

Notulen

Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum	:	13 november 2017
Voorzitter	:	dhr. J.W. Remkes
Griffier	:	mw. K. Bolt
Contactpersoon griffie	:	mw. C. Frijns 023-514 4186 statengriffie@noord-holland.nl

5 **Aanwezig:** Mw. R. Alberts (SP), dhr. E. Annaert (VVD), Dhr. W. Bakker (D66), dhr. S. van Berkum (GL),
 mw. C. Boelhouwer (SP), dhr. J.M. Bruggeman (SP), dhr. T.M. Buijendorp (D66), dhr. mw. S.S.
 Doevendans (PvdA), mw. M. van Duijn (PvdA), dhr. H.J. de Graaf (CDA), mw. J.M.E. de Groot (SP), dhr.
 F. de Groot (D66), mw. J.G. Haagsma (CDA), dhr. D.G. Heijnen (CDA), dhr. J. Haijen (SP), dhr. A.
 Hietbrink (GroenLinks), dhr. J.J.A.M. van Hooff (PVV), dhr. W. Hoogervorst (SP), mw. A.A.J. Jellema
 10 (PvdA), mw. J.F.L. Kaamer van Hoegee (VVD), dhr. N. Kaptheijns (PVV), mw. H. Keur-Polman (CDA),
 mw. P.E. Kirch-Voors (VVD), mw. S. Klaassen (D66), dhr. M.C.A. Klein (CU-SGP), mw. R.P.M. Kocken
 (GroenLinks), mw. W. Koning-Hoeve (CDA), dhr. F. Kramer (GroenLinks), dhr. J. Kramer (VVD), mw. A.
 van Langen-Visbeek (VVD), dhr. J.H. Leever (ONH), dhr. A.E. van Liere (PvdD), dhr. M.S. Ludriks (PVV),
 15 mw. O.A.C. de Meij (50PLUS), dhr. N. Papineau Salm (PvdA), mw. E.A.S. Rommel (VVD), mw. C.W.M.
 van Rooij (PvdA), dhr. P.P.J. Slettenhaar (VVD), dhr. D.J. van der Sluijs (PVV), dhr. J.P.M. van Straaten
 (VVD), mw. A.J.C.E. Strens (D66), dhr. H.W. Struben (D66), dhr. R. Tan (VVD), dhr. A.E. Tijssens (D66),
 mw. L.D. Vermaas (PvdD), dhr. L.Hj. Voskuil (PvdA), mw. C. Weemhoff (D66), dhr. M.R.F. Wieseahn
 (VVD), dhr. Z. Yurdakul (D66), mw. I. Zaal (D66), dhr. F.A.S. Zoon (PvdD)

20 **Afwezig:** mw. I.A. Bezaan (PVV), dhr. J. Portegijs (PVV), dhr. X.J. den Uyl (PvdA), dhr. A.J.C. de Wit
 (VVD)

	Agenda	Paginanummer
25	19. Heropening vergadering en mededelingen	02
	19a. Vaststelling agenda uitloopvergadering en regeling van werkzaamheden	02
	20. Impactanalyse en preadviezen GS moties Koers Omgevingsvisie NH2050 en stemming ingediende moties	03
	21. Statenvoordracht 63 Wijziging verordening Faunabeheer Noord-Holland	34
30	22. Statenvoordracht 65 Natuurbeheerplan 2018	44
	23. Statenvoordracht 66 Provinciaal Meerjarenprogramma Groen 2018-2022	54
	24. Statenvoordracht 67 Middelen Programma OV-Knooppunten	56
	25. Statenvoordracht 68 Ontwerpverklaring van geen bedenkingen (vvgb) bij omgevingsvergunning Project versterking Markermeerdijken	65
35	26. Sluiting	79

40 **19. Heropening vergadering en mededelingen**

De **VOORZITTER**: ik heropen de vergadering en verzoek u de mobiele telefoons uit te zetten. In het presidium is vanochtend van gedachten gewisseld over de orde van de vergadering, want we hebben nog tamelijk veel onderwerpen te behandelen. Vorige week maandag heb ik gezegd, u
45 moet rekening houden met een avonduitloop, maar als dat het geval is dan zijn mevrouw Zaal en de heer Hietbrink niet aanwezig. In het presidium is afgesproken dat een uiterste krachtsinspanning gedaan moet worden – maar daar is uw aller medewerking voor nodig – om om 19.00 uur klaar te zijn, dus beknopt. Wij hebben een derde termijn bij de Omgevingsvisie maar ook dat beknopt want er zijn veel stemmingen bij dat onderwerp. Dat is de intentie van het
50 presidium en de voorzitter. Vandaag hebben wij het heuglijke bericht dat mevrouw Van Duijn (PvdA) haar verjaardag viert, van harte gelukgewenst. Dit mandarijntje is een traktatie van haar kant, gezond. Dames vragen wij over het algemeen niet naar de leeftijd, maar mijn inschatting is ongeveer 25. Bericht van verhindering is ontvangen van de heer Den Uyl (PvdA), mevrouw Bezaan (PVV) wegens ziekte, de heer De Wit (VVD) en de heer Portegijs (PVV). Gedeputeerde Van der
55 Hoek moet wegens koninklijke verplichtingen de vergadering om uiterlijk 16.45 verlaten. Vandaag hebben wij opnieuw gasten van de Staten, dit keer zijn er 20 ambtenaren van de provincie op bezoek om onder leiding van de Statenleden de heer Tijssens en mevrouw Boelhouwer nader met de Staten kennis maken. Ik heet u van harte welkom. Mevrouw Haagsma heeft mij enige tijd geleden laten weten dat dit haar laatste Statenvergadering is, want zij heeft
60 de mooie functie van adviseur van de Minister van Financiën Hoekstra gekregen en kan die baan niet combineren met haar Statenlidmaatschap. Van harte gelukgewenst. Ik heb bij eerdere gelegenheden weleens gezegd, eigenlijk verlaten Statenleden die in 2015 zijn aangetreden, te snel weer de Staten maar voor een enkele terugtrekking heb ik wel begrip, zoals voor de heer Van Raan die Kamerlid is geworden en dat geldt ook voor mevrouw Haagsma. U hebt vanaf uw
65 installatie een belangrijke bijdrage geleverd aan een aantal commissies, EEB en RWW. Uw maidenspeech hield u op 26 juni 2015 over het actieplan Geluid en deze bijdrage was direct kenmerkend voor uw optreden daarna. U waardeerde wel de inzet van GS, maar wilde wel even precies weten wanneer de eerste resultaten bereikt konden worden, loyaal en kritisch invloed uitoefenen, om er ook iets voor terug te krijgen. Dat zagen wij ook bij uw inbreng bij de
70 totstandkoming van de koers Omgevingsvisie van de afgelopen maanden waar vandaag de voorlopige finale van is. Ik wil u hartelijk bedanken voor uw inzet voor de provincie en nogmaals veel succes in uw nieuwe functie. Bij een voortgezette vergadering kan de keuze gemaakt worden om een nieuwe primus aan te wijzen maar ik heb in overleg met de griffier de conclusie getrokken dat dat niet nodig was. Wij hebben vorige week nummer 10 getrokken en wij
75 handhaven nummer 10 en dat is de heer Van Liere.

19a. Vaststelling agenda uitloopvergadering en regeling van werkzaamheden

De **VOORZITTER**: Het presidium heeft positief geadviseerd over de conceptagenda zoals bij de
80 stukken toegestuurd. Daarbij wordt agendapunt 20, de Koers Omgevingsvisie, als eerste inhoudelijke punt behandeld. Wij hebben vanmorgen ook gepraat over de spreektijden. Wij vergaderen een uur langer, dat betekent enig soelaas voor met name de wat kleinere fracties. De

voorzitter zal er clement mee omspringen, maar wel gelijktijdig kritisch want anders doen wij de andere fracties onrecht aan. Wenst iemand het woord over de agenda? Dat is niet het geval, dan is de agenda overeenkomstig het voorstel van het presidium vastgesteld.

20. Impactanalyse en preadviezen GS moties Koers Omgevingsvisie NH2050 en stemming ingediende moties

90 De **VOORZITTER**: Er zijn 44 moties ingediend. Dit agendapunt zal in een keer worden behandeld.

De heer **VAN DER SLUIJS** (PVV): Voorzitter. Ik zal mij vandaag beperken tot de moties. Ik heb net mijn spreektekst flink in zitten korten. Ik bedank het college voor de megaklus die zij hebben verricht, 44 moties beoordelen en voorzien van een preadvies. Dan gaat er weleens iets mis en dat begrijpt mijn fractie ook. De argumentatie om mijn motie 99 met het dictum: 'zo snel mogelijk al dan niet in IPO-verband een lobby te starten bij het Ministerie van EZ om de genoemde termijn voor het indienen van aanvragen voor de tegemoetkoming in planschade door windturbines of andere overlast gevende objecten op zijn minst te verlengen of op zijn geheel te koppelen aan de duur van de verleende bouwvergunning' is helaas niet helemaal juist. De argumentatie en ik citeer: "De Invoeringswet Omgevingswet ligt momenteel ter beoordeling bij de Raad van State. Een lobby vinden wij daarom op dit moment te laat." klopt niet helemaal. De Omgevingswet is al in de Eerste en Tweede kamer behandeld en goedgekeurd. Recent zijn de vier AMvB's in de Tweede en Eerste Kamer besproken en deze liggen nu bij de Raad van State. De Invoeringswet en de daarbij behorende herstelwet liggen nog ver voor ons. Deze zouden in 2019 van kracht worden, maar ik heb begrepen dat dat is uitgesteld. Er is dus nog tijd genoeg voor het college om al dan niet in IPO-verband een voorstel te doen om de genoemde termijnen te laten koppelen. Dat zou in de toekomst voor veel mensen het leed kunnen verzachten. En ik zeg verzachten, want als je een megaflat of een windmolen in je achtertuin krijgt, dan ben je daar volgens mij nooit blij mee. Mijn motie 58 over een haalbaarheidsonderzoek te starten naar thorium als alternatieve energiebron trek ik in en vervang ik door een andere motie. Gebleken is dat om meteen een haalbaarheidsonderzoek te starten naar thorium op verzet stuit. Wij wensen de koninklijke weg te bewandelen en eerst willen wij dat het kennisniveau van de Staten op gelijk niveau wordt gebracht. Dit zal dan ook met de energietransitie die eraan gaat komen, mogelijk een andere en inhoudelijk beter onderbouwde discussie geven. Wie kan daar nou op tegen zijn?

115

Motie 116/131117

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 13 november 2017

120 *Constateerende dat:*

- *Wereldwijd de vraag naar energie in 2050 naar verwachting is verdubbeld;*
- *Kennis over alle bronnen van emissievrije energieopwekking nodig is om gewogen keuzes te kunnen maken.*

125 *Overwegende dat:*

- *Kennis in de provincie over de verwachte kansen, maar ook ruimtelijke en maatschappelijke risico's van het opwekken van energie uit een gesmolten zoutreactor (thoriumcentrale), vooralsnog beperkt is;*
- *NRG momenteel gestart is met de eerste fase van onderzoek naar de kansen en risico's van thorium als bron voor CO2 emissievrije energieopwekking.*

130

Roepen GS op om:

In samenwerking met NRG, PS Noord-Holland te informeren over de tot nu toe bekende kansen en risico's van het opwekken van CO2 emissievrije energie uit thorium en de bijbehorende ruimtelijke implicaties

135

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties PVV, VVD, 50plus, ONH

140 De **VOORZITTER**: Motie 59 is ingetrokken en de nieuwe motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **VAN DER SLUIJS** (PVV): Voorzitter. Dan motie 60 over groene golven op provinciale wegen. Het college ziet het als een ondersteuning van beleid maar toch ontraadt zij de motie.

145

Mag ik dit opvatten als een toezegging dat het verkeer in en rond de grote steden rijdend op een provinciale weg, meer met groene golven te maken gaat krijgen gezien de argumentatie en zo ja, wanneer gaan wij dat in de praktijk merken? Burgerparticipatie is een belangrijk punt waar in de Omgevingsvisie zeker aandacht aan moet worden besteed. Ik vraag niet om hier in beton gegoten richtlijnen op te nemen – daar gaat elke gemeente namelijk zelf over – maar wel om handvatten mee te geven. Daarom een motie.

150

Motie 117/131117

Handvatten burgerparticipatie Omgevingsvisie

155 *Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 13 november 2017*

Overwegende dat:

- *Burgers het recht hebben om van meet af aan goed over beleidsplannen geïnformeerd te worden die hun leefomgeving beïnvloeden;*
- *Er altijd ruimte voor burgers zou moeten zijn om bij beleidsplannen die hun leefomgeving beïnvloeden met eigen initiatieven te komen;*
- *Het waar mogelijk (deels) verwerken van dergelijke initiatieven in de vormgeving van beleidsplannen, het maatschappelijk draagvlak voor deze plannen vergroot.*

165

Roepen het college op om:

In de Omgevingsvisie lokale overheden handvatten aan te dragen om burgerparticipatie vorm te kunnen geven

170 *en gaan over tot de orde van de dag.*
Fractie PVV

De **VOORZITTER**: Ik aarzel bij de tweede motie omdat het een nieuw onderwerp is, maar hij
175 maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. Die andere motie was een vervanging over
hetzelfde thema, dat vind ik iets anders.

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Voorzitter. Wij hebben alvorens GS twee moties van ons hadden
gepreadviseerd, een motie aangepast, motie 71.

180 De **VOORZITTER**: Die trekt u in?

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Ja, de nieuwe motie luidt:

Motie 118/131117

185 Vlottrekken woningbouw

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 13 november 2017

Constaterende dat:

- 190
- *Uit de Voortgangsrapportage Uitvoeringsagenda Economie, besproken tijdens de commissie EEB op 16 oktober jongstleden, is gebleken dat Noord-Holland op het gebied van woningbouw enorm achterblijft;*
 - *Het door de provincie Noord-Holland zo geprezen vestigingsklimaat alleen in stand kan worden gehouden als er door gemeenten wordt gezorgd voor voldoende aanbod van*
195 *woningen voor diverse doelgroepen;*
 - *Dat het bouwen van bepaalde type woningen primair bij de gemeenten ligt en dat afstemming te allen tijde binnen de regio's dient te gebeuren;*
 - *De komende decennia dementie volksziekte nummer 1 wordt waarbij 1 op de 5 mannen en 1 op de 3 vrouwen getroffen zullen worden en woonvoorzieningen op dit gebied*
200 *achterblijven en hier te weinig op wordt geanticipeerd;*
 - *Dat er in de nabije toekomst grote tekorten dreigen van woningen geschikt voor ouderen al of niet met dementie in de vorm van kleinschalige woonvormen, en niet wordt geanticipeerd op woonzorgzones binnen gemeenten;*
 - *Dat er op korte en lange termijn aandacht dient te blijven voor het opplussen van*
205 *woningen, omdat mensen langer thuis moeten blijven wonen.*

Verzoeken het college:

- *Als toezichthouder op de korte als de lange termijn zicht te houden op de bouwplannen van gemeenten en waar nodig in overleg te treden met gemeenten en andere*
210 *stakeholders bij dreigende tekorten van bepaalde type woningen;*

- *Te zorgen dat het reserveren van woon-zorgzones en alternatieve kleinschalige woonvormen voor ouderen binnen gemeenten op de agenda blijft, al dan niet in combinatie met de transitie van bestaand vastgoed, zodat er ook een daadwerkelijk alternatief is voor ouderen om te (moeten) verhuizen naar een beschermde woonomgeving;*
- *Dat er op korte en lange termijn aandacht dient te blijven voor het opplussen van woningen, omdat mensen langer thuis moeten blijven wonen*

215

en gaan over tot de orde van de dag.

220 *Fracties 50plus, ONH, SP*

Toelichting

De provincie Noord-Holland beschikt over een aantrekkelijk vestigingsklimaat, waarbij de MRA functioneert als grote banenmotor voor de provincie. In de Voortgangsrapportage

225

Uitvoeringsagenda Economie is de barometer welvaart en welzijn voor het eerst opgenomen. Hieruit is gebleken dat de provincie Noord-Holland slecht scoort op een aantal punten waaronder het achterblijven van voldoende woningbouwplannen. In MRA-verband zijn de locaties voor woningbouwplannen onlangs vastgelegd. De bouw van woningen voor bepaalde doelgroepen binnen Noord-Holland is hierin niet specifiek genoemd. Noord-Holland moet ook voor ouderen een veilige plek blijven om te kunnen wonen. Daarom moet er rekening gehouden worden met de grote op komst zijnde vergrijzingsgolf en met de ziekte dementie, waardoor vele ouderen niet meer thuis kunnen blijven wonen. Het opplussen van woningen is een blijvend en constant aandachtspunt van gemeenten.

230

235

Wij gaan ervan uit dat GS geen bezwaar hebben tegen deze aangepaste motie. Wij vragen dus niet van de provincie om zelf te bouwen, maar wel om de komende jaren de regierol te pakken om te zorgen dat een bepaald type woningen niet van de agenda verdwijnt. M72 is positief gepreadviseerd, dus wij zijn blij dat enigerlei vorm van vervoer te allen tijde mogelijk moet zijn naar de kleine kernen. Een motie van de PvdD en van de CU/SGP over Schiphol zullen wij van harte steunen, omdat groei van Schiphol in principe niet mag worden toegestaan zolang daar geen vermindering van overlast tegenover staat.

240

De **VOORZITTER**: Motie 71 is ingetrokken en deze nieuwe motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

245

De heer **KRAMER** (GL): Voorzitter. Ik begin met de sturingsfilosofie waar sommige moties impliciet of expliciet over gaan. Diverse moties lijken de rol van de provincie te willen terugdringen door haar louter te laten aansluiten op de gemeenten en regio's. Daar zit een soort vooruitgangsgeloof in dat als wij maar vertrouwen hebben in de gemeenten, alles goed zal gaan.

250

Dat staat op gespannen voet met het principe dat bij de decentralisatie van Rijkstaken er twee volwaardige bestuurslagen resteren, gemeente en provincie. Ook lijkt te worden voorbijgegaan aan voorkomende verschillen in belang en boordeling van provinciale waarden. Wij vinden het nuttig dat de provincie zo nodig tegenkracht kan ontwikkelen, uitgaande van eigen kaders, en

255 het voortouw kan nemen als schaal en omstandigheden daarom vragen, variërend van het
coördineren van regionale energiestrategieën tot het aanjagen van de woningbouw. Moties die
tenderen naar verstoring van de balans tussen beide bestuursniveaus zullen wij niet steunen.
Motie 78: Wij zijn verheugd over het gedeeltelijk positieve advies over onze overkoepelende
motie. Het advies is niet geheel positief vanwege de gesignaleerde tegenstrijdigheid dat de in de
260 provincie opgewekte energie in 2050 toereikend is om aan de lokale energievraag te voldoen aan
de ene kant en de bescherming van de waardevolle landschappen aan de andere kant. GL is daar
wat optimistischer over gezien de lange periode die wij kunnen gebruiken om de energiestrategie
innovatief en slim vorm te geven. Daar kun je over discussiëren maar met het oog op de steun
voor de motie hebben wij ervoor gekozen om de tekst aan te passen door aan te sluiten bij het
perspectief Groene Hart en het daarbij door GS gemaakte voorbehoud. In de motie staat nu dat
265 'ernaar gestreefd wordt om de opwekking van hernieuwbare energie in de provincie in evenwicht
te laten zijn met het verbruik'. Wij gaan ervan uit dat hiermee de belemmeringen voor een geheel
positief advies zijn weggenomen en hopen op brede steun. Met het oog daarop zijn enkele
tekstwijzigingen aangebracht. Hierbij de motie met de wijzigingen onderstreept. M78 komt te
vervallen.

270

Motie 119/131117

Koersdocument 2050

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 13 november 2017

275

Constateerende dat:

- *Koers 2050 kaders geeft voor de in 2018 vast te stellen Omgevingsvisie 2050;*
- *PS richting willen geven aan Koers 2050 voordat dit document door GS wordt opgesteld.*

280

Overwegende dat:

- *Uit de bijdragen van de Statenfracties blijkt dat er sprake is van veel gedeelde ambities;*
- *Een integrale motie nodig is om die ambities in onderlinge samenhang op schrift te zetten en daar uitspraken over te kunnen doen.*

285

Besluiten het volgende richtinggevende kader vast te stellen:

1. *De kwaliteit van leven vormt het centrale uitgangspunt voor de ambities van de provincie Noord-Holland. We zetten in op een gezonde, groene en duurzame leefomgeving, waarin de natuur en de karakteristieke Noord-Hollandse landschappen worden gerespecteerd;*
2. *In 2050 of zoveel eerder als nodig, voldoet de provincie aan de volgende ambities:*

290

Klimaatverandering en klimaatadaptatie

- *De provincie heeft door sterke terugdringing van uitstoot van CO2 en andere schadelijke stoffen, naar vermogen bijgedragen aan beperking van de opwarming van de aarde tot 1.5 graad;*

295

- *Steden, dorpen en platteland zijn hitte- en waterbestendig.*

Energietransitie

- 300
- *Alle huishoudens en bedrijven draaien op duurzame energie. Het energiegebruik is sterk afgenomen t.o.v. het gebruik in 2017;*
 - *Het streven is om de opwekking van hernieuwbare energie in de provincie in evenwicht te laten zijn met het verbruik.*

305

Bodem-, water- en luchtkwaliteit

- *De luchtkwaliteit voldoet aan de normen van de World Health Organization (WHO) en de waterkwaliteit aan de Kaderrichtlijn Water (KRW). De uitstoot van (ultra)fijnstof en de geluidsoverlast van Schiphol zijn meetbaar afgenomen t.o.v. 2017;*
- *De stikstofdepositie is sterk gereduceerd.*

310

Natuur, biodiversiteit en landschap

- *Het provinciale Natuurnetwerk Nederland is ruimschoots gerealiseerd. Er is sprake van een robuust ecosysteem dat verbonden is met de stedelijke ecologie. De biodiversiteit is sterk verbeterd. De weidevogelgebieden en het omringende vlakke landschap hebben daar effectief aan bijgedragen;*
- *De landschappelijk waardevolle veenweidegebieden (Laag Holland, Groene Hart) zijn op orde. De bodemdaling is gestopt;*
- *Het kustlandschap (strand, duinen, binnenduinrand) biedt tenminste dezelfde ruimte aan natuur en natuurbeleving als in 2017. De natuur en de kenmerkende weidsheid en stilte in het kustgebied (en elders) worden niet wezenlijk verstoord door recreatie, sport en spel. De bebouwingsgraad is niet toegenomen;*
- *De steden zijn groen: stadsparken en groene scheggen (Amsterdam) worden gekoesterd, versteende tuinen zijn 'vergroend' en bij nieuwbouw is 'groene architectuur' dominant.*
- *Natuurwaarden en karakteristieke landschappen worden beschermd, mede aan de hand van beschreven natuurwaarden en in kaart gebrachte beeldkwaliteit;*
- *De landschappen en wateren worden mede gebruikt voor recreatieve doeleinden, passend bij de maat en schaal van de afzonderlijke gebieden. Natuur en leefbaarheid gaan voor economisch profijt.*

325

Landbouw

- *De landbouw en (melk)veehouderij zijn toekomstbestendig en hebben geen nadelige effecten op de natuur en biodiversiteit (natuur-inclusieve landbouw). De sector bestaat voornamelijk uit kleine en middelgrote boeren die biologisch dan wel vergaand duurzaam produceren;*
- *In de veenweidegebieden heeft de landbouwfunctie zich aangepast aan het voor de veenweiden noodzakelijke waterpeil (functie volgt peil);*
- *Naast de zorg voor een duurzame voedselproductie, vervullen de boeren samen met de terrein beherende organisaties een belangrijke functie in bescherming van het landschap, natuur en milieu en aanvullend, een rol in de (water)recreatie;*

- 340 - *Duurzame landbouw en voedselproductie horen ook bij het DNA van de steden.*

Verstedelijking

- 345 - *De woningbehoefte wordt selectief geacommodeerd via verdichtingsbouw op geschikte locaties binnen bestaand stedelijk gebied (met name bij OV-Knooppunten). Het open landschap en de bufferzones zorgen voor een ruimtelijke scheiding tussen stad en platteland. Goed ingepaste duurzame energievoorzieningen gelden niet als verstedelijking;*
- 350 - *Voor bouwen buiten bestaand stedelijk gebied is alleen ruimte als er geen verdichtingslocaties meer beschikbaar zijn en de functie en beeldkwaliteit van het (open) landschap niet worden aangetast;*
- *Nieuwe woningen en bedrijfs- en kantoorgebouwen zijn duurzaam: 'nul-energiebouw', dubbel grondgebruik, e.d.*

Mobiliteit

- 355 - *Autogebruik is selectief en verschoven naar andere vervoersmodaliteiten als OV en fiets. De Amsterdamse metro is doorgetrokken tot ver in de metropoolregio. Schoon goederenvervoer over water is sterk toegenomen. De wegen worden gebruikt door emissievrije auto's (elektrisch of waterstof);*
- 360 - *Er is een goed onderhouden provinciaal Netwerk Fiets, bestaande uit snelle knelpuntvrije fietsroutes voor het woonwerkverkeer en talrijke secundaire en recreatieve fietsroutes meanderend door ons groene landschap.*

Economische transitie

- 365 - *Door consequent hergebruik van grondstoffen en materialen is de traditionele economie omgezet in een overwegend circulaire economie. Alle productieprocessen voldoen aan de in 2050 geldende standaards voor duurzaam produceren.*
- *De werkgelegenheid is door de transitie-opgaven en innovatiedrang gegroeid.*

Dragen GS op:

- 370 *Dit richtinggevende kader als uitgangspunt te hanteren voor het op te stellen Koersdocument 2050*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie GL

375

De **VOORZITTER**: Motie 78 is ingetrokken en deze motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

380 Mevrouw **STRENS** (D66): Voorzitter. Ruim een maand geleden hadden wij hier een mooi debat over de Omgevingsvisie. Een inhoudelijk debat waarin wij hebben kunnen horen hoe iedere partij de toekomst van onze prachtige provincie ziet. D66 is blij met de wijze waarop iedereen de kans heeft gekregen om ideeën mee te geven en heeft veel gedeelde ambities gehoord. Dank aan GS

voor de open blik en de uitgebreide reactie op de ingediende moties. Wij beschouwen de moties met een positief advies graag als toezegging dat GS deze moties overnemen in het
385 koersdocument. Over onze moties met een voorwaardelijk positief advies heb ik nog een aantal vragen. Ik heb tijdens het debat aangegeven dat D66 drie hoofdambities heeft: een duurzaam, aantrekkelijk en bereikbaar Noord-Holland. Onze provinciale doelen moeten in het Koersdocument centraal komen staan. In de oplossingen om deze doelen te bereiken, moet er ruimte zijn voor flexibiliteit en adaptief programmeren. Hierdoor kunnen wij de dynamiek en
390 innovatiekracht in onze samenleving benutten. Wij weten immers nu niet hoe de wereld er in 2050 uit zal zien. Als laatste heb ik genoemd dat voor D66 participatie met andere overheden, maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven en uiteraard onze inwoners een belangrijke randvoorwaarde is bij het opstellen van de Omgevingsvisie. Omdat een aantal moties vroeg om een gebiedsgerichte uitwerking, hebben wij gezamenlijk met het CDA, VVD en PvdA een nieuwe
395 motie gemaakt. Deze motie vervangt onze eerder ingediende motie 65.

Motie 120/131117

Gebiedsgericht maatwerk

400 *Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 13 november 2017*

Constateernde dat

- *In de "Opgaven voor de Omgevingsvisie" staat beschreven dat "adaptief, gebieds- en opgabegericht werken ruimte vraagt in beleid en in wet- en regelgeving voor maatwerk, experimenten en prikkels voor samenwerking";*
405
- *De provincie Noord-Holland verschillende regio's kent die allemaal een geheel eigen karakter hebben en daarom ook geheel eigen opgaven, kansen en uitdagingen kennen;*
- *Uitgangspunt van de omgevingswet is dat taken en bevoegdheden worden overgelaten aan gemeentelijke bestuursorganen; decentraal, tenzij.*

410

Overwegende dat

- *Een gemeentegrens overstijgende gebiedsgerichte uitwerking cruciaal is;*
- *Regionaal draagvlak een belangrijke voorwaarde voor ontwikkeling is, nu, maar ook voor toekomstig beleid;*
- 415 - *Adaptief beleid bijdraagt aan de dynamiek en innovatiekracht in de samenleving;*
- *Het in bepaalde gevallen van belang kan zijn dat de provincie kaders stelt richting gemeenten en in het geval van onjuiste toepassing van die kaders kan ingrijpen;*
- *De provincie, vanuit het uitgangspunt 'decentraal tenzij' terughoudend met het opstellen van regels om moet gaan en alleen regels zou moeten stellen wanneer duidelijk gemaakt*
420 *kan worden welk provinciaal belang hiermee gediend is dat vooraf door PS gesteld is.*

Verzoeken GS bij het schrijven van de concept Omgevingsvisie:

- *Maatwerk toe te passen door rekening te houden met de eigen opgaven, kansen en uitdagingen van de verschillende regio's in onze provincie en na te gaan welke kaders en*
425 *regels vanuit de provincie daarbij nodig zijn;*

- *Pas een kader en een regel te stellen als daarbij duidelijk gemaakt kan worden welk probleem hiermee gediend is*

en gaan over tot de orde van de dag.

430 *Fracties D66, CDA, PvdA, VVD*

De **VOORZITTER**: Motie 65 is ingetrokken en deze motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

435 Mevrouw **STRENS** (D66): Wat D66 betreft zijn de regionale duurzame energiestrategieën die gemaakt zullen worden, een mooi voorbeeld van een dergelijke gebiedsgerichte aanpak. Bij een duurzaam Noord-Holland hoort ook het beperken van CO₂-uitstoot, onder andere door het tegengaan van een verdere inklinking van ons veen. Bij motie 66, bodemdaling geven GS het volgende aan: 'Wij zien de motie als steun in de rug als wij het zo mogen lezen dat wij het

440 gesprek entameren met medeoverheden om gezamenlijk en gebiedsgericht bodemdaling aan te pakken. Wij onderschrijven ook de noodzaak van integrale oplossingen.' D66 is blij dat GS hiermee actief aan de slag willen gaan en onderschrijven uiteraard de noodzaak voor een gezamenlijke gebiedsgerichte aanpak. Wel de vraag, onderschrijven GS de gevraagde ambitie? GS zijn positief over onze motie 67 waarin wij verzoeken de ambitie op te nemen dat

445 klimaatbestendig en water robuust inrichten het uitgangspunt is bij ruimtelijke herontwikkelingen. Om Noord-Holland in de toekomst aantrekkelijk te houden, is een hoge ruimtelijke kwaliteit van groot belang, zoals verwoord in onze motie 68. Wij zijn blij dat GS erkennen dat zij gezamenlijk met gemeenten, waterschappen en maatschappelijke organisaties aan deze randvoorwaarden invulling willen geven. Het is voor D66 inderdaad niet noodzakelijk

450 dat hiervoor een extra commissie wordt ingericht. Gezien het feit dat de Omgevingsvisie alle leefomgevingsaspecten integraal bekijkt, kunnen wij ons wel voorstellen dat de samenstelling van de commissie hierop wordt afgestemd. Hoe zien GS dit? Over motie 69 over toplandschappen die wij tegenwoordig prachtlandschappen mogen noemen, hebben wij nog een vraag. Wij steunen de wens om de beschermingsregiems beter op elkaar af te stemmen en waar mogelijk

455 eenduidiger en simpeler te maken en dat dit in de volgende uitwerkingsslag volgt. Op dit moment is het voor ons van groot belang dat de prachtlandschappen de bescherming krijgen die zij verdienen. Kunnen GS aangeven welke waarborgen zij hiervoor zien? Daarnaast hebben wij GS nogmaals gevraagd om van de mogelijkheid gebruik te maken om deze gebieden aan te wijzen als provinciale landschappen. Dit is eerder in 2015 bij de wijziging van de PRV al toegezegd dat

460 GS die mogelijkheid zouden onderzoeken. Dit schept veel mogelijkheden om die gebieden letterlijk op de kaart te zetten, de kwaliteit hoog te houden en eventuele financiële middelen of gebiedsfondsen ter beschikking te stellen. Ook graag een reactie op dit verzoek. Tot slot, een bereikbaar Noord-Holland, omdat een goede bereikbaarheid cruciaal is voor de welvaart en het welzijn van onze inwoners. Een goede bereikbaarheid gaat over keuzevrijheid voor verschillende

465 modaliteiten. Uiteraard moet er dan wel iets te kiezen zijn en wij moeten met onze mobiliteitsinvesteringen te allen tijde rekening houden met de kwaliteit van ons landschap, duurzaamheid en gezondheid. Mooi om te zien dat GS positief zijn over motie 70 en dat deze op die wijze wordt overgenomen.

470 De heer **PAPINEAU SALM** (PvdA): Voorzitter. Op 9 oktober hebben wij een goed debat gehad over
de toekomst van Noord-Holland en er zijn mooie en goede vergezichten neergezet. Het is nu
zaak om vandaag richting te geven aan de koers Noord-Holland 2050 die in december aan de orde
komt. De PvdA is heel tevreden over de manier waarop GS met de impactanalyse en de weergave
van de hoofdlijnen van het debat hebben gereageerd. Prettig, hoewel de PvdA geen moties had
475 ingediend, is onze visie daarin goed terug te vinden. Voordat wij gaan stemmen over de moties,
nog het volgende, een viertal punten om bij stil te staan. Sturingsfilosofie. In diverse moties komt
de toekomstige verhouding tussen gemeente en provincie aan de orde. Veel nadruk op het
principe, wat lokaal en regionaal kan en wat provinciaal moet. Op zich een prima principe. Wij
moeten de gemeenten en regio's ruimte geven om dingen zelf te regelen, maar dat betekent niet
480 dat de provincie in de Omgevingsvisie niet een aantal duidelijke kaders moet stellen die richting
aangeven waar het met de provincie heen moet, wat goede kansen zijn. Dit moet in ieder geval
gebeuren bij natuur, landschap, water, openbaar vervoer, infrastructuur, fietsnetwerk. Hierop
worden visies ontwikkeld en besproken in de commissies en wij gaan ervan uit dat die straks
integraal worden opgenomen in de Omgevingsvisie, iets wat ook wordt verwoord in de motie van
485 GL. Die motie spreekt ons erg aan. Landbouw is van oudsher een belangrijke sector in onze
provincie en moet dat ook blijven, maar wel op een duurzame manier met respect voor
dierenwelzijn en versterking van biodiversiteit. Daarbij kan nooit schaalvergroting op zich een
doel zijn zoals verwoord in motie 77 van de VVD. Het gaat om een gezonde en innovatieve
landbouw en schaalvergroting kan daar een gevolg van zijn, maar nooit een doel op zich. Terecht
490 is bij veel partijen aandacht gevraagd voor de toekomst van Schiphol, een belangrijke motor voor
de werkgelegenheid en waar velen van u regelmatig gebruik van maken om met vakantie te gaan.
Wij kennen ook allemaal de nadelige gevolgen zoals geluidshinder en ongezonde luchtkwaliteit.
Omwonenden hebben hier al jarenlang last van en het lukt als gezamenlijke overheden nog
steeds niet om deze overlast terug te dringen. Een Omgevingsvisie moet zo zijn dat groei alleen
495 mogelijk is wanneer de geluidsproductie, uitstoot en vervuiling afnemen, bij voorkeur zelfs
minder worden. Deze ambitie wordt goed verwoord in de motie van de CU/SGP waarin wordt
aangegeven dat de bewijslast bij Schiphol ligt en ook de actie om dat voor elkaar te krijgen naast
de andere overheden. Gezonde economie, veel partijen hebben het daarover, heel belangrijk voor
de inwoners. Het gaat om duurzame economie met een gezond energiegebruik. Wij realiseren
500 ons dat het niet zomaar van vandaag op morgen gerealiseerd kan worden, ook vanwege de
werkgelegenheid. Dus de ambitie blijft staan, maar sommige moties willen wat te snel die
duurzame economie invoeren.

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Ik hoor u net zeggen dat u zich zorgen maakt over Schiphol maar u
505 vindt het als PvdA wel goed dat er binnen de 20Ke-contour wordt gebouwd. Hoe ziet u dat?

De heer **PAPINEAU SALM** (PvdA): Er zijn mensen die in dat gebied willen wonen en die wordt van
tevoren duidelijk gemaakt dat het zo is. Je moet wel zorgen dat je je huis goed isoleert. De
gemeente Haarlemmermeer heeft zelf aangegeven dat dat de keuze van de mensen zelf is. Tot
510 slot, in onze bijdrage hebben wij veel aandacht besteed aan de integrale benadering van de
manier waarop wij gaan vervoeren, zelf kunnen kiezen. Diverse partijen benadrukken dat steeds

en daar moet snel mee worden begonnen, met smart mobility en duurzame vormen van mobiliteit. Wij moeten met infrastructuur sneller aan de bak dan nu. Noord-Holland moet de problemen met auto's oplossen, lightrail, de Noordzuidlijn doortrekken naar Purmerend en de metro naar Almere, Gooi- en Vechtstreek, daar moet nu mee worden begonnen, anders zijn wij daar veel te laat mee. Motie 66, net genoemd door mevrouw Strens, is ook door de PvdA ondertekend maar dat staat niet in de stukken. Dit ter aanvulling.

Mevrouw VERMAAS (PvdD): Voorzitter. Onze fractie is content met het positieve preadvies dat GS hebben gegund aan onze moties over het opnemen van omgevingswaarden voor geluid, lucht-, bodem- en waterkwaliteit en onze moties over het respecteren van de wensen van de inwoners over de groei van Schiphol. De interpretatie van GS in het preadvies op de laatste motie is wel enigszins bijzonder, omdat GS groei van Schiphol nog steeds als uitgangspunt blijven zien terwijl de PvdD juist tegen de groeiverslaving pleit en met deze motie beoogt om niet alleen de hinder te beperken maar de mogelijkheid open te houden om de groei van Schiphol tegen te houden wanneer inwoners dat wensen. Is de gedeputeerde het met mij eens dat die optie open moet blijven? Ook de motie over het stoppen van bodemdaling die wij samen met D66 hebben ingediend, is van een positief advies voorzien waarmee wij blij zijn. Wij kunnen ons ook vinden in de middelen die GS op dit moment wensen in te zetten om het doel namelijk bodemdaling te stoppen, te bereiken. Wij lezen de motie zo dat er een doel wordt gesteld en dat GS het doel steunen. M77, megastallenmotie van de VVD. In het preadvies zeggen GS dat zij louter schaalvergroting in de landbouw willen toestaan indien dit gepaard gaat met vergroting van de biodiversiteit. Dat is nogal wat en u moet het ons niet kwalijk nemen dat wij nogal sceptisch zijn als wij zoiets lezen. De enorme schaalvergroting die de landbouw in de afgelopen decennia heeft gekenmerkt, is juist gepaard gegaan met een dramatische afname van de biodiversiteit die tot op de dag van vandaag nog steeds doorgaat. Kunnen GS aangeven welke garanties worden geboden dat dit niet weer gebeurt en welke voorwaarden u in gedachten heeft om deze blijkens onderzoek tegengestelde begrippen, schaalvergroting en biodiversiteit, met elkaar te verenigen? Een vorm van landbouw waarvan wij zeker weten dat die wel bijdraagt aan het vergroten van de biodiversiteit is natuurinclusieve landbouw. Het advies van GS op onze motie die dat beoogt, nummer 86, was negatief omdat zij zich niet konden vinden in de formulering om tot doel te stellen dat de landbouw in 2050 natuurinclusief is. Wij dienen daarom een gewijzigde motie in.

Motie 121/131117

545

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 13 november 2017

Constaterende dat:

In de Omgevingswet (art. 3.3) zijn vier Europese milieubeginselen opgenomen, te weten het voorzorgsbeginsel, het beginsel dat de vervuiler betaalt, het beginsel dat milieuvervuiling aan de bron dient te worden bestreden en het beginsel van preventief handelen;

Overwegende dat:

- 555 - *Het Planbureau voor de Leefomgeving constateert dat “In de afgelopen jaren de milieudruk van de landbouw op de natuur en het oppervlaktewater niet wezenlijk [is] veranderd. De uitstoot van ammoniak, de verontreiniging van het oppervlaktewater en de milieubelasting door gewasbeschermingsmiddelen blijven zo hoog dat de doelen voor de natuur- en waterkwaliteit nauwelijks dichterbij komen”;*
- 560 - *De bovenstaande bepalingen uit de Omgevingswet nopen tot een drastische verduurzaming van de landbouw;*
- *Natuurinclusieve landbouw (i.e. landbouw met een lage milieudruk en een positief effect op de biodiversiteit) goed aansluit bij deze gevraagde verduurzaming;*
- 565 - *Noord-Hollanders in het publieksonderzoek hebben aangegeven het ‘verbeteren van de luchtkwaliteit’, ‘zorgen voor een gezonde voedselproductie’, ‘zorgen voor een schone bodem’ en ‘verbeteren van de kwaliteit van het zwem- en drinkwater’ van zeer groot belang te vinden en deze opgaven te verkiezen boven economische doelen.*

Gehoord de discussie, verzoeken het college van GS:

570 *In de Omgevingsvisie de ambitie op te nemen om de landbouw in 2050 in Noord-Holland natuurinclusief te laten zijn*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie PvdD

575 De **VOORZITTER**: Motie 86 is ingetrokken en deze nieuwe motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

580 Mevrouw **HAAGSMA** (CDA): Voorzitter. Ik hoor u bij een vorige motie zeggen, als ik ambitie als doel mag lezen en bij deze motie hoor ik u zeggen, als ik doel als ambitie mag lezen. Ik raak enigszins in verwarring omdat er andere kostenplaatjes aan hangen. Wat is voor u nou doel of ambitie? Als u daar helderheid over kunt bieden, dan kunnen GS daarop reageren.

585 Mevrouw **VERMAAS** (PvdD): Ik of mijn fractie hebben geen problemen met doelen, maar GS hadden een probleem met de formulering ‘doel’ in deze motie, vandaar dat ik het doel heb veranderd in ambitie.

590 Mevrouw **HAAGSMA** (CDA): Bij de vorige motie over bodemdaling staat het woord ambitie in en dan zegt u, mag ik hem lezen als doel. Dus ik neem aan dat die bij ambitie blijft staan in plaats van doel.

595 Mevrouw **VERMAAS** (PvdD): Nee, dat hebt u verkeerd begrepen. In de motie over bodemdaling ging het erom dat GS als advies hebben gezegd dat wij een heleboel middelen willen gaan toepassen, maar wij willen er zeker van zijn dat ook het doel en de ambitie – en in die motie zijn dat begrippen die overeenstemmen want de bodemdaling moet gestopt worden – dat GS die ambitie dan wel het doel steunen, dus dat zij niet alleen bereid zijn om de middelen die worden opgesomd waar wij het mee eens zijn, uitvoeren maar ook het doel onderschrijven om

bodemdaling te stoppen. Daar willen wij expliciet duidelijkheid over. In onze visie voor 2050 speelt het verduurzamen van de landbouw een hoofdrol. De PvdD pleit voor een einde aan de bio-industrie en voor een transitie van dierlijke naar plantaardige eiwitten, maar op onze moties volgde geen positief advies omdat GS hier geen rol voor zich zien weggelegd. Het verbaast ons dat GS wel een rol zien om meer megastallen mogelijk te maken, maar geen mogelijkheid om de bio-industrie tegen te gaan. De PvdD denkt dat u uw eigen rol onderschat en gunt u van harte wat meer ambitie op dit dossier. Uit een eerdere termijn bleek al dat deze ambitie wel gelukkig breed gedeeld wordt in de Staten en daarom handhaven wij onze moties.

605

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Voorzitter, eigenlijk heeft de SP een beetje moeite met deze derde termijn en met de beoordeling door GS van de moties. Moet ik nog een keer benadrukken hoe slecht GS en de coalitie de welvaart gaan verdelen, hoe belangrijk spreiding van werk is? Wij willen toch niet met zijn allen de hele dag in de file staan of op de trein wachten. Wij denken dat de provincie en GS tamelijk machteloos zijn bij een eerlijke verdeling van de welvaart en de ruimte. Waarom kan de provincie de werkgevers en andere overheden niet aanspreken op het feit dat zij niet bezig zijn met een eerlijke verdeling van de door de provincie beoogde groeiende welvaart? Dat is toch geen inkomenspolitiek? Er zijn legio mogelijkheden te bedenken waardoor welvaart beter verdeeld kan worden en de provincie kan daar best een steentje aan bijdragen. De wegen rond Amsterdam zitten vol, het aanleggen van meer asfalt is slechts een tijdelijke oplossing, leest u de onderzoeken er maar eens op na. De treinen rond Amsterdam zitten mudvol, ik heb er vanmorgen weer in eentje gezeten. Het is echt om beurten ademen in die treinen, maar wij zijn voor meer en beter echt openbaar vervoer en dan bedoel ik openbaar vervoer waarvan de chauffeur van de bus betaald is en waarvoor niet gebeld hoeft te worden, maar waarvoor je gewoon bij een halte gaat staan. Maar kan het rond Amsterdam beter? Het zou een goede zaak zijn als het werk over de provincie verspreid wordt. Niet iedereen hoeft op de Zuidas te werken. Spreiding van werk zorgt ervoor dat mensen minder hoeven te forensen, dat daardoor een eind zal komen aan het eindeloos aanleggen van asfalt, dat de bezetting van het openbaar vervoer beter wordt en dat er echt openbaar vervoer naar kleine woonkernen rijdt. Waarom bent u daarop tegen? U hebt toch de macht en bevoegdheid om voorstellen te doen voor een betere spreiding van werk? Dan de energietransitie. Wij moeten het nu al goed vinden dat gemeenten zonneparken in de linten laten aanleggen en dat terwijl nog lang niet alle dakoppervlakken van zonnepanelen zijn voorzien. Een energielandschap is mooi maar het landschap moet ook mooi zijn. En nee, voor het doorschuiven van heel veel bevoegdheden naar gemeenten zijn wij niet. Bijvoorbeeld vanwege het landschap. Dat moet karakteristiek en echt Noord-Hollands zijn, nu en in de toekomst. Laten wij er stevig de regie op blijven voeren. Wij zitten niet te wachten op verrommeling en ongecontroleerde bouw. Wij handhaven onze moties. Een van onze moties hebben wij gewijzigd. Onze opmerkingen over jeukjargon hebben wij erbuiten gelaten, daar komen wij later weer op terug, want raadselachtig taalgebruik gebruiken om in discussies te vermijden gaat er bij ons niet in. Motie 62 trekken wij in en wij dienen een nieuwe motie in. Als wij gaan stemmen, zal blijken voor welke moties van de andere fracties wij gaan stemmen en als wij het inderdaad flutmoties vinden, dan zullen wij dat erbij zeggen.

635

Motie 122/131117

640

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 13 november 2017

Constateerende dat:

- *Een goed vestigingsklimaat wordt geschapen voor de zogenaamde kenniswerkers;*
- 645 - *Allen die werken voorafgaande of tijdens hun arbeid kennis hebben moeten verzamelen;*
- *Alle Noord-Hollanders die werkzaam zijn, onder de groep kenniswerkers vallen.*

Overwegende dat:

- *Een goed vestigingsklimaat voor iedereen beschikbaar moet zijn;*
- 650 - *Alle werkenden kenniswerkers zijn;*
- *Voor iedereen in alle steden en dorpen en op het platteland van Noord-Holland, een goed vestigingsklimaat geschapen moet worden.*

Besluiten:

655 *Voor alle Noord-Hollanders die al Noord-Hollander zijn of Noord-Hollander willen worden of zij nu in de steden, dorpen of op het platteland wonen of komen wonen, een goed vestigingsklimaat te scheppen*

en gaan over tot de orde van de dag.

660 *Fractie SP*

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. Motie 62 is ingetrokken.

665 De heer **SLETTENHAAR** (VVD): Voorzitter. Op maandag 9 oktober jl. hebben PS van Noord-Holland een richtinggevend debat gevoerd over de Omgevingsvisie. Ik gaf daarbij namens de VVD onze visie op hoe de provincie eruit moet zien in 2050. De VVD heeft gepleit voor meer ruimte, vertrouwen en lef bij de Omgevingsvisie. De VVD heeft ook goed geluisterd naar de collega's en

670 volgend jaar wordt de conceptvisie voorgelegd. Vandaag wordt in een speciale Statenvergadering over de moties gestemd. Een aantal moties hebben positieve preadviezen, als het college toezegt de strekking conform de pre-advisering over te nemen, is dat voor onze fractie voldoende voor wat betreft de positief gepreadviseerde moties van de VVD en die te verwerken in het Koersdocument voor de Provinciale Omgevingsvisie NH 2050. Deze zien wij dan graag terug in de voordracht op 7 december 2017 in een extra gezamenlijke commissievergadering en op 18

675 december besluiten PS erover, waarna het document als basis dient voor de concept-Omgevingsvisie NH2050. Dit is een zeer belangrijk moment want tussen Koers en conceptvisie zit geen beraadslaging van de Staten en deze periode duurt een jaar. Die tijd moet goed benut worden om tot een samenhangend strategisch plan te komen dat recht doet aan lokale belangen en diversiteit in de leefomgeving. De Omgevingsvisie is een strategische visie voor de lange

680 termijn voor de gehele fysieke leefomgeving. De Omgevingsvisie gaat onder andere in op de samenhang tussen ruimte, economie, water, milieu, natuur, landschap, verkeer en vervoer, infrastructuur en cultureel erfgoed. Daar zit ruimte voor regionaal maatwerk. De nieuwe motie 65

laat zien dat wij daar met zijn allen op een lijn zitten, want de visie moet wat betreft de VVD van buiten naar binnen worden ontwikkeld, dus niet vanuit dit huis te veel sturen welke kant het op
685 moet. Als VVD Noord-Holland ondersteunen wij deze insteek en dat sterkt onze verwachting bij de verdere uitvoering. Kracht schuilt ook in het vermogen los te laten waar dat kan. Ik zal nog ingaan op een aantal punten van andere partijen en eerst op een aantal voor de VVD zeer belangrijke punten. Voor de Noord-Hollandse economie is Schiphol belangrijk. Het nieuwe kabinet gaat een nieuwe Luchtvaartnota maken, collega Annaert noemde het prominent in zijn
690 algemene beschouwingen. De nadruk ligt op hinderbeperking en niet op het aantal vliegbewegingen, zo werken we aan een betere leefomgeving en luchtkwaliteit, met vertrouwen in de technologie en in de sector die met slimmere en schonere vliegtuigen ruimte kan creëren voor groei van het aantal vluchten. Als er moet worden uitgeweken naar regionale vliegvelden, moet er open worden gecommuniceerd over mogelijke overlast en samen met de betrokkenen worden
695 gezocht naar mogelijkheden om deze overlast zoveel mogelijk te beperken. De mobiliteit zal de komende jaren in de provincie sterk groeien en onze torenhoge ambitie is om daarin te voorzien, problemen op te lossen en vooral te voorkomen. Er is nu een rijpingsperiode van een jaar tussen Koersdocument en conceptvisie. Dus daar zit ook voor mobiliteit weer ruimte voor regionaal maatwerk. Cruciale sectoren zoals retail, de maak- en chemische industrie vragen om ruimtelijke
700 waarborgen. D66 gaf aan dat oplossingen voor de uitdagingen van de toekomst, niet de oplossingen van nu zullen zijn. We hebben inderdaad te dealen met onzekerheden en aannames en weten dat innovaties razendsnel kunnen gaan en veel kansen bieden. Als VVD Noord-Holland ondersteunen wij deze insteek. Een goed vestigingsklimaat wordt nog beter door investeringen in de digitale snelweg maar ook door investeringen in OV-Knooppunten, waterknooppunten en
705 fietsknooppunten en revitalisering van bestaande industrieterreinen. De samenwerking met de regio's en gemeenten, de provincie als partner, los van de inhoud, dat is de opdracht die voor ons ligt. De provincie is daartoe geëquipeerd, blijkt ook uit de Omgevingscan. ONH gaf het ook al aan. Een integrale aanpak binnen de Omgevingsvisie veronderstelt ook dat de betrokken ambtenaren integraal geschoold moeten zijn. De kennis en deskundigheid van de provinciale
710 medewerkers is goed en dat schraagt onze verwachtingen bij de verdere uitvoering. De problematiek en het afbrokkelende draagvlak dat speelt bij Wind op land, is een reden om stil te staan bij het succesvolle beleid dat door deze coalitie is ingezet. Wij zijn blij met de inzet die het kabinet nu kiest, vooral Wind op zee. Onze motie om in de toekomst windparken op land die duidelijk niet onze voorkeur hebben, op alleen industrieterreinen te lokaliseren is tot onze
715 vreugde positief gepreadviseerd. Ook de SP pleit ervoor om windturbines zoveel mogelijk op bedrijventerreinen te plaatsen of andere plaatsen waar niemand woont, behalve in natuurgebieden. Een goede zaak, wij zien dit graag vertaald in het koersdocument. Wij horen graag een toezegging hierover.

720 Mevrouw **STRENS** (D66): Wij zijn uiteraard ook blij dat de VVD bereid is te kijken waar windmolens passend zijn. Volgens mij heeft u in uw motie niet gevraagd om alleen maar op industrieterreinen, maar bij voorkeur op industrieterreinen te plaatsen en dat is volgens mij wezenlijk iets anders. Klopt dat?

725 De heer **SLETTENHAAR** (VVD): Ja, de ambitie van het kabinet gaat naar Wind op zee, dus de
verwachting is dat het dan nergens anders nodig zal zijn. Dat is de bedoeling dat het daar zoveel
mogelijk plaatsvindt en zoveel mogelijk is in optimale zin 'alleen maar'. Noord-Holland is de
badkuip van Europa en moet aan alle kanten worden beschermd tegen het water. Daarnaast
730 hebben we ook een tekort aan water, zoetwater. Daarom is ook berging van water van belang.
Ruimte voor water en water voor ruimte. Ook daar moet een balans in zijn. De blauwe
verbindingen zijn goed in Noord-Holland maar kunnen beter. Het water moet aantrekkelijk zijn
voor toerisme. De kust is belangrijk voor toerisme maar ook voor de natuur. Beide moeten in
balans zijn en dat vraagt om maatwerk. Ik zal ingaan op de preadviezen en nog kort punten
735 noemen in de bijdragen van de andere partijen. D66 gaf aan dat de inwoners van Noord-Holland
inderdaad gebaat zijn bij continuïteit in beleid, waarbij er flexibiliteit moet zijn voor aanpassing
aan de dynamiek en innovatiekracht in onze samenleving. Wij zien dit uitgangspunt ook graag
terug in het Koersdocument, ik verwees net naar Schiphol als voorbeeld. Het gaat er volgens de
VVD echter om dat niet het Koersdocument maar uiteindelijk de Omgevingsverordening genoeg
740 ruimte biedt om flexibel te blijven. De regels daarin moeten eenduidig, minimaal en
toekomstgericht zijn. De PvdA gaf aan dat nieuwe woningbouwlocaties verder gaan dan waar nu
de MRA-discussie over plaatsvindt. Ook de VVD vindt dat wij niet kunnen volstaan met alleen
maar woningbouw binnen de MRA. Ook de PVV heeft mobiliteit in Noord-Holland hoog in het
vaandel. Zij zien graag dat wegen worden verbreed en flessenhalzen in bestaande en nieuwe
745 wegen zoveel mogelijk worden weggewerkt of voorkomen. Daar is de VVD het vanzelfsprekend
mee eens. Met smart mobility en road energy systems is ook hier nog veel winst te boeken. Met
het CDA zijn wij het eens dat het vertrouwen bij samenwerkende gemeenten en de regio gelegd
moet worden, zie onze motie. Als zij het met elkaar eens zijn, moeten wij inderdaad durven
loslaten. Wij delen de openbaar vervoersambitie van GL. Noord-Holland is per openbaar vervoer
750 goed en comfortabel bereikbaar en de Amsterdamse metro reikt tot ver in de Metropoolregio. En
laten we zorgen dat ook de aansluiting met het platteland wordt gevonden, met optimale
bereikbaarheid van kleine kernen, zoals 50plus bepleitte. De CU/SGP ziet tenslotte correct dat de
ruimtelijke impact van hernieuwbare energieopwekking groot kan zijn en aanleiding om
zorgvuldig na te denken over de plaatsen waar dit gewenst is. Wij steunen deze in steek. De
755 moties 74, 76, 77 en 80 zijn zonder meer positief gepreadviseerd en kunnen worden
overgenomen. Graag een toezegging. De moties 75 en 81 zijn voorwaardelijk positief. 81 wordt
vervangen door 65. Ik verneem graag dat die in de geest van het preadvies kunnen worden
overgenomen. Graag ook daar een toezegging. Conclusie: we zijn het eigenlijk behoorlijk met
elkaar eens. Uit deze punten kunnen we een mooie combinatie maken waarmee je bijna al een
760 volledige visie hebt. Maar ik ben nog niet klaar. Omdat wij uw visies goed gehoord hebben en
willen meenemen, stellen wij een overkoepelende "verhaallijn" voor: Noord-Holland in balans.
Deze visie heeft als kernelement het evenwicht tussen mens, structuur en natuur. De VVD laat
Noord-Holland niet overstromen door ambities, maar denkt in werkbare kaders waardoor doelen
haalbaar en met elkaar in evenwicht zijn. Ik vat samen: digitalisering, spreiding van
765 wonen/werken over hele provincie, innovatie in energie, mobiliteit en water, verschillende
vormen van mobiliteit en keuzevrijheid daarin, versterken eigenheid regio's, landbouw in
meerdere smaken en economische innovatie en denken in kansen, regionale visies zijn een op
een bouwsteen voor de visie. U hoort het, het is geven en nemen, maar zoals ik op 9 oktober al

770 aangaf, het is ook loslaten en lef hebben. Wanneer wij het voor elkaar krijgen om gezamenlijk een evenwichtig toekomstbeeld voor Noord-Holland te schetsen waarin ruimte is voor mens, structuur en natuur in onderlinge balans, dan hebben wij denk ik ons doel bereikt.

775 De heer **PAPINEAU SALM** (PvdA): Een vraag over motie 77 waarin u pleit voor schaalvergroting in de landbouw als doel op zich, terwijl GS adviseren om het accent te leggen op innovatie. Hoe gaat u met die motie om? Schaalvergroting kan een gevolg zijn, maar geen doel op zich.

780 De heer **SLETTENHAAR** (VVD): Innovatie betekent niet dat je de bestaande situatie opeens loslaat omdat je wilt dat iets innoveert, maar innovatie is een proces dat van buitenaf komt. Net zo goed dat je vertrouwen hebt en loslaat richting regio's, heb je ook vertrouwen in de technologische ontwikkeling, dus wij denken meer vanuit vertrouwen en minder vanuit 'wij vinden dat die ontwikkeling zo moet zijn en daarom beslissen wij nu', dan ben je ook een blauwdruk aan het maken.

785 De heer **PAPINEAU SALM** (PvdA): De uitkomst moet volgens u schaalvergroting zijn en dat kan ik niet volgen.

De heer **SLETTENHAAR** (VVD): Wij hebben aangegeven dat daar ruimte voor moet zijn. Het feit dat je vertrouwen hebt in innovatie, betekent niet dat je de bestaande situatie en belangen in een keer loslaat.

790 De heer **KLEIN** (CU/SGP): Voorzitter. Ik dank het college voor de snelle en grondige reactie op de moties. Wij hebben de feedback ter harte genomen en een aantal moties wat scherper geformuleerd omdat er soms negatieve adviezen zijn gegeven. Sommige van die negatieve adviezen waren volgens ons niet nodig, want in de toelichting leken GS juist een heel stuk mee te gaan. Motie 66, bodemdaling, wij vinden het belangrijk om in het dictum op te nemen dat wij de ambitie stellen om die te stoppen en het liefst om te keren. Motie 91 trek ik in en dien een
795 nieuwe motie in.

Motie 123/131117

Betrekken uitkomsten publiekscampagne

800

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 13 november 2017

Overwegend dat:

- 805 - *Uit het eerste panelonderzoek bleek dat 'Gezonde leefomgeving' met stip op 1 stond;*
- *De drie verhaallijnen zijn uitgewerkt in het document 'Op weg naar koers NH 2050';*
- *Deze verhaallijnen middels de publiekscampagne getoetst zijn aan de visie van de inwoners;*
- *58% van de bevolking koos voor 'Gezond en Veilig NH';*
- *23% van de bevolking koos voor 'Karakteristiek NH';*
- 810 - *19% van de inwoners koos voor 'Economisch duurzaam NH'.*

Verzoeken GS in de uitwerking van de Omgevingsvisie:

Onder andere rekenschap te geven van het feit dat een ruime meerderheid van de inwoners de waarden die het uitgangspunt zijn voor 'Gezond en veilig Noord-Holland' belangrijk vindt

815

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties CU/SGP

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. Motie 91 is ingetrokken.

820

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Motie 93 laat ik staan. Daar hebben GS het niet helemaal goed geïnterpreteerd. Wij roepen op om aandacht te hebben voor nieuwe woonvormen en dat dat kan vragen om aanpassing van regelgeving, niet meer en niet minder, terwijl GS het vooral hebben over tijdelijke ontheffingen. Ik wil mijn collega's vragen daar nog een keer goed naar te kijken. Motie 95 over energiegebieden trek ik in en dien een nieuwe motie in.

825

Motie 124/121117

Energiegebieden

830

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 13 november 2017

Overwegende dat:

- *De energietransitie een enorme maatschappelijke opgave is waarvoor de gezamenlijke provincies verantwoordelijkheid hebben genomen;*
- *Noord-Holland een grote bijdrage kan leveren aan het opwekken van hernieuwbare energie;*
- *De ruimtelijke impact van hernieuwbare energieopwekking groot kan zijn;*
- *Dit geen reden is om de ambitie laag te stellen, maar wel om zorgvuldig na te denken over de plaatsen waar dit gewenst is;*
- *Er veel mogelijkheden zijn voor energieopwekking, te denken valt aan windmolens in het Noordzeekanaalgebied, zonnepanelen en/of windmolens in de Haarlemmermeer en de Wieringermeer, en een strook water van enkele honderden meters breed water langs de Afsluitdijk of de noordkant van de Houtribdijk ten behoeve van zonnepanelen op water, windenergie of waterturbines.*

835

840

845

Verzoeken GS in de uitwerking van de Omgevingsvisie:

Mee te nemen dat in overleg met gemeenten in regionale energiestrategieën een aantal gebieden ten behoeve van de grootschalige opwek van hernieuwbare energie zullen worden aangewezen

850

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie CU/SGP

855 De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. Motie 95 is ingetrokken.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Motie 98 economie in balans met een deels negatief advies trek ik in en dien een nieuwe motie in.

860 **Motie 125/131117**
Economie in balans

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 13 november 2017

865 *Overwegende dat:*

- *Economische ontwikkeling een bijdrage kan leveren aan het welzijn van mensen;*
- *Economische ontwikkelingen verschillende consequenties kunnen hebben voor de leefbaarheid, milieu, natuur of sociale omstandigheden;*
- *Innovaties gewenst zijn die deze waarden versterken;*
- 870 - *De overheid voorwaarden en ruimte kan scheppen voor gewenste ontwikkelingen.*

Verzoeken GS in de uitwerking van de Omgevingsvisie mee te nemen dat:

- *Innovaties die leefbaarheid, milieu, natuur of sociale omstandigheden versterken gestimuleerd moeten worden;*
- 875 - *Economische groei en ontwikkeling ook moeten bijdragen aan de verbetering van bovenstaande waarden*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie CU/SGP

880

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen. Motie 98 is ingetrokken.

885 De heer **KLEIN** (CU/SGP): Motie 97 over de landbouw is negatief geadviseerd en dat vinden wij heel erg vreemd, zeker in vergelijking met het positieve advies over motie 97 over schaalvergroting. Ik roep mijn collega's op te kiezen voor de nuance van motie 97 in plaats van de Rücksichtslosigkeit van motie 77 en in die laatste motie dus niet het positieve preadvies van GS over te nemen. Volgens mij gaat de heer Slettenhaar daar zelfs in mee, als ik hem net goed beluisterde.

890

Mevrouw **HAAGSMA** (CDA): Voorzitter. Wij kijken terug op een mooi debat over de invulling van de Omgevingswet in Noord-Holland waar wij nadrukkelijk stil hebben gestaan bij de letter en de geest van de wet, maar ook al vooruit gekeken hebben hoe de visie in Noord-Holland in te vullen. Het CDA heeft ervoor gekozen om eerst de geest van de wet verder met PS te verkennen alvorens over te gaan tot de letter. Vertrouwen en loslaten is nodig om gezamenlijk verantwoordelijkheid en eigenaarschap op te pakken en wij zijn blij met de handschoen zoals die is opgepakt door

895

verschillende Statenleden en kijken uit naar het gesprek in commissieverband. Het CDA kijkt uit naar het gesprek over oefening in beheersing zoals wij dat nu in de fractie noemen. Ons tweede punt ging over decentraal tenzij, en in onze woorden is daarmee de regio aan zet. Het CDA is blij met de toezegging die de vorige keer al in het debat is gemaakt, dat er vanuit de provincie een bijeenkomst wordt georganiseerd met gemeenteraadsleden, want samen moeten wij aan de slag. Tot slot wil ik markeren waar onze fysieke leefomgeving voor is, niet als doel op zichzelf, maar als middel om maatschappelijke doelstellingen te behalen. Kortom, voldoende food for thought in goed Nederlands, en het proces voordat wij als Noord-Holland een Omgevingsvisie presenteren, duurt ook nog even. Het CDA wil GS hartelijk danken voor hun open blik op de toekomst en voor de manier waarop zij hebben gekeken naar de ingediende moties. Het CDA beschouwt de positieve preadviezen inclusief de voorwaardelijke als mooie toezeggingen en als input voor het koersdocument dat begin december bij ons terugkomt. Het CDA heeft waardering voor de argumentatielijnen van GS en daarmee zijn de argumenten sterker dan het preadvies en zo hoort het ook. Ik loop onze moties nog even langs. Motie 75 over plaatsing windmolens, wij kunnen leven met het schrappen van het tweede dictum, maar nu wij de positieve preadvisering als toezegging beschouwen, geldt dit alleen nog voor het eerste dictum. Een breder gevoel over de voorkeurspositie van windmolens is hiermee geborgd. Motie 76, wij zijn heel content met het vervallen van de kruimelregeling en dit past helemaal in de geest van de omgevingswet en is voor Noord-Holland een hele mooie verbetering. En motie 79, ik noemde het een beetje een stoute motie bij indiening en tsja, die wordt ontraden. Desalniettemin zijn wij blij met de uitleg van GS dat zij de geest van de motie omarmen maar de letter niet kunnen naleven. En zoals u ons kent, de geest is ongelofelijk belangrijk, wij snappen dit heel goed en wij zijn blij met het gedeelde gevoelde signaal. Wij trekken deze motie in. Wij zijn blij met motie 80 en dat er ruimte komt om te experimenteren via pilotgebieden. Wij trekken motie 81 en 82 in want samen met D66, PvdA en de VVD hebben wij een gezamenlijk alternatief ingediend. Motie 100, wij danken u voor de toezegging. Motie 101, de discussie over wonen is nog steeds op een goede manier gaande en zal worden voortgezet. Wij danken GS voor het positieve preadvies over dienstbaarheid richting gemeenten en regio's als het op wonen aankomt en voor het tweede dictum verwijzen wij naar verdere discussies hierover. Er was nog een beetje een stoute motie, 102. Maar GS kijken met ons mee hoe wij gezamenlijk out of the box kunnen kijken als wij provinciale doelstellingen en ambities willen halen. Dank daarvoor. Als je ooit af mag sluiten als Statenlid en dat moment komt voor mij dichterbij, dan kan ik mij geen betere afsluiting wensen. Wij zijn allemaal de politiek ingegaan om de wereld om ons heen een stukje mooier te maken en dat doel op een andere manier te bereiken. In de politiek worden deze verschillen vaak uitvergroet. Ik hou van het debat en ik heb daarvan genoten, maar de ware kunst van politiek bedrijven is luisteren naar elkaars argumenten en je te durven laten overtuigen. Ik ben nu niet bang voor de interruptie die ik uitlok maar ik wil al mijn collega-Statenleden inclusief GS danken voor het debat over de Omgevingsvisie, want in de politiek mag soms wat meer ruimte zijn voor out of the box denken en voortschrijdend inzicht en beide heb ik in het debat gezien. Dank u wel. Moties 75, 76, 79, 80, 81, 82, 100, 101 en 102 trekken wij terug.

De **VOORZITTER**: Moties 75, 76, 79, 80, 81, 82, 100, 101 en 102 zijn ingetrokken. De vergadering is geschorst voor overleg voor GS. De vergadering is heropend. De heer Hietbrink heeft een punt van orde.

De heer **HIETBRINK** (GL): Wij hebben een beetje zitten worstelen met de derde termijn en niet om een vierde termijn te openen, zoals jullie weten zijn wij een groot voorstander van de manier waarop dit debat is ingericht. Het idee is namelijk dat PS eerst aan zet zijn, dat PS een standpunt bepalen en dat op basis daarvan GS verder kunnen met de uitwerking van de Omgevingsvisie. Dat proces is tot nu toe op een hele mooie manier verlopen, maar er zijn een aantal moties aangescherpt of veranderd naar aanleiding van het preadvies van GS en dat is vanzelfsprekend. Er zijn ook een flink aantal moties ingetrokken, omdat er een positief preadvies van GS ligt. Dat vinden wij wat ongemakkelijk omdat daarmee de mogelijkheid van PS om een uitspraak te doen over die onderwerpen, uit onze handen wordt genomen. Dus een dringend beroep op onze collega's die die moties hebben ingetrokken, om daar nog eens goed over na te denken omdat wij er als PS zeer aan zouden hechten om daar toch een uitspraak over te kunnen doen.

De **VOORZITTER**: De moties zijn ingetrokken en maken geen deel meer uit van de beraadslagingen, maar u hebt wel een herkansing. Als u in december vindt dat het college verkeerde dingen heeft gedaan met de moties die zijn ingetrokken, en er gebeuren wel dingen als ze toegezegd zijn met moties die zijn ingetrokken, dan hebt u alsdan de gelegenheid om opnieuw met de uitspraken die in de voordacht terecht zijn gekomen het uwe te doen.

De heer **HIETBRINK** (GL): Dat snap, maar ik maak het punt op dit moment omdat de afspraak was dat PS aan de voorkant hun standpunt zouden bepalen en dat GS daarmee aan de slag zouden gaan en dat wordt nu op een aantal punten ingewikkelder, omdat moties die voorlagen, niet in stemming worden gebracht. Ik snap dat wij een tweede kans hebben maar ik betreur het dat wij hier als PS niet het standpunt over kunnen bepalen.

De **VOORZITTER**: Het is goed dat u de opmerkingen maakt maar de indieners gaan over de moties.

De heer **ANNAERT** (VVD): Precies, dat wilde ik zeggen. Wij hebben hier als goed gebruik in zijn algemeenheid dat indien GS tijdens debatten aangeven dat zij de motie willen overnemen, wij de motie niet in stemming brengen, want in feite hebben GS bevestigd wat de motie beoogt. Naar de heer Hietbrink zou ik willen zeggen, als hij toch dat soort moties in stemming had willen brengen, dan had hij precies dezelfde moties moeten indienen, dan had hij ze niet hoeven in te trekken.

De **VOORZITTER**: Wij gaan nu over naar gedeputeerde Geldhof en de voordracht die in december aan de orde is, zal nog nauwkeuriger zeker door de heer Hietbrink en de zijnen, worden gelezen.

Gedeputeerde **GELDHOF**: Het is inderdaad een zoektocht naar hoe we er samen voor kunnen zorgen dat er een Omgevingsvisie komt, dat die gedragen wordt door PS en dat u op een goede

manier de opdracht meegeeft aan GS, want wij willen een Omgevingsvisie 2050 die op de toekomst is voorbereid. De VVD zei en de commissaris corrigeerde dat al even, wij hebben nu het moment om ons erover uit te spreken en straks ligt het Koersdocument er gewoon, maar het Koersdocument komt in december nog een keer terug. Op basis van wat nu wordt besloten, 985 wordt er verder geschreven en gaat u met elkaar in december de koers bepalen.

De heer **SLETTENHAAR** (VVD): Correctie, dat heb ik niet gezegd. Ik heb zelfs die vergadering genoemd en gezegd dat er daarna nog een periode van een jaar is, wij hebben goed geluisterd.

990 De **VOORZITTER**: Dat klopt.

Gedeputeerde **GELDHOF**: Mijn excuses, dan neem ik dat terug, maar u krijgt in december nog de gelegenheid om datgene wat u vandaag hebt meegegeven, dat gaan wij verwerken en in december praat u er nog een keer over. Een aantal moties is aangepast of gewijzigd en ik ga nu preadviseren. Motie 118 van 50plus/ONH/SP verzoekt het college als toezichthouder het een en 995 ander te gaan doen ten aanzien van bouwplannen van gemeenten maar die rol hebben wij niet. Het derde streepje is ongewijzigd ten opzichte van de vorige motie, dus het advies is ongewijzigd en zullen wij u deze ontraden afgezien van wat wij deels overnemen. Dan motie 119, die is op een paar punten gewijzigd. GS staan nog steeds achter het preadvies. De onderstreepte passages 1000 zijn gewijzigd, dat klopt toch? Ja. Daarvan heeft u bij de energietransitie gezegd, het streven is om de opwekking van hernieuwbare energie in de provincie in evenwicht te laten zijn met het verbruik. Dat streven onderschrijven wij ook en wij willen dat onderdeel meenemen in de Omgevingsvisie. De punten landbouw, veenweidegebied en autogebruik heeft u ook tekstpassages gewijzigd, die vinden wij te ver gaan, te zwaar of in strijd met de keuzevrijheid of 1005 het is al een oplossingsrichting aanbiedend zonder dat er verdere inventarisatie heeft plaatsgevonden en op die punten moeten wij die ontraden. De overige teksten die wij al gepreadviseerd hebben en hebben gezegd, die nemen wij mee in de verdere uitwerking van het document, blijven gewoon staan.

1010 De heer **KRAMER** (GL): Blij te constateren dat de eerste formulering over de energietransitie dat u zich daarin kunt vinden. Dat is het enige punt waarin gesproken wordt over een tegenstrijdigheid, anders was het advies positief geweest. Dat leid ik af uit de tekst die u gegeven heeft. Dus ik begrijp niet zozeer dat de andere wijzigingen die eigenlijk materieel neerkomen op een geringe afzwakking van wat er stond en wat een beetje meer in de richting is van hoe GS zich 1015 in deze kwesties opstellen, dat dat nu leidt tot het toch niet positief adviseren.

Gedeputeerde **GELDHOF**: U hebt ervoor gekozen om het niet in losse moties te doen maar alles in een eindvisie op allerlei beleidsterreinen te geven met allerlei uitspraken. Daarop hebben wij op hoofdlijnen geantwoord en hebben er een ding uitgepakt waarin een tegenstrijdigheid zit, 1020 maar er waren nog meer dingen die tegenstrijdig zijn. Dat hebben wij niet allemaal geformuleerd, wij hebben op hoofdlijnen geantwoord, ook dat er tegenstrijdigheden in zitten en een aantal aspecten hebben wij meegenomen in de oplegnotitie hoe wij dat willen gaan vertalen en wij zijn

niet op alle details ingegaan. Als u zegt dat er geen nadelige effecten zijn voor natuur en biodiversiteit bij de landbouw en veehouderij, dan gaat dat voor ons te ver.

1025

De heer **KRAMER** (GL): Ik kan niet volgen waarom u dat als een detail hebt opgevat dat geen preadvies nodig had. Dan klopt uw advies, de details daar gaat het niet om, dus dan kunt u positief adviseren.

1030

Gedeputeerde **GELDHOF**: Ik weet niet hoe ik dat verder moet uitleggen.

De **VOORZITTER**: Het belangrijkste advies richting GL is, prop niet alles in een motie.

1035

Gedeputeerde **GELDHOF**: Wij hebben geprobeerd aan te geven welke punten wij willen overnemen en waar tegenstrijdigheden zitten. Motie gebiedsgericht maatwerk die drie andere moties vervangt. Het heldere dictum van de motie adviseren wij positief. Tot slot motie 123, over onder andere rekenschap te geven van het feit een ruime meerderheid van de inwoners enzovoorts, dat gaan wij natuurlijk doen met heel veel andere zaken waarvoor men zich uitgesproken heeft. Wij laten het aan u, maar het is in onze ogen een overbodige motie. Wij

1040

nemen alles wat is gezegd in elk moment van de burger- en publieksparticipatie mee.

1045

Gedeputeerde **POST**: Voorzitter, ik heb een vraag van de heer Van der Sluijs van de PVV. Als het goed is merkt u dat elke dag van die groene golven. Daar waar het kan voeren wij een groene golf in en als u het niet merkt, is dat om veiligheidsredenen geen groene golf is ingevoerd en het voert te ver om nu uit te leggen waarom wij dat niet doen. Dat is meer iets voor de commissie en dat u daar op enig moment op terugkomt. Op dit moment maken wij zoveel mogelijk onze verkeersregelinstanties geschikt om rechtstreeks te communiceren met voertuigen. Dan is er geen sprake meer van een groene golf, maar dan wordt aan het voertuig groen gegeven. Daar doen wij op dit moment in de buurt van Schiphol een proef mee met vrachtverkeer. Op die manier proberen wij zoveel mogelijk maatwerk te leveren. Op verzoek van de CdK een preadvies over motie 117, burgerparticipatie van de PVV. Het college ontraadt de motie, wij gaan ervan uit dat juist dat onderdeel moet uitmaken van de lokale autonomie en creativiteit en dat gemeenten binnen wettelijke kaders voldoende handvatten hebben om ermee uit de voeten te kunnen.

1050

1055

Gedeputeerde **TEKIN**: Ik heb een vraag gekregen over Schiphol, motie 85. Ook andere leden hebben daar aandacht voor gevraagd. Mevrouw Vermaas vraagt, blijft de mogelijkheid met de preadvisering van het college voor een groei van Schiphol en daarvan zeg ik, ja, maar daarbij moet u onze interpretatie ter hand nemen en dan refereer ik aan de heer Slettenhaar, het regeerakkoord Slim en Duurzaam – ik heb de vorige keer al gezegd, wat mij betreft mag daar veiligheid aan worden toegevoegd – maar een duurzaam verantwoorde groei zou kunnen mits de winst voor de omgeving wel is en dat is meer de motie 96 van de heer Klein die daaraan refereert.

1060

1065 Mevrouw **VERMAAS** (PvdD): Mijn vraag was eerder het tegenovergestelde. Blijft de mogelijkheid voor GS open om Schiphol niet verder te laten groeien of hebt u zich al gecommitteerd aan het laten toenemen van het aantal vliegtuigbewegingen?

1070 Gedeputeerde **TEKIN**: Wij hebben ons nergens aan gecommitteerd, maar wat wel speelt is dat op de Alderstafel afspraken zijn gemaakt, al in 2008, met name over de 50/50-regel, dus 50% van de milieuwinst gaat naar de omgeving en 50% naar de sector. Om die discussie met elkaar te kunnen voeren, moet ik eerst de MER afwachten. Ik heb mij gecommitteerd aan die afspraak, maar toen wisten wij nog niet wat de milieuwinst van de afgelopen jaren is geweest en hoe het gaat met de ontwikkeling van innovatieve vliegtuigen, vliegen, et cetera. Daarbij komt nog de veiligheid waarvan wij toen geen weet hadden.

1075 Gedeputeerde **BOND**: Voorzitter. Motie 77, de tekst klopt en daar blijven wij bij. Wij zien de motie niet alleen als steun voor ingezet beleid maar aan het eind van de tekst staat dat wij ook op dit moment al die ruimte bieden, maar dat het vergroten van biodiversiteit een randvoorwaarde is voor duurzame agrarische ontwikkeling. Dat staat duidelijk in de argumentatie van 77 en dat is ook het antwoord op uw vraag hoe gaat u dat doen, dus dat doen wij onder
1080 andere via onze verordening. Motie 97 van de CU/SGP, dan staat daar precies hetzelfde antwoord over de regionale spreiding met name, hier is het verschil dat u hem nogal strak benadert bij gebieden aanwijzen. Dat onderzoek moet je juist niet maken want dan ben je de flexibiliteit kwijt. Daar zit het verschil.

1085 Mevrouw **VERMAAS** (PvdD): U hebt in het preadvies gezegd, wij gaan schaalvergroting faciliteren mits biodiversiteit toeneemt en dat zijn twee begrippen die moeilijk te verenigen zijn. Wij weten uit onderzoeken van het Planbureau voor de Leefomgeving en een heleboel andere
1090 onderzoeksbureaus dat die begrippen juist tegengesteld zijn. Dus mijn vraag was, welke garantie hebt u dat de biodiversiteit gaat toenemen als u schaalvergroting gaat faciliteren?

Gedeputeerde **BOND**: Door hem te koppelen als randvoorwaarde in onze verordening en als eis, een randvoorwaarde voor duurzame agrarische ontwikkeling. Motie 121 natuurinclusieve
1095 landbouw. Deze motie ontraad ik omdat wij donderdag aanstaande een BOT-overleg hebben. Wij gaan het daarover hebben en niemand weet nog precies wat de definitie van natuurinclusieve landbouw is, die gaan wij met elkaar maken. Daarom, dien deze motie niet in en ga eerst met elkaar in gesprek en laten wij samen invullen hoe wij dat gaan doen en waar, want je moet wel een gebied vinden. Ik zou zeggen wacht nou donderdag af, want alle overwegingen in de
1100 beantwoording blijven overeind, voor zowel motie 77 als 97.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Dank u voor uw toelichting op het negatieve advies voor motie 97. U gebruikt daar het woord 'aanwijzen', alsof de motie zou vragen om nu gebieden aan te wijzen. Dat vraagt de motie niet. De motie vraagt om onderscheid te maken tussen gebieden en dat
1105 betekent dat je nu niet de keus hoeft te maken maar wel dat wij kijken naar wat binnen een gebied past. Het lijkt mij helemaal in lijn met de gebiedsgerichte maatwerkmotie. Ik zou u willen uitdagen om een positief advies te geven in plaats van een negatief.

1110 Gedeputeerde **BOND**: Nee, want wij verschillen van mening over het feit dat ik hem te beperkend vind voor waar wij mee bezig zijn en dat u het juist als een kans ziet. Vandaar dit advies. Motie 122 van de SP, gekoppeld aan de context van uw betoog, dan ontraden wij de motie. Die maakbare samenleving en het provinciale takenpakket, dan gaat deze motie wel heel ver. Vandaar dat wij deze ontraden. Motie 125, het eerste bolletje bij het verzoek aan ons is oké, dat willen wij ook graag, innovaties die leefbaarheid, natuur en milieu en sociale omstandigheden versterken, maar het tweede bolletje ontraden wij. Dat zouden wij dan schrappen.

1115

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Voorzitter, merkwaardig genoeg is het preadvies van GS positief behalve het laatste stukje van het dictum van motie 122. Nu zegt u, nu ga ik hem helemaal ontraden maar dat is raar. U bent ook een beetje wankelmoedig begrijp ik.

1120 Gedeputeerde **BOND**: Nee, ik heb u juist herinnerd aan de context van uw betoog en dat was helemaal doordrenkt met inkomenspolitiek en andere wensen en daar gaan wij niet over. Als ik hem in die context plaats, dan ontraden wij hem. U vraagt iets aan ons wat wij niet kunnen.

1125 Mevrouw **DE GROOT** (SP): Dit gaat over het vestigingsklimaat en wij zijn van mening dat iedereen en niet alleen de kenniswerkers, een goed vestigingsklimaat moeten hebben en daar waren wij het eerst over eens.

Gedeputeerde **BOND**: Maar als u ook zegt in het dictum dat alle werkenden kenniswerkers zijn, dan hebben wij een verschil van inzicht.

1130

1135 Gedeputeerde **VAN DER HOEK**: Voorzitter. Twee reacties. Motie 116 over het informeren over NRG aan PS over thorium. Wij waarderen het zeer wanneer PS zich goed willen laten informeren en feiten willen weten, maar volgens GS is daar geen motie voor nodig. Dat kunt u prima met een werkbezoek of anderszins door de griffie laten regelen en dat zou ons advies aan u zijn. Motie 124 wordt door het college ontraden, en eigenlijk gebruiken wij daarbij dezelfde woorden als bij de eerdere motie 95. De regionale energiestrategieën zorgen voor een integraal en gedragen verhaal en het aanwijzen van gebieden in de Omgevingsvisie kan uiteindelijk daarvan de uitkomst zijn, maar wij willen daar nu niet een voorschot op nemen.

1140 Gedeputeerde **LOGGEN**: Voorzitter, D66 met betrekking tot de ambitie voor bodemdaling. Als wij het zo mogen lezen dat wij de wens hebben om iets te doen tegen bodemdaling en daar waar mogelijk, te herstellen, dan zitten wij op dezelfde lijn. Wij hebben de ambitie om gezamenlijk met partners gebruikmakend van ons instrumentarium, te inventariseren wat daarvoor nodig is. Wanneer dat helder is, dan delen wij dat met u om te kijken of het haalbaar en betaalbaar is.

1145

De **VOORZITTER**: Gedeputeerde Geldhof wil nog een aanvulling plegen. Bij wijze van uitzondering zullen wij dat toestaan.

1150 Gedeputeerde **GELDHOF**: Ik ben gelijk ingegaan op de moties die nadien ingediend waren en niet met een toelichting op de moties die vorige week zijn ingediend. Een vraag over de toplandschappen en hoe dat nou benoemd kan worden. In 2015 is de PRV gewijzigd en nu heeft het PARC een kwaliteitsbeeld ontwikkeld waar nog over besloten moet worden. Dat komt allemaal nog. Hetzelfde geldt voor de onafhankelijke commissie Ruimtelijke Kwaliteit in motie 68, maar de samenstelling van de commissie is onderdeel van de uitvoering. Dat is voor deze fase nog te ver
1155 weg. Dat wij als GS de ruimte, kwaliteit en het landschap een warm hart toedragen, is wel gebleken uit de preadviezen, maar gedetailleerd nu zeggen wat het gaat worden, in die fase zitten wij nu niet en daar gaan wij u zeker bij betrekken.

1160 De heer **PAPINEAU SALM** (PvdA): Ik heb behoefte aan een schorsing.

De **VOORZITTER**: Er is behoefte aan schorsing. Het is misschien wel goed om als de beantwoording aanleiding heeft gegeven tot nadere intrekingsvoorstellen, dan is dat handig om dat te weten.

1165 De heer **VAN DER SLUIJS** (PVV): Mevrouw Geldhof heeft het advies niet gewijzigd op M99, die gelegenheid wil ik haar graag nog even geven.

De **VOORZITTER**: Ik ga ervan uit dat dat advies ongewijzigd is.

1170 De heer **SLETTENHAAR** (VVD): Gezien de toezeggingen in de beantwoording trekken wij moties 74, 75 en 77 in.

1175 De **VOORZITTER**: Motie 75 was al ingetrokken. Moties 74 en 77 zijn nu ook ingetrokken en niet meer aan de orde.

De heer **VAN DER SLUIJS** (PVV): Motie 116 trekken wij in en wij maken graag gebruik van de mogelijkheid om een advies en voorlichting te krijgen over thorium.

1180 De **VOORZITTER**: Motie 116 is ook ingetrokken.

Mevrouw **STRENS** (D66): Wij zijn erg blij met de reactie van GS op motie 66. Dank daarvoor. Motie 67 tot 70 die door ons zijn ingediend, wij beschouwen die als een toezegging die net zijn gedaan, dus die zullen wij ook intrekken. Motie 66 is voldoende beantwoord, maar omdat deze meerdere indieners kent, kunnen wij deze niet intrekken.
1185

De **VOORZITTER**: Motie 67, 68, 69 en 70 zijn ingetrokken. Dat ruimt ook op, maar het probleem van de heer Hietbrink wordt alleen maar erger.

1190 Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Voorzitter. Ik heb mevrouw Geldhof gehoord over motie 118. Wij willen bij het eerste streepje 'als toezichthouder' weghalen en dan begint het 'op de korte als de lange termijn'.

De **VOORZITTER**: Dat kan niet meer. De moties kunnen nu niet meer gewijzigd worden. Zijn er andere intrekingsvoorstellen?

1195

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Ik heb geen intrekingsvoorstel maar ik heb een typefout ontwaard. Kan die nog wel gecorrigeerd worden?

De **VOORZITTER**: Nee, wij gaan aan de teksten niets meer veranderen. Dan zijn wij nu gekomen bij de stemming.

1200

Mevrouw **VAN ROOIJ** (PvdA): Ik wil graag even overleggen.

De **VOORZITTER**: Er is behoefte aan schorsing. De vergadering is voor enkele minuten geschorst. Ik heropen de vergadering. Ik heb begrepen dat de schorsing tot aanvullende intrekkingen leidt. Ik kijk in de richting van de heer Van der Sluijs die heeft laten weten dat M99 ingetrokken kan worden.

1205

De heer **SLETTENHAAR** (VVD): Motie 120 is ook ingetrokken.

1210

De **VOORZITTER**: Motie 120 ook ingetrokken. Dan zijn die beide moties ingetrokken. Dan gaan wij nu over tot stemming om te beginnen met M58. Stemverklaringen?

Mevrouw **VERMAAS** (PvdD): Wij gaan ervan uit dat het document dat wij in december krijgen voorgelegd door GS, wordt opgesteld op basis waarvan wij vandaag besluiten, dus niet over ingetrokken moties, preadviezen of toezeggingen die helemaal niet zijn gedaan, maar op basis van waar wij vandaag over besluiten.

1215

De **VOORZITTER**: In de goede verantwoordelijkheidsverdeling is het college verantwoordelijk voor de opstelling van de decembernota maar ik kan niet uitsluiten dat daar ook de toezeggingen vanuit een positieve invalshoek bij betrokken zullen worden.

1220

Mevrouw **VERMAAS** (PvdD): Dus niet de ingetrokken moties en preadviezen, dat zijn geen toezeggingen. Mevrouw Geldhof heeft gezegd dat zij meeneemt wat vandaag wordt besloten. Dat is wat wij vandaag doen.

1225

De **VOORZITTER**: Dat staat natuurlijk centraal, maar het is niet ongebruikelijk dat toezeggingen linksom of rechtsom in beleid terechtkomen.

Mevrouw **VERMAAS** (PvdD): Ik heb geen toezeggingen gehoord en preadviezen zijn geen toezeggingen.

1230

De **VOORZITTER**: Wacht u gewoon de decembernota af.

1235 De heer **KLEIN** (CU/SGP): Ik ben ook zeer ongelukkig met deze gang van zaken, want er zijn nu moties ingediend waar wellicht helemaal geen meerderheid voor was, maar waar wel toevalligerwijs een positief preadvies over is gegeven en dat gaat nu meegenomen worden door GS en dat vind ik een ongelukkige gang van zaken.

1240 De **VOORZITTER**: Daar geldt hetzelfde voor als wat ik eerder tegen de heer Hietbrink zei. Wij komen daar in december op terug en als er dingen in staan die u niet bevallen, dan komt u daar bij die gelegenheid op terug.

1245 Mevrouw **DE GROOT** (SP): Ik sluit mij helemaal aan bij de heer Hietbrink en de heer Klein, want ik voel mij zwaar beledigd door de gang van zaken.

De **VOORZITTER**: Dat soort zware teksten. Wij hebben hier met elkaar geprobeerd om hier op een goede manier te akkeren. Indieners gaan over hun eigen moties en als zij zeggen, gelet op de beantwoording, ik trek de motie in, dan is dat hun verantwoordelijkheid en ook niet van GS. Ik vind deze uitdrukking eerlijk gezegd een beetje te zwaar en daar moet u in de eerste plaats uw collega's op aanspreken. Wij gaan nu over tot de stemmingen en per motie kan een stemverklaring afgegeven worden. M58 is ingetrokken. M60. Stemverklaringen? Niet. Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties PVV, 50plus, CU/SGP, de overige leden tegen, zodat de motie is verworpen. M61. Stemverklaringen? Niet. Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties SP, 50plus, CU/SGP, ONH, de overige leden tegen, zodat de motie is verworpen. M63. Stemverklaringen?

1260 De heer **KLEIN** (CU/SGP): Ik ben het eens met het idee, maar ik vind de gesuggereerde maatregel te concreet, dus ik zal tegen stemmen.

De **VOORZITTER**: Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties SP, GL, PvdD, de overige leden tegen, zodat de motie is verworpen. M64. Stemverklaringen? Niet. Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat is de fractie SP, de overige leden tegen, zodat de motie is verworpen. M66. Stemverklaringen?

1265 Mevrouw **HAAGSMA** (CDA): De ene indiener heeft aangegeven tevreden te zijn met het antwoord van GS, de andere indiener ging verder in de interpretatie, dus omwille van de duidelijkheid stemmen wij tegen deze motie en volgen GS in de wens en de ambitie om dit samen met partners op te pakken en te kijken hoe het überhaupt opgepakt kan worden.

1270 De heer **SLETTENHAAR** (VVD): Idem.

De **VOORZITTER**: Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties D66, PvdA, GL, SP, PvdD, ONH, 50plus, CU/SGP, de overige leden tegen, zodat de motie is aanvaard. M72. Stemverklaringen?

1275

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Voorzitter. Er staat 'enige vorm van openbaar vervoer' in deze motie en wij zijn vooral voor openbaar vervoer met betaalde chauffeur en de bus op tijd aan de halte, dus wij zullen hier tegen stemmen.

1280

Mevrouw **HAAGSMA** (CDA): Voorzitter. Ook het CDA is voor bereikbaarheid van kleine kernen, maar OV gaat meer op een middel in en wij zijn voor het vervoer in zijn algemeenheid.

1285

De **VOORZITTER**: Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties GL, PVV, PvdD, 50plus, CU/SGP, ONH, de overige leden tegen, zodat de motie is verworpen. M73. Die is toegezegd, maar we gaan er gewoon over stemmen. Stemverklaringen? Niet. Mag ik de tegenstanders vragen de hand op te steken? Die zijn er niet, de motie is met algemene stemmen aanvaard. M83. Stemverklaringen?

1290

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Voorzitter, wij vinden het streven op zich best mooi, maar wij denken dat wij als provincie daar niet voor aan de lat staan.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Voorzitter, wij vinden het een mooi streven en daarom zijn wij ervoor, maar wij denken dat dit op termijn de enige mogelijkheid zal zijn.

1295

De **VOORZITTER**: Mag ik de tegenstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties VVD, CU/SGP, ONH, CDA, PVV, D66, PvdA, de overige leden voor, zodat de motie is verworpen. M84. Stemverklaringen? Niet. Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties SP, PvdD, de overige leden tegen, zodat de motie is verworpen. M85. Stemverklaringen?

1300

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Voorzitter. Wij zijn voor deze motie maar willen daarbij aantekenen dat wij van mening zijn dat het ook vooral moet gaan om minder vliegbewegingen.

1305

De heer **PAPINEAU SALM** (PvdA): Wij vinden het een sympathieke motie, het komt richting de motie van CU/SGP, maar wij steunen de argumentatie van GS.

Mevrouw **STRENS** (D66): Voorzitter. Wij zullen wel voorstemmen en wij volgen de uitleg van GS dat het gaat om hinderbeperking.

1310

De **VOORZITTER**: Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties D66, PvdA, SP, GL, VVD, PvdD, 50plus, CU/SGP, ONH, de overige leden tegen, zodat de motie is aanvaard. M87. Stemverklaringen?

1315

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Voorzitter. Wij vinden het een hele mooie motie maar wij vinden dat er meer maatwerk moet zijn, dat er dus niet helemaal nooit een uitleglocatie moet komen. Er moet overleg zijn, maar af en toe zou het moeten mogen.

De **VOORZITTER**: Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties GL en PvdD, de overige leden tegen, zodat de motie is verworpen. M88. Stemverklaringen?

1320

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Voorzitter. Als het zo gelezen mag worden dat het gaat om voor klimaatbossen te zijn, dan kunnen wij voor stemmen.

1325

De heer **LEEVER** (ONH): Voorzitter, wij stemmen voor, ook omdat het ten bate komt van milieucompensatie.

1330

De **VOORZITTER**: Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties SP, GL, PvdD, ONH, de overige leden tegen, zodat de motie is verworpen. M89. Stemverklaringen? Niet. Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties SP, GL, PvdD, 50plus, CU/SGP, ONH, de overige leden tegen, zodat de motie is verworpen. M90. Stemverklaringen?

1335

Mevrouw **STRENS** (D66): Voorzitter. Wij zullen voor deze motie stemmen maar wel met het uitgangspunt dat wij geen wettelijke normen hanteren bovenop het EU-beleid.

Mevrouw **HAAGSMA** (CDA): Voorzitter. Wij zullen tegen stemmen en wij volgen GS in de redenering en argumentatie.

1340

De heer **PAPINEAU SALM** (PvdA): Wij stemmen voor in de lijn van D66, niet boven wettelijke normen.

De heer **SLETTENHAAR** (VVD): Wij stemmen voor volgens het preadvies.

1345

De **VOORZITTER**: Mag ik de tegenstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties CDA, PVV, de overige leden voor, zodat de motie is aanvaard. M92. Stemverklaringen? Niet. Mag ik de tegenstanders vragen de hand op te steken? Dat is de fractie PVV, de overige leden voor, zodat de motie is aanvaard. M93. Stemverklaringen? Niet. Mag ik de tegenstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties VVD, CDA, PVV, PvdA, D66, de overige leden tegen, zodat de motie is verworpen. M94. Stemverklaringen? Niet. Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties SP, GL, PvdD, CU/SGP, ONH, de overige leden tegen, zodat de motie is verworpen. M96. Stemverklaringen?

1350

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Voorzitter. Wij vinden dat de vliegbewegingen niet moeten toenemen, dus wij kunnen alleen maar tegen deze motie stemmen.

1355

De heer **PAPINEAU SALM** (PvdA): Die zullen wij steunen en heel belangrijk dat de overlast niet verder gaat en de ambitie is dat deze verminderd wordt.

1360

De heer **HIETBRINK** (GL): Wij stemmen tegen, omdat wij voor motie 85 hebben gestemd die naar ons idee verstrekkender is.

De **VOORZITTER**: Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties PvdA, D66, CDA, VVD, ONH, CU/SGP, 50plus, de overige leden tegen, zodat de motie is aanvaard. M97. Stemverklaringen?

1365

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Voorzitter. Wij vinden dat er geen onderscheid gemaakt moet worden tussen gebieden. Wij zijn van mening dat landbouw kleinschalig moet en daarom zullen wij tegen stemmen.

1370

De **VOORZITTER**: Mag ik de tegenstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties D66, PvdA, SP, GL, VVD, CDA, PVV, PvdD, 50plus, ONH, de fractie CU/SGP voor, zodat de motie is verworpen. M117. Stemverklaringen? Niet. Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties SP, GL, PVV, PvdD, 50plus, de overige leden tegen, zodat de motie is verworpen. M118. Stemverklaringen?

1375

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Als u hem zo kunt lezen dat de provincie geen toezichthouder is, dan wens ik hem toch in stemming te brengen.

1380

De **VOORZITTER**: Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties SP, GL, PVV, 50plus, ONH, CU/SGP, de overige leden tegen, zodat de motie is verworpen. M119. Stemverklaringen?

1385

De heer **PAPINEAU SALM** (PvdA): Voorzitter. Wij zijn uitgegaan van het advies van GS waarin de integraliteit voor een belangrijk deel wordt benadrukt en wij zagen het onderzoek als een technische tegenstrijdigheid. De uitleg van GS dat diverse onderdelen en ambities heeft, zo hebben wij dat niet in het advies van GS gelezen en dat brengt ons in een lastig parket, want een aantal ambities gaat op dit moment verder dan een aantal andere dingen. Wij zouden er graag mee instemmen, maar wij vinden het jammer dat GS in tweede instantie zo negatief zijn over een aantal ambities. Dat brengt ons in een lastig dilemma. Wij stemmen tegen.

1390

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Ik stem voor met de aantekening dat ik de opmerking 'voornamelijk uit grote en middelgrote boeren' geacht heb daar niet achter te staan.

1395

De **VOORZITTER**: Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties SP, GL, PvdD, CU/SGP, ONH, de overige leden tegen, zodat de motie is verworpen. M121. Stemverklaringen?

1400

Mevrouw **STRENS** (D66): Wij zullen tegen deze motie stemmen, omdat wij eerst graag met elkaar het gesprek aangaan over wat wij precies onder natuurinclusieve landbouw verstaan.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Hetzelfde.

De heer **PAPINEAU SALM** (PvdA): Idem.

- 1405 De **VOORZITTER**: Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties GL, SP, PvdD, de overige leden tegen, zodat de motie is verworpen. M122. Stemverklaringen? Niet. Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties SP, PvdD, 50plus, CU/SGP, ONH, de overige leden tegen, zodat de motie is verworpen. M123. Stemverklaringen? Niet. Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties SP, GL, PvdD,
- 1410 50plus, CU/SGP, ONH, de overige leden tegen, zodat de motie is verworpen. M124. Stemverklaringen?

Mevrouw **VERMAAS** (PvdD): Voorzitter. Wij zullen voor deze motie stemmen met dien verstande dat wij tegen windmolens op de Afsluitdijk zijn vanwege de vliegroutes van verschillende

1415 vogelpopulaties.

De heer **PAPINEAU SALM** (PvdA): Wij stemmen tegen deze motie, omdat wij eerst willen kijken hoe die gebieden eruit zouden kunnen zien. Wij vinden het te prematuur om hiervoor te zijn.

- 1420 De **VOORZITTER**: Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties GL, PvdD, CU/SGP, de overige leden tegen, zodat de motie is verworpen. M125. Stemverklaringen? Niet. Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties SP, GL, PvdD, CU/SGP, de overige leden tegen, zodat de motie is verworpen. Daarmee is een einde gekomen aan de behandeling van dit onderwerp en stemming over de moties. Het onderwerp wordt
- 1425 vervolgd op 18 december en in een eerdere commissievergadering.

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Mag ik iets op de orde opmerken? Vooral bij dit punt heb ik mij gestoord aan het systeem. Je kunt het digitaal niet zo snel heen en weer bewegen dat je op een fatsoenlijke manier deze werkmethode kunt volgen. Ik denk dat het niet aan dovemansoren

1430 gericht is om hier eens goed naar te kijken.

De **VOORZITTER**: Als dat een algemeen gedeeld gevoel is, dan moeten wij daar zeker naar kijken. Uw voorzitter en fractievoorzitters en de gedeputeerden zijn in het gelukkige bezit van gewoon papier. Dat zal even getest worden want dat moet gewoon vlekkeloos verlopen en als het

1435 technisch allemaal niet mogelijk is, dan moeten wij daar op een andere manier mee omgaan. Ik wil wel constateren, ik heb de opmerkingen aan het eind genoteerd en daar komt u ongetwijfeld in aanloop naar 18 december zeker op terug, maar ik heb het zo ervaren dat over dit belangrijke onderwerp op een hele goede manier van gedachten is gewisseld en dat PS er op deze wijze breed bij betrokken zijn geweest. Ik wil u allemaal complimenteren dat het allemaal zo is gegaan.

1440

21. Statenvoordracht 63 Wijziging verordening Faunabeheer Noord-Holland

Mevrouw **VAN LANGEN** (VVD): Voorzitter. Wij betreuren het dat er nu opnieuw een besluit moet worden genomen over de Verordening Faunabeheer. Wildbeheer is helaas een bittere noodzaak

1445 en soms blijkt het niet handig de eerste te zijn die een verordening vaststelt. Er is nog steeds discussie over de voorliggende verordening en dat is juist niet de bedoeling van een verordening. In de commissie heb ik al aangegeven dat de verordening van Zuid-Holland die wel voldoet, een

goed voorbeeld zou kunnen zijn. Daarin niets over maatschappelijke organisaties, niet zijnde
jagersverenigingen. Deze toevoeging is dan ook overbodig en leidt tot verwarring, want
1450 jagersverenigingen worden al genoemd in 1.c. en bovendien staat dit in geen enkele andere
provinciale verordening. Daarvoor dienen wij een amendement in.

Amendement 19/131117

Bestuurssamenstelling Faunabeheereenheid

1455

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 13 november 2017

Besluiten:

- *in het ontwerpbesluit in de voorgestelde wijziging van Artikel 2.2 Bestuurssamenstelling lid*
1460 *1.d. te wijzigen door de woorden "niet zijnde Jagersvereniging" te schrappen*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties VVD, CDA, D66, PvdA

1465 De heer **VAN LIERE** (PvdD): Ik heb twee vragen. Waarom dit amendement, wat bedoelt u daar
precies mee? Helaas ontbrak een toelichting, dus ik moet het u vragen. Wat hebt u gedaan om uit
te sluiten dat dit een onwettig amendement is en dat het juridisch kan?

1470 Mevrouw **VAN LANGEN** (VVD): Dit hebben wij door de juridische afdeling laten checken en daar
komt de gedeputeerde op terug. Omdat de andere verordeningen allemaal wel goedgekeurd zijn
en dat hebt u ook in de commissie gehoord en dit komt dus ook in andere provinciale
verordeningen terug, dat dat dan goed is. Dus daar gaan wij even vanuit. De verordening moet
gewoon duidelijk zijn, en als je enerzijds zegt, de jagersverenigingen moeten erin en anderzijds
1475 zeg je, niet zijnde jagersverenigingen, dan ga je impliciet beargumenteren dat het geen
maatschappelijke organisaties zijn, dus die verwarring willen wij eruit hebben. Het amendement
van GL en PvdD om dit te vervangen door jachthouders, daarmee worden TBO's uitgesloten die
jacht uitoefenen, en dat kan in onze ogen niet de bedoeling zijn, te meer omdat deze
organisaties het doel moeten nastreven van een duurzaam beheer van populaties. Daarom zullen
wij daartegen stemmen.

1480

De **VOORZITTER**: Het amendement maakt deel uit van de beraadslagingen.

1485 Mevrouw **DE GROOT** (SP): Voorzitter. Het duizelt ons een beetje van alle dingen die de afgelopen
tijd voorbijgekomen zijn, maar voor zover ik begrepen heb is het voorstel dat er nu ligt, in elk
geval onwettig. Voorlopig ga ik ervan uit dat met maatschappelijke organisaties de dieren- fauna-
en vogelbescherming worden bedoeld en de jachthouders inderdaad niet. Ofschoon ik er niet in
geloof dat deze organisaties graag willen aanschuiven bij de FBE wil ik het wel een kans geven en
zien wat er gebeurt. Daarom dienen wij samen met de PvdD en GL een amendement in om ervoor
te zorgen dat de dierenbeschermingsorganisaties daadwerkelijk aanschuiven. Verder wacht ik de
1490 discussie af.

De **VOORZITTER**: Amendementen worden namelijk niet per mail ingediend, maar moeten hier lijfelijk worden ingediend. Oké, de heer Van Liere dient het amendement in.

1495 Mevrouw **KONING** (CDA): Voorzitter, de aanpassing is nodig om te voldoen aan de wet. De oude formulering was vastgesteld voordat de Tweede Kamer hierover vergaderde en daarom is de aanpassing nu nodig. Wij willen de verordening samen met het reeds ingediende amendement van de VVD nog iets verder aanpassen, omdat de tekst over jagersverenigingen niet juist is geformuleerd. Verder wil het CDA dat TBO's ook zitting hebben in het bestuur van de FBE.

1500 Mevrouw **WEEMHOFF** (D66): Voorzitter, wat zullen wij zeggen? Was het niet vorig jaar dat D66 aangaf dat er bij de oude verordening een lid ontbrak en dat namelijk maatschappelijke organisaties niet zijnde jachthouders, toegevoegd zouden moeten worden. Door nu de oude verordening te wijzigen en de geborgde zetel van de TBO's eruit te halen en hiervoor in de plaats te zetten twee leden zijnde maatschappelijke organisaties toe te voegen, gaat u daar een andere invulling aan geven. Wij hechten echt aan een zetel voor de samenwerkende TBO's. Met het kiezen voor de nieuwe constructie pleiten wij dus voor continuering van een van deze zetels voor de samenwerkende TBO's, maar dat maakt dat het voorliggende voorstel niet in orde is. Dat betekent dat als je dat koppelt aan zijnde jachthouders, dan kunnen de TBO's geen zetel innemen en daarom hebben wij het amendement mede ingediend. Het juridisch juist zijn van de verordening is voor ons heel erg belangrijk en wij hebben twijfels of het plan dat voorgelegd is aan GS, met een wijziging is goedgekeurd. Volgens ons zou waarschijnlijk alleen de FBE het plan mogen vaststellen en GS kunnen dat alleen goed- of afkeuren. Het zou een blamage zijn als de verordening juridisch niet in orde zou blijken, maar het is een bevoegdheid van GS en wij zullen hen volgen.

1510 Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Voorzitter. Het wachten was op de brief van GS waarin PS schriftelijk zou worden bevestigd of het ministerie onderschrijft dat terrein behorende organisaties TBO's, maatschappelijke organisaties zijn. De brief is net voor de Statenvergadering binnengekomen en op een aantal punten helder. Er komt op korte termijn in het bestuur van de FBE een maatschappelijke organisatie bij en daarbovenop hebben GS in de vergadering van 6 november jl. aangegeven dat uiterlijk 8 november duidelijk zal worden welke maatschappelijke organisatie aan de FBE toegevoegd zal worden. Ik hoop dat daar inmiddels helderheid over is. Misschien is dat al aan ons doorgegeven via de mail, maar dan heb ik dat nog niet gezien. Het vigerende Faunabeheerplan is door GS ingetrokken omdat dit beheerplan enkele maanden geleden door het voormalige FBE-bestuur is vastgesteld en niet rechtsgeldig is. De brief geeft geen duidelijkheid over dat wij niet kunnen opmaken welke maatschappelijke organisatie er wel in het FBE-bestuur zit en aan welke organisatie GS of het bestuur denken om het te complementeren. Tevens wordt ons ook niet duidelijk of het bevroren beheerplan de ontheffingen ten behoeve van de zogenaamde jacht op de algemene soorten nu ook niet met onmiddellijke ingang wordt gestaakt. Dat was in de vorige vergadering een beetje bijzondere insteek, want voordat PS het woord voerden, heeft de gedeputeerde daar al enige duidelijkheid over gegeven maar er bleven nog wel wat vragen over omdat de datum van 8 november nog niet was verstreken. Wij zouden graag

1535 antwoord willen hebben op onze vragen, want dan wordt het ons duidelijk wie er precies als maatschappelijke organisatie in de FBE gaan zitten en dan wordt later duidelijk of het nieuwe FBE-bestuur het vigerende plan doorgang kan laten vinden. Wij hebben ingestemd met de coalitiefracties over het amendement voor het schrappen van de niet zijnde jagersvereniging omdat dat eerder in de verordening ook al voorkomt en dat hoeft niet dubbelop.

1540 De heer **VAN LIERE** (PvdD): Voorzitter. Naar mijn mening is het vaststellen van de provinciale verordening een bevoegdheid van PS en niet van GS. Vandaag beogen GS dat u een fout herstelt in de verordening waar u in meerderheid voor stemde. Deze voordracht was niet nodig geweest als PS het amendement van de PvdD over de bestuurssamenstelling van de FBE vorig jaar hadden aangenomen, maar u nam op voorspraak van GS een verordening aan die niet strookte met de
1545 wet. In april van dit jaar stelde de PvdD Statenvragen of de FBE wel rechtsgeldige faunabeheerplannen kon aannemen, maar er was niets aan de hand volgens dit college. Ik citeer: "Wij zijn van mening dat het bestuur van de FBE en het huidige Faunabeheerplan op dit moment wel aan de eisen van de wet voldoen" en dat bleek dus onzin te zijn. Een bescheiden opstelling zou nu gepast zijn. Tot nu toe blijkt daar niet veel van. De huidige voordracht is weer niet
1550 conform de bedoeling van de wetgever. In de FBE moeten twee maatschappelijke organisaties zitten die geen jachthouder zijn, anders valt de toelichting van de wetgever niet te lezen. Ik citeer: "Het amendement versterkt de rol van maatschappelijke organisaties in FBE's door te regelen dat in het bestuur buiten jachthouders ook andere maatschappelijke organisaties zijn vertegenwoordigd." Dan kunnen wij niet volstaan met de huidige jachthouders in het bestuur het
1555 label van maatschappelijke organisatie op te plakken. Hoe verhoudt de voordracht – wil ik weten van GS en die vraag heb ik al drie keer gesteld in de commissie maar geen antwoord gekregen – tot het genoemde citaat van de wetgever? Daarom het amendement dat al eerder is aangekondigd:

1560 **Amendement 121/131117**
Faunabeheer zonder jagersbestuurszetel

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 13 november 2017

1565 *Besluiten:*
In het ontwerpbesluit Verordening Faunabeheer Noord-Holland artikel 2.2 lid 1.c:
'verenigingen van jagers' te schrappen.

Toelichting:
1570 *Dit amendement regelt dat verenigingen van jagers geen lid van het bestuur van de Faunabeheereenheid moeten zijn. Jagers hebben een particulier belang dat zich niet noodzakelijk goed verhoudt tot het maatschappelijk belang. Wettelijk is al voorzien in een hoorplicht bij de uitvoerende WBE's (verenigingen van jagers). De toevoeging is dus bovenwettelijk en onnodig*
1575 *en gaan over tot de orde van de dag.*

Fractie SP, PvdD

De **VOORZITTER**: Dit amendement maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

- 1580 De heer **VAN LIERE** (PvdD): Tevens is de PvdD van mening dat jagers niet thuishoren in het bestuur van de FBE, laat staan dat deze hobbyisten die graag dieren doodschieten, volgens onze verordening in het bestuur moeten zitten. Die verplichting kan er wettelijk af. Het is een bovenwettelijke regel en die willen wij graag schrappen. Nou zijn er twee partijen die graag
- 1585 onnodige bovenwettelijke regels schrappen, wij zijn heel benieuwd wat het CDA en de VVD met deze onnodige bovenwettelijke regel gaan doen, maar wij zullen het zien bij de stemming over het amendement.

Amendement 120/131117

- 1590 *Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 13 november 2017*

Besluiten in het ontwerpbesluit Verordening Faunabeheer Noord-Holland artikel 2.2 lid 1d:

“minimaal twee maatschappelijke organisaties die het doel behartigen van een duurzaam beheer van populaties van in het wild levende dieren, niet zijnde jagersverenigingen;”

1595

te vervangen door de tekst:

“minimaal twee maatschappelijke organisaties die het doel behartigen van een duurzaam beheer van populaties van in het wild levende dieren, niet zijnde jachthouders.”

- 1600 *En toe te voegen als nieuw lid e.: “terrein beherende organisaties.”*

Toelichting

Dit amendement brengt de ontwerpvoordracht in overeenstemming met de interpretatie van de wet die door de wetgever is gegeven. De wetgever beoogde een versterking van de rol van

1605

maatschappelijke organisaties in faunabeheereenheden door te regelen dat in het bestuur maatschappelijke organisaties (dus minimaal 2) die het doel behartigen van een duurzaam

beheer van populaties zijn vertegenwoordigd, en daarbij expliciet uit te sluiten dat de jachthouders als dergelijke organisaties worden aangemerkt. Dit amendement sluit daarmee

1610

letterlijk aan bij de toelichting op het amendement dat door de Tweede Kamer is aangenomen en de wettekst heeft bepaald hoe het bestuur van de faunabeheereenheid dient te worden

samengesteld. Het is zaak dat in het bestuur van de faunabeheereenheid niet alleen de jachthouders zijn vertegenwoordigd, maar dat ook andere maatschappelijke organisaties een

1615

stem hebben in de besluitvorming. In de toelichting op het amendement schrijven de indieners

“Het amendement versterkt daarom ten opzichte van het ontwerpbesluit de rol van maatschappelijke organisaties in faunabeheereenheden, door te regelen dat in het bestuur buiten

jachthouders ook andere maatschappelijke organisaties zijn vertegenwoordigd die het doel behartigen van een duurzaam beheer van populaties van in het wild levende dieren. De huidige

ontwerpvoordracht sluit weliswaar jachtverenigingen uit als maatschappelijke organisaties, maar jachthouders niet. Hoewel sommige jachthouders ook als maatschappelijke organisaties kunnen

1620 *worden aangemerkt, mogen zij niet in de plaats komen van andere maatschappelijke organisaties in het bestuur. De huidige tekst sluit dit niet uit en voldoet daarmee niet aan de bedoeling van de wetgever. Tevens herstelt het amendement de positie van de terrein beherende organisaties, die in het voorstel in vergelijking met de huidige verordening zijn weggeschreven*

1625 *en gaan over tot de orde van de dag.*
Fracties PvdD, GL, SP

De **VOORZITTER**: Het amendement maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

1630 De heer **VAN LIERE** (PvdD): Dan nog de volgende vraag. Deelt de gedeputeerde de conclusie dat jacht, beheer en schadebestrijding van algemene soorten onder zijn verantwoordelijkheid zonder de juiste wettelijke grondslag hebben plaatsgevonden tot nu toe? Zo nee, waarom niet? Indien de rechter straks een streep zet door dit Faunabeheerplan omdat bijvoorbeeld de FBE weer niet voldoet aan de wet, hoe ziet u dan uw verantwoordelijkheid als gedeputeerde?

1635 De **VOORZITTER**: De amendementen worden nu uitgedraaid, misschien moeten wij even, het kan snel, maar de teksten waren volgens mij bekend en de amendementen zijn ongewijzigd ten opzichte van de teksten die wij toegemailed hebben gekregen.

1640 Gedeputeerde **BOND**: Voorzitter, ik kan natuurlijk vast beginnen met een aantal andere zaken die aan de orde zijn gesteld. Net als de VVD betreur ik het dat wij te snel zijn gegaan. In het betoog van de heer Van Liere gaat het met name om de zin die hij zelf noemde waarin hij mij citeerde uit de commissie "op dit moment" en dat is wel cruciaal, evenals dat wij in de laatste commissievergadering hebben afgesproken om de verordening te laten toetsen door het
1645 Ministerie van EZ. Dat hebben wij ook gedaan en naar aanleiding van die toets heb ik u de week daarvoor per mail deze brief van EZ aan u toegezonden in de veronderstelling dat het agendapunt vorige week maandag behandeld zou worden, maar dat is nu een week later. In die mail staat de toets van het Ministerie van EZ en u kunt lezen dat het Ministerie zegt dat deze verordening voldoet aan de wet. Dus de vraag van een aantal fracties, voldoet de verordening aan
1650 de wet, dan verwijst ik naar die mail en is het antwoord ja. Dus wat dat betreft geen discussie meer over deze verordening.

De heer **KRAMER** (GL): U hoorde net het citaat van de heer Van Liere. Is dat expliciet aan het ministerie voorgelegd? Ik zie dat niet terugkomen in de brief die zij geschreven hebben.

1655 Gedeputeerde **BOND**: De verordening die wij in de commissie hebben behandeld, is expliciet voorgelegd aan het ministerie van EZ.

De heer **KRAMER** (GL): In de commissie heeft u toegezegd dat u de expliciete vraag, wat vindt het
1660 Ministerie van het citaat dat hoort bij het amendement dat is aangenomen, die vraag hebt u helemaal niet voorgelegd, met andere woorden, het ministerie had toch in de situatie moeten komen dat zij een keer dubbel moest nadenken over hun advies en dat is dus niet gebeurd.

Gedeputeerde **BOND**: Dat is wel gebeurd.

1665

De heer **KRAMER** (GL): Hoe komt het dan dat het Ministerie daar niet op ingaat?

Gedeputeerde **BOND**: De verordening die nu voorligt, is de verordening die getoetst is bij het Ministerie van EZ en daarvan hebt u vorige week vrijdag de mail ontvangen.

1670

De heer **KRAMER** (GL): Ik constateer dat u geen antwoord geeft op de vraag.

Gedeputeerde **BOND**: Bij mijn weten geef ik wel antwoord op de vraag.

1675 De heer **VAN LIERE** (PvdD): Voorzitter, ik meen mij niet te herinneren dat ik u geciteerd heb, gedeputeerde, in mijn betoog. Wat ik wel geciteerd heb, is het amendement van de heren Leenders en Heerema, het amendement in de Tweede Kamer dat is aangenomen. Dat is de interpretatie van de wet en niet wat een ambtenaar op het Ministerie daarvan vindt. Ik wil graag uw reactie niet op de mail van het Ministerie weten, ik heb nu en ik stel nu voor de vijfde keer
1680 dezelfde vraag, uw reactie op het citaat van het amendement, dat is de uitleg van de wet. Dat verhoudt zich toch in het geheel niet tot deze voordracht?

Gedeputeerde **BOND**: Als ik de beantwoording even mag afmaken, want dan kom ik daarop. U vraagt en ook de heer Kramer van GL vraagt dat, hoe het zit met de discussie over wat die
1685 maatschappelijke organisaties zijn. Mijn staf heeft mij vanochtend bericht dat het gaat om Staatsbosbeheer en de agrarische natuurverenigingen verenigd in de Agrarische Collectieven Noord-Holland. In Zeeland loopt nog een vraag of Staatsbosbeheer daar ook onder valt, maar met deze twee erbij voldoen wij aan de norm. Zelfs als Staatsbosbeheer na de rechterlijke uitspraak niet als maatschappelijke organisatie aangemerkt zou worden, dan voldoet het nieuwe bestuur
1690 aan de nieuwe verordening, dus een zetel voor Landschap Noord-Holland en daar zit ook de Vereniging Natuurmonumenten en de Stichting Goois Natuurreservaat in en een zetel namens het samenwerkingsverband van de vier agrarische collectieven in Noord-Holland. De FBE voldoet aan die samenstelling en ook dat is gecheckt. U citeerde mij uit de commissie met 'op dit moment' dus misschien kunt u dat nog even nalezen. De voordracht en het genoemde citaat van de
1695 wetgever, dan betekent dat dat deze verordening klopt en voldoet want daar gaat het natuurlijk om, als het gaat om wetmatigheid. Een andere vraag van de PvdA en de PvdD over het Faunabeheerplan. Als wij vandaag de nieuwe verordening bekrachtigen, dan hebben de twee nieuwe leden inmiddels ons Faunabeheerplan algemene soorten goedgekeurd, dan hoeven wij het huidige Faunabeheerplan niet in te trekken. Ook dat is juridisch gecheckt. Dan zou het raar
1700 zijn als wij het nu zouden intrekken en zij dienen over twee weken hetzelfde plan in. Dan de amendementen. Ik wil even reageren op de tekst van de heer Van Liere over jagers. Ik weet, het is een herhaling van zetten, maar vrijwilligers die als hobby hebben dieren doodschieten, daarmee doet u de jagers te kort. Vandaar A19, wij adviseren dat te aanvaarden, omdat het een onnodig stigmatiserende tekst is. De toevoeging was bedoeld om te bevestigen dat jagersverenigingen
1705 niet onder maatschappelijke organisaties vallen. Als je hem op een verkeerde manier leest, dan

zeggan wij, deze kan vervallen. Met het schrappen van de toevoeging wordt zelfs nauwer aangesloten bij de wet en ook dat hebben wij gecheckt bij het ministerie van EZ of deze verandering ertoe kan leiden dat de verordening niet meer in lijn is met de wet maar dat is niet het geval volgens EZ. Dus dit amendement kunnen wij aanvaarden. Amendement 20 minimaal
1710 twee maatschappelijke organisaties die het doel behartigen van een duurzame populatie. Dat raden wij af, want het amendement stelt een bovenwettelijke eis aan maatschappelijke organisaties en volgens het schriftelijke bericht van EZ dat u hebt ontvangen, is dat niet nodig. In de verklaring wordt door EZ gesteld dat terrein beherende organisaties onder maatschappelijke organisaties vallen en dat de terrein beherende organisaties daarnaast jachthouder zijn, ook iets
1715 wat u net in uw betoog noemde, mijnheer Van Liere, doet daar niets aan af. Wij volgen de lijn van het ministerie. Indien een aparte categorie terrein beherende organisaties wordt toegevoegd, dan lijkt het namelijk alsof die TBO's geen maatschappelijke organisaties zijn.

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Voorzitter, kunt u bevestigen dat het maatschappelijke organisaties
1720 zijn boven het toevallig of niet toevallig jachthouders zijn gaat. Is dat de korte samenvatting daarvan?

Gedeputeerde **BOND**: Zo kunt u hem kort samenvatten. Hij verdient enige nuance en die ben ik nu aan het geven, maar u kunt hem wel zo samenvatten en dat is de reden waarom dit
1725 amendement door ons ontraden wordt. Bij dit amendement ontstaat er inderdaad een bovenwettelijke eis dat er vier maatschappelijke organisaties in het bestuur van de FBE zouden moeten plaatsnemen, namelijk twee TBO's en twee overige maatschappelijke organisaties. Dat gaat verder dan de lijn van het Ministerie. In de verklaring van EZ staat dat in alle provincies op een na de besturen van de FBE's voldeden aan de eisen van de wet, dus dat is nog een extra
1730 toevoeging. Dan A 21. Ook die wordt door ons ontraden, omdat deze toevoeging ook onderscheid maakt tussen maatschappelijke organisaties en terrein beherende organisaties en dat is in strijd met de interpretatie zoals die is gegeven in de schriftelijke verklaring van EZ.

De heer **VAN LIERE** (PvdD): Ik probeer het gewoon voor de zesde keer, want waarom zou ik dat
1735 niet doen. Ik heb u gevraagd om te reageren op de toelichting bij het amendement Leenders/Heerema en u verwijst iedere keer weer naar een brief van het Ministerie, maar die gaat niet over de interpretatie van de wet. Strikt genomen gaat alleen de rechter daarover, maar als leidraad hebt u dan wel de bedoeling van een wetgever die schriftelijk is vastgelegd in een toelichting. Daar staat dus, niet ofwel Staatsbosbeheer wel of niet een maatschappelijke
1740 organisatie is, het gaat erom dat in het bestuur de rol van maatschappelijke organisaties van de FBE door te regelen dat in het bestuur buiten jachthouders ook andere maatschappelijke organisaties zijn vertegenwoordigd. Het gaat er niet om of Staatsbosbeheer – het lijkt mij overigens geen maatschappelijke organisatie – maar Natuurmonumenten, jachthouder en maatschappelijke organisatie, maar die zaten er al in. Dit amendement wilde juist iets toevoegen.
1745 Het verhaal dan zijn er vier maatschappelijke organisaties, slaat helemaal nergens op.

Gedeputeerde **BOND**: De heer Van Liere kan de vraag nog wel zes keer stellen, maar ik heb het antwoord gegeven. Het feit dat wij nu voldoen aan de wettelijke norm, dat het bestuur daarop

1750 aangepast is en dat daarom het Faunabeheerplan algemene soorten in stand kan blijven en dat wij dat gecheckt hebben bij het ministerie van EZ, is wat voor ons geldt. Deze verordening klopt en het Faunabeheerplan kan in stand blijven en ik vind dat ook heel belangrijk naar het veld toe.

Tweede termijn

1755 Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Voorzitter. Ik heb nog zitten zoeken in de stukken bij dit agendapunt maar ik kon het nergens meer vinden, maar ik dacht ergens gelezen te hebben en de gedeputeerde kan daar vast meer over vertellen, dat ergens stond geschreven dat organisaties zoals dieren- of faunabescherming, niet als maatschappelijke organisatie worden aangemerkt, maar zij kunnen wel worden uitgenodigd als raadgever of expertise-inbrenger bij vergaderingen
1760 van de FBE. Kan de gedeputeerde daar nog even op ingaan? Als je het hebt over maatschappelijke organisaties is het wel een beetje bizar dat als het zo zou zijn wat ik net zeg, dat dan een dierenbescherming geen maatschappelijke organisatie is en de jagersverenigingen er niet is uitgegaan en een andere zetel is gaan bekleden omdat het ook geen maatschappelijke organisatie is, dat je zou kunnen concluderen dat de jagersvereniging en de dierenbescherming
1765 eenzelfde soort organisatie zijn, namelijk allebei niet maatschappelijk, en dat is toch wel een beetje bizar. Wij hebben bij onze Eerste en Tweede Kamerleden erop aangedrongen om de discussie over wat is nou precies een maatschappelijke organisatie, te heropenen want dat is dringend nodig.

1770 De heer **VAN LIERE** (PvdD): Voorzitter. Ik reageer nog even op het citaat waar ik de gedeputeerde zou hebben geciteerd. Ik heb dat teruggezocht en dat betrof geen citaat van de gedeputeerde in de commissie, maar antwoorden op Statenvragen en dat vind ik iets anders dan een citaat van de gedeputeerde, dat is namelijk het volledige college dat daar antwoordt. Die hebben destijds gezegd, wij zijn van mening dat het bestuur van de FBE en het huidige Faunabeheerplan op dit
1775 moment inderdaad wel aan de eisen van de wet voldoen. Maar, een briefje van het Ministerie maakt de wet natuurlijk niet anders. De wet was toen al hetzelfde, alleen waren GS er niet van op de hoogte dat ze feitelijk de wet overtraden, dus blijft mijn vraag staan, deelt de gedeputeerde de conclusie dat jacht, beheer en schadebestrijding op de algemene soorten onder zijn verantwoordelijkheid zonder de juiste wettelijke grondslag hebben plaatsgevonden en zo nee,
1780 waarom niet? Dan geloof ik dat ik nu voor de dertiende keer dezelfde vraag zou stellen, maar ik heb zo onderhand het idee dat ik Spaans aan het spreken ben. Volgens mij is de vraag helder, kunt u reageren op de toelichting bij het amendement?

1785 De **VOORZITTER**: U gaat over de vragen maar de gedeputeerde gaat over de antwoorden.

Mevrouw **KONING** (CDA): Mijnheer Van Liere, bent u het met mij eens dat de formulering zoals wij die destijds hebben vastgesteld, is vastgesteld voordat de Tweede Kamer de daadwerkelijke wettekst heeft gemaakt en dat daardoor nu een aanpassing nodig is en daarmee uw aantijgingen richting GS overbodig zijn.

1790

De heer **VAN LIERE** (PvdD): Volgens mij klopt dat niet, volgens mij heeft de Tweede Kamer eerder de wet vastgesteld. De Eerste Kamer heeft er later een debat over gevoerd, maar de Tweede Kamer niet, maar ik moet het uit mijn hoofd doen. Los daarvan, de wettekst is natuurlijk leidend, dus op het moment dat de gedeputeerde aan de hand van de wijziging van de wet in de Tweede
1795 Kamer die conclusie al had kunnen trekken, dan constateer ik dat hij dat in ieder geval niet gedaan heeft en daarna op Statenvragen van de PvdD niet het juiste antwoord heeft gegeven. Het is leuk geprobeerd, maar nee. De agrarische natuurvereniging is een vereniging van jachthouders. Staatsbosbeheer is zelf een jachthouder, dus met de huidige samenstelling van het bestuur van de FBE lijkt mij dat nog steeds niet voldaan is aan de uitleg van de wetgever. Wij
1800 zullen zien waar dat toe leidt onder de verantwoordelijkheid van deze gedeputeerde en u heeft hem allemaal gehoord, het staat allemaal in de notulen, wij gaan het zien.

Gedeputeerde **BOND**: Voorzitter, misschien kan de heer Van Liere ook even de notulen van de laatste commissievergadering naslaan en ook deze notulen, ik heb daar expliciet gevraagd aan u
1805 en ook aan mevrouw Pels van GL, misschien dat jullie het een keer willen vragen aan de fauna-, vogel- en dierenbescherming om er maar drie te noemen, want op de vraag van ons hebben ze dat steeds geweigerd. Het alternatief was inderdaad dat aan het bestuur van de FBE is gericht, want die zijn daar zelf verantwoordelijk voor, om ze uit te nodigen als adviserend orgaan wanneer de agenda daarom vraagt. Ook daar is tot nu toe niet positief op geantwoord en ik
1810 betreur dat zeer en ik hoop dat uw pogingen om te zorgen dat het bestuur van de FBE een goede samenstelling krijgt, dat u daarmee doorgaat, want het is mij tot nu toe niet gelukt maar ik constateer dat het u tot op heden ook nog niet gelukt is om ze die stap te laten doen, ik zou dat heel erg toejuichen. Naar mevrouw Jellema, de dierenbescherming is wel degelijk een maatschappelijke organisatie, dat leest u in het een na laatste punt in de mail van EZ en ook de
1815 vraag die de heer Van Liere al zes keer heeft gesteld, is voorgelegd en dat kunt u zien in de eerste twee punten van de mail van EZ. Dat dat niet het antwoord is waar u tevreden mee bent, daar kan ik niks aan doen, maar de vraag is wel degelijk gesteld en daar staat het antwoord op uw vragen. U zegt dat u hem al zes keer hebt gesteld en daar is het antwoord ook al een aantal keren op gegeven.

1820

De **VOORZITTER**: Dan komen wij bij de stemming over de drie amendementen. A19.
Stemverklaringen?

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Voorzitter. Wij zijn blij dat de voordracht volgens de uitleg van de
1825 gedeputeerde voldoet aan de eisen en wij vinden het heel belangrijk dat het bestuur van de FBE gezamenlijk het belang wil behartigen van duurzaam beheer van populaties. Helaas lukt dat niet met partijen zoals de dierenbescherming. Wij zullen tegen stemmen omdat wij het geheel niet stigmatiserend vinden dat jagersverenigingen genoemd worden als een partij die ook het doel behartigen van duurzaam beheer van populaties. Wij zullen ook tegen de andere amendementen
1830 stemmen.

De **VOORZITTER**: Mag ik de tegenstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties SP, GL, PvdD, 50plus, CU/SGP, de overige leden voor, zodat het amendement is aanvaard. A20,

1835 stemverklaringen? Niet. Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties GL, SP, PvdD, de overige leden tegen, zodat het amendement is verworpen. Dan A21, stemverklaringen? Niet. Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties SP, GL, PvdD, de overige leden tegen, zodat het amendement is verworpen. Dan de stemming over de voordracht. Stemverklaringen? Niet. Mag ik de tegenstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties SP, GL, PvdD, de overige leden voor, zodat de voordracht is aanvaard.

1840

22. Statenvoordracht 65 Natuurbeheerplan 2018

1845 De heer **VAN DER SLUIJS** (PVV): Voorzitter. De PVV kan zich in veel punten van het Natuurbeheerplan vinden, ook mijn fractie houdt van de natuur. In dat opzicht zijn wij een groene fractie, wij hebben echter met een punt grote problemen, ik heb dat ook in de commissie gezegd en dat is NNN. Wij hebben er grote problemen mee dat het behalen van NNN een doel op zich is. Dat kost veel geld en wij zien geen meerwaarde in het aan elkaar koppelen van natuurgebieden. Er staat een aantal goede elementen in het plan die wij als het langskomt in de Staten, zullen steunen, echter het totale plan zullen wij niet steunen.

1850

1855 Mevrouw **DE GROOT** (SP): Voorzitter. Zoals al eerder gezegd, kan de SP zich in het algemeen vinden in het Natuurbeheerplan 2018. Wij hebben onze zorgen over de weidevogelleefgebieden, omdat de weidevogelstand steeds kleiner wordt. Wij willen daarom meer zekerheid over de weidevogels en vinden het een goed idee dat de boeren die de weidevogels beschermen, ook beschermd worden. Hoe wij dit gaan doen is de vraag. Ik heb veel gehoord de afgelopen tijd, begrenzen, ontgrenzen, kortdurende en zeer langdurige pacht zonder voorwaarden, wie wordt er nog wijs uit. Laten wij vooral besluiten wat het beste is voor de natuur, biodiversiteit en weidevogels en wij zien de voorstellen van de natuur beherende organisaties en de agrarische natuurverenigingen tegemoet en als het gaat om NNN, wij vinden dat er te weinig geld is en er te weinig gerealiseerd wordt de laatste tijd.

1860

1865 Mevrouw **KONING** (CDA): Voorzitter. Complimenten voor het Natuurbeheerplan 2018 dat voor ons ligt, er is hard aan gewerkt. Ik hoop dat steeds meer inwoners van Noord-Holland zich realiseren en merken hoeveel energie, tijd en geld in onze provincie besteed wordt aan natuurbeheer en agrarisch natuurbeheer. In de komende jaren voor een budget van 194 miljoen euro. Het CDA ziet wel enige knelpunten in het Natuurbeheerplan. Op bladzijde 31 wordt vermeld dat na 2022 agrarisch natuurbeheer niet meer mag binnen NNN, uitgezonderd de doorlopende contracten. Ik heb samen met mijn collega-woordvoerders aan de keukentafel gezeten bij verontruste agrariërs. Zij zetten zich met hart en ziel in voor de natuur in hun directe omgeving en halen daarbij goede resultaten, zoals kruidenrijke graslanden, vochtige graslanden en weidevogeldoelstellingen. Wij krijgen het idee dat met deze stopzetting het kind met het badwater wordt weggegooid. Als de boeren binnen NNN moeten stoppen, is dat slecht nieuws voor de natuur en biodiversiteit, slecht nieuws voor de natuurinclusieve productie van ons voedsel en slecht nieuws voor het landschap dat het risico op verruiging loopt. De expertmeeting van 12 oktober jl. heeft ons veel informatie over dit probleem verschaft. Dank voor het organiseren daarvan. Duidelijk is geworden dat het stopzetten van agrarisch natuurbeheer

1875

binnen NNN niet per se beter is voor de natuur en dat agrarisch natuurbeheer juist een positieve bijdrage kan leveren aan het afronden van NNN. Dat er een probleem rijst rond doorlopende pachtcontracten van voor 1977 maar ook dat de provincie vreest dat bij het aflopen van pachtcontracten met agrarisch natuurbeheer een patstelling ontstaat. Er moet echt naar oplossingen worden gezocht. In andere provincies wordt agrarisch natuurbeheer binnen NNN wel na 2027 ingezet. Er is geen wettelijke beperking daarvoor. Deze provincies zien het als meerwaarde voor het realiseren van NNN. Het CDA wil dat er voor de agrariërs die gronden bewerken binnen NNN in Noord-Holland, snel een einde komt aan de onrust en onzekerheid.

1880

1885 Daarom een motie samen met andere partijen en wij geven GS een jaar tijd om in overleg te treden met betrokken partijen om te zoeken naar goede afspraken over hoe de natuurdoelen in NNN het best gehaald kunnen worden. Wij pleiten daarbij ook voor eenduidige objectieve meting voor de natuurdoelen. Daarnaast is er nog een knelpunt rond subsidiestromen. De problemen waar agrarisch natuurbeheerders in het veld tegen aanlopen, is dat de TBO's in sommige gebieden subsidiegeld dat bedoeld is om de natuur te beheren, niet of voor een klein deel doorsluizen naar de feitelijke beheerders van het landschap die de gronden pachten. De TBO's geven aan dit subsidiegeld zelf nodig te hebben voor het maken van kaarten en dergelijke. Wij begrijpen dat de TBO's overheadkosten hebben maar dat kan toch geen 100% van het budget zijn. Zou het mogelijk zijn om aan het verstrekken van subsidiegeld voor natuurbeheer de voorwaarde te verbinden dat het slechts voor een deel benut mag worden voor overheadkosten, zoals ook bij de collectieven gebeurt? Volgens ons hoeft daarmee niet in de pachtcontracten tussen TBO's en agrariërs getreden te worden. Kan de gedeputeerde een toezegging doen dat hiernaar wordt gekeken in het onderzoeksjaar? Tot slot, de begrenzing van NNN blijkt hier en daar voor knelpunten te zorgen. Dat is ook terug te zien in de ingediende zienswijzen daarover.

1890

1895

1900 Sommige percelen zijn onterecht begrensd. Kunnen GS hierin flexibiliteit betrachten en dit ook in het onderzoeksjaar meenemen? Graag een toezegging daarop. De motie wordt toegelicht en ingediend door D66.

De heer **VAN LIERE** (PvdD): Voorzitter. De PvdD is blij met dit natuurbeheerplan. Wij hebben groot vertrouwen dat deze gedeputeerde op een goede wijze een einde kan maken aan de onrust over de agrarische subsidie en de overgangsregeling uit de jaren 70 en die in 2021 kan afsluiten. Het is toch ook niet uit te leggen dat in de EHS tot aan de derogatiegrens mest uitgereden kan worden. Vrijdag werd een mooi symposium gehouden door de provincie over natuurverbindingen. Concrete onderzoeksresultaten over het nut van ecodeucten werden vergezeld door mooie vergezichten over hoe de provincie eruit zou kunnen zien in 2050. Uitstekend dat de provincie dit doet, maar de opkomst van gemeenten was helaas beperkt, terwijl het goed zou zijn om de verbinding te leggen tussen het provinciale beleid voor biodiversiteit en de gemeentelijke groene plannen. Is de gedeputeerde bereid een bijeenkomst te organiseren voor de groene ambtenaren van de provincie, waterschappen en gemeenten om het biodiversiteitsbeleid op elkaar af te stemmen en een netwerk tot stand te brengen? Dat zou veel meerwaarde kunnen hebben voor het biodiversiteitsbeleid.

1905

1910

1915

Mevrouw **VAN LANGEN** (VVD): Voorzitter. Complimenten voor dit plan en het ambitieniveau van de provincie. Er gaat jaarlijks ruim 26 miljoen euro naar natuurbeheer en dat is een respectabel

1920 bedrag. De VVD vindt het van groot belang dat zoveel mogelijk Noord-Hollanders van de natuur kunnen genieten. Tijdens de expertmeeting van 12 oktober jl. hoorden wij van de RVO-vertegenwoordiger dat agrarisch natuurbeheer binnen NNN mogelijk is. Het gebeurt ook in andere provincies. Wij zijn verheugd dat de gedeputeerde de handschoen oppakt en het komende jaar samen met de agrarische collectieven en de TBO's op zoek gaat naar de beste wijze om de

1925 gestelde doelen te realiseren. In de door D66, CDA, PvdA, VVD, SP en CU/SGP ingediende motie worden de afspraken hierover nader uitgewerkt. Wij vinden het van belang om dit proces op de voet te blijven volgen. Het eerder genomen besluit om per 2020 te stoppen met agrarisch natuurbeheer blijft echter gedurende dit overlegjaar in stand. In onze ogen neemt de

1930 gedeputeerde hiermee eigenhandig de verantwoordelijkheid voor een gelijk speelveld. Dit proces dat wij in de commissie nauwgezet zullen volgen, zou in onze ogen dan ook uiterlijk voor de vaststelling van het volgende natuurbeheerplan tot resultaat moeten leiden. Graag een reactie van de gedeputeerde hierop. Wij zijn blij met de openstelling van de subsidie voor het beheer van een aantal landschapselementen, zoals hoogstamfruitboomgaarden en met het vooruitzicht dat er in 2019 nog een paar bijkomen. In dit opzicht zou serieus gekeken moeten worden naar de

1935 component toezicht als dit daadwerkelijk ten goede komt aan de veiligheid en het plezier van de recreanten. Dit zien wij liever dan financiering van overhead. Dan kan er beter gekeken worden naar vereenvoudiging van de regelgeving wat ons betreft. Tenslotte vinden wij het jammer dat de weidevogelgebieden die geen weidevogelgebied meer zijn, opnieuw gehandhaafd worden zonder de bijbehorende subsidies. De subsidie is er juist om de nadelen van de beperkingen op te

1940 heffen. Wij krijgen signalen dat deze beleidskeuze negatieve reacties oproept bij agrariërs en vrijwilligers. Beide hebben wij hard nodig bij het weidevogelbeheer. De boeren zijn immers ook de hoeders van het door de provinciale adviseur ruimtelijke kwaliteit zo geroemde open landschap. Laten wij er in het belang van hun bedrijfsvoering geen openluchtmuseum van maken. Ook om die reden zien wij uit naar de door de gedeputeerde in de commissie toegezegde

1945 monitoring van de weidevogelstand die zich ook zal uitstrekken over de kernweidevogelgebieden.

Mevrouw **WEEMHOFF** (D66): Voorzitter. Wij moeten niet alleen vanaf papier besturen, maar wij moeten leren van de ervaringen die men heeft opgedaan. Wat D66 betreft, aaneengesloten

1950 gebieden verbinden de samenwerking tussen natuur en landbouw, inzetten op duurzaamheid, gelijke wijze van monitoring, budgetsubsidies op doelen en sturen op provinciale brede kennisontwikkeling en communicatie. Mijn bijdrage begint met de laatste uitgesproken zinnen over het natuurbeheerplan van vorig jaar en wat D66 betreft, zijn deze punten nog net zo van belang voor het komende uitvoeringsjaar. De vele ontmoetingen in het werkveld, de verkregen

1955 inzichten over verschillende beheertypen en de samenhang met de doelen die wij als provincie nastreven, hebben ons gesterkt in deze overtuiging. Het Natuurbeheerplan is niet alleen het subsidiekader voor de verschillende beheertypen, maar geeft ook inzicht in hoeveel hectaren wij binnen NNN hebben kunnen realiseren en ook de opgave die ons nog wacht. In mijn bijdrage zal ik ook ingaan op het meerjarenprogramma Groen en kunt u dat in een bijdrage zien. Volgens

1960 D66 een belangrijke natuuropgave die ons onmisbare producten en diensten levert, schoon water, hout, voedsel en medicijnen tot zuurstofproductie, koolstofopname, waterzuivering en kustbescherming, maar ook gezondheid, ontspanning, inspiratie en culturele identiteit en niet te

vergeten, de 14.000 vrijwilligers die wij hebben in Noord-Holland. In de algemene beschouwingen van vorige week heeft D66 haar zorgen uitgesproken over de onmogelijkheid om

1965 duurzaamheids- dan wel natuurdoelen op pachtgronden binnen NNN op te leggen. Bij herhaling heeft D66 gepleit om te onderzoeken of een zogenaamde bodem-apk ingezet zou kunnen worden om bodemvruchtbaarheid te waarborgen. Juist binnen NNN zou dat een instrument kunnen zijn om als breekijzer in te zetten om onze duurzaamheidsdoelen te gaan realiseren, juist bij die gronden waar je met beheercontracten geen ingang hebt. Als wij iets willen doen aan

1970 het verbeteren van biodiversiteit op boerenland, moeten wij naar verdienmodellen waar natuur en een productieve bedrijfsvoering goed in samen gaan. Wij zien dat integratie en samenwerking nodig zijn om hectaren binnen NNN te kunnen realiseren. Dat hebben wij niet alleen zelf opgehaald in onze 'toer du boer', maar ook het in dit jaar verschenen rapport Lerende evaluatie van het Natuurpact wordt hier nadrukkelijk op gewezen. Via kennisdeling en onderwijs zouden

1975 wij ons als provincie hard moeten maken om te proberen natuur en boerenland meer samen te laten werken en te integreren in de natuurbeheerssystemen. Zeker daar waar het gaat om de kennis over de bodemvruchtbaarheid dagen wij GS uit om dit als voorwaarde van succes te gaan zien. Verschraling van het landschap en de spiraal waarin boeren zitten, vragen om samen op zoek te gaan naar een betere inpassing van de natuur in het agrarisch landschap. Dat is niet

1980 alleen een boerenvraagstuk, maar ook van inwoners die in het agrarische cultuurlandschap willen genieten van het rijke landschap met diversiteit, waarbij het vergunnen van pacht mede ingegeven zou moeten zijn met de cultuurhistorische verbondenheid en liefde voor het land. Bodemvruchtbaarheid en gericht zijn op partnerschappen teneinde beheerdoelen en NNN binnen Noord-Holland te kunnen realiseren. Waarom willen wij dat? Vrijwel alles wat wij eten, is direct of

1985 indirect te herleiden tot biodiversiteit. Bouwmaterialen, medicijnen, industriële grondstoffen, ze worden uit biologische hulpbronnen betrokken. Ook het toerisme draait in Noord-Holland mede om natuur. Biodiversiteit vertegenwoordigt daarmee een enorme economische waarde. Hoe rijker de biodiversiteit, hoe meer herkolonisatie en genetische uitwisseling – hebben wij afgelopen vrijdag geleerd – hoe groter de kans op medische ontdekkingen, economische ontwikkelingen en

1990 aanpassing van nieuwe uitdagingen zoals klimaatverandering. Dan hebben wij het nog niet eens over de intrinsieke waarde van biodiversiteit voor welzijn en gezondheid om ons heen. In tegenstelling tot monoculturen heeft biodiversiteit een dempende werking op invloeden die het gebied onder druk zetten, zoals plagen, vervuiling en klimaatverandering. Wat ons betreft nog een argument voor kringlooplandbouw en daarom ondersteunt D66 de code rood voor de natuur.

1995 All hands on deck voor biodiversiteit, ook in Noord-Holland. Als wij naar de behandeling van het Natuurbeheerplan van vorig jaar kijken, spelen er nog steeds dezelfde zaken en pijnpunten die vragen om een oplossing. Het gesternte waaronder wij vorig jaar over het natuurbeheerplan hebben gesproken, rechtvaardigt een herhaling van deze aandachtspunten. Wij zijn blij dat afgelopen jaar gedeputeerde Tekin goed nota heeft genomen van wat er speelt en welke

2000 uitdagingen er nog voor GS zijn. Het organiseren van een nieuw soort informatievoorziening, namelijk de expertmeeting, is daar een mooi voorbeeld van. Aangezien het door GS voorgelegde besluit geen rekening houdt met de uitkomsten van deze expertmeeting, is er vanuit de commissie NLM een motie opgesteld die recht doet aan de discussies die wij met elkaar over het Natuurbeheerplan hebben gevoerd. Ik mag u namens de SP, CU/SGP, VVD, PvdA, CDA en D66 en

2005 motie overhandigen.

Motie 126/131117

Overlegjaar agrarisch natuurbeheer

2010 *Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 13 november 2017*

Constateerende dat:

- *Er op 12 oktober 2017 voor de commissie NLM een expertbijeenkomst gehouden is over biodiversiteit in het Nationale Natuur Netwerk (NNN) en de rol van agrarisch natuurbeheer daarin;*
- *De aanleiding hiervoor mede de knelpunten waren uit het rapport van de Agrarische Natuurvereniging Water, Land en Dijken en LTO Noord;*
- *Bij die bijeenkomst - naast een panel van experts, Statenleden, de gedeputeerde en ambtenaren - ook de agrarische collectieven en de terrein beherende organisaties die grond verpachten (TBO's) aanwezig waren;*
- *Agrarisch natuurbeheer in het regeerakkoord genoemd wordt in relatie tot de klimaatopgave en natuurherstel;*
- *In het Natuurbeheerplan vermeld staat op bladzijde 31 dat met ingang van het Natuurbeheerplan 2022 niet langer agrarisch natuurbeheer binnen het NNN zal worden gesubsidieerd met in achtname van doorlopende subsidiecontracten.*

2020

2025

Overwegende dat:

- *PS zich niet in voldoende mate hebben gerealiseerd wat de consequenties zouden kunnen zijn van het stoppen van de subsidie voor agrarisch natuurbeheer binnen NNN per 2022;*
- *Het van belang is dat de provincie, agrarische collectieven en TBO's gezamenlijk in overleg gaan om te bespreken hoe de biodiversiteit op gronden binnen het NNN het beste kan worden geborgd en ontwikkeld, hoe de beheerdoelen het beste kunnen worden bereikt en welk provinciaal beleid hier het beste aan bijdraagt.*

2030

2035 *Verzoeken het college:*

- *In het komende verkenningsjaar in overleg te treden met de agrarische collectieven en TBO's over hoe de biodiversiteitsdoelen en beheerdoelen binnen het NNN gehaald zouden kunnen worden (zoals al door de gedeputeerde toegezegd in de expertbijeenkomst) en daarvoor een neutrale procesbegeleider aan te trekken;*
- *Hiervan regelmatig een terugkoppeling te geven aan de commissie NLM;*
- *Te onderzoeken welke andere werkwijzen en/of financiële of juridische instrumenten er nodig zijn om de provinciale doelen op dit gebied te behalen met inzet van samenwerkende agrarische collectieven en TBO's en de resultaten van het onderzoek zo mogelijk in te zetten om de bestaande instrumentenkoffer ten behoeve van de realisatie van NNN te vergroten*

2040

2045

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties VVD, D66, CDA, PvdA, CU/SGP, SP

2050 De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **KRAMER** (GL): Ik heb een vraag, hoe komt u bij het voorstel om een neutrale procesbegeleider in te huren? Zou de provincie niet in staat zijn om dat project zelf te trekken?

2055 Mevrouw **WEEMHOFF** (D66): Dat zou misschien best kunnen, maar wij denken dat het goed is een neutrale voorzitter aan te trekken, omdat er heel veel pijn en emotie bij de verschillende partijen leeft en wij zouden de schijn willen vermijden dat dat beïnvloed zou worden door enige bevooroordeeldheid.

2060 De heer **VAN LIERE** (PvdD): Dat zou dus niet onze gedeputeerde Tekin kunnen zijn volgens u? Die kan geen neutrale procesbegeleider zijn.

2065 De heer **WEEMHOFF** (D66): Ik zou denken van wel, maar ik denk ook dat het de heer Tekin zou ontlasten als er een neutraal iemand zou voorzitten en dat hij vanuit zijn eigen belang, namelijk het bereiken van beheerdoelen binnen NNN, mee zal doen in het overleg.

2070 De **VOORZITTER**: Misschien kunt u nog even naar de formulering kijken dat dat proces zo onafhankelijk mogelijk moet zijn, zonder het instrument als zodanig te benoemen. Ik begrijp dat dat de achtergrond is van de vraag van de heer Van Liere.

De heer **VAN LIERE** (PvdD): De achtergrond van mijn vraag is dat als ik het zo lees, de heer Tekin dus niet de neutrale partij kan zijn en dan kan ik het niet anders dan als een motie van wantrouwen interpreteren. Dat kan niet de bedoeling zijn.

2075 De **VOORZITTER**: Dat lijkt mij echt een beetje te kort door de bocht.

Mevrouw **WEEMHOFF** (D66): Dat doet geen recht aan de discussie die wij met elkaar hebben gevoerd in de commissie. Dit is juist puur om de onpartijdigheid te waarborgen.

2080 De heer **VAN LIERE** (PvdD): Voorzitter, wat geen recht doet aan de discussie, is iets wat de gedeputeerde al toegezegd heeft in een motie te stoppen en het enige wat u toevoegt is de neutrale procesbegeleider, dus kom dan niet aan met 'doet geen recht aan de discussie', dat vind ik geen recht doen aan de discussie.

2085 Mevrouw **WEEMHOFF** (D66): Nee, dat doet zeker geen recht. Misschien kunt u zich even in herinnering roepen dat op het einde van de behandeling in de commissie, ik gevraagd heb, het besluit zoals het voorligt, refereert niet aan het onderzoeksjaar, overlegjaar. Dat staat in geen enkel beslispunt. Gedeputeerde, wat verwacht u van ons als commissie bij dit besluit? De gedeputeerde heeft toen gezegd, het zou fijn zijn als u als commissie of als Staten zelf met een
2090 motie zou komen waarin u dat regelt en dat is bij deze gedaan.

De heer **KRAMER** (GL): Voorzitter. Korthedshalve verwijs ik naar collega Van Liere in eerste termijn waar het betreft de complimenten aan de gedeputeerde en ook met betrekking tot de inhoud. De motie onderschrijven wij met twee kanttekeningen. Over de eerste heb ik het net
2095 gehad. Wij zouden het liefste willen dat de gedeputeerde de vrijheid heeft om zelf te kijken hoe hij dat wil organiseren, waarbij hij de suggestie van een onafhankelijke externe voorzitter niet per se hoeft over te nemen als hij denkt dat het beter anders kan. Een tweede punt, ik leg de motie niet uit dat in het tussenjaar waarin gezocht wordt naar nieuwe instrumenten, naar oplossingen voor de problemen die spelen, dat dat zou kunnen uitmonden in een niet afgemaakt NNN zoals
2100 dat de bedoeling is in de wet. Om het duidelijk te stellen, zowel qua omvang en qua hectaren moet NNN wat ons betreft gerealiseerd worden en ook met betrekking tot het omzetten van de natuurbestemming.

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Voorzitter. Wij zijn verheugd dat het onderdeel landschapselement een
2105 plek heeft gekregen in het Natuurbeheerplan 2018. Wij hopen dat hiermee mooie elementen in ons Noord-Hollandse landschap geconserveerd en behouden kunnen worden. Over agrarisch natuurbeheer NNN schrijven GS in de voordracht dat hoewel agrarisch natuurbeheer in verschillende gebieden tot goede resultaten leidt voor weidevogels en akkervogels, het duurzaam behoud van deze resultaten op dit moment onvoldoende gegarandeerd is. Verder zouden
2110 resultaten van agrarisch natuurbeheer bij beëindiging van de overeenkomsten snel teniet gedaan kunnen worden. Dat dit niet past binnen de duurzame natuurfunctie waarvoor NNN bedoeld is, is ons duidelijk. In de commissie NLM is besproken dat de gedeputeerde graag een verkenningsjaar zou hebben om breed met de sector te kunnen overleggen over het zo duurzaam en zo goed mogelijk realiseren van natuurdoelen. Voor het regelen van een verkenningsjaar heeft de PvdA de
2115 motie van D66 met een keur heb ik net gehoord aan andere fracties, medeondertekend. Ik verzoek mevrouw De Meij dan ook de brillengarage onverwijld aan de PvdA over te dragen.

Gedeputeerde **TEKIN**: Voorzitter. Dank voor alle complimenten die ik graag wil overdragen aan de ambtenaren en alle organisaties die hieraan hebben bijgedragen, want er is enorm veel werk
2120 verricht. Dat geldt ook voor de collectieven en natuurbeheerorganisaties. Eerst een aantal losse opmerkingen en dan ga ik over tot de hoofdthema's. Een losse opmerking van mevrouw De Groot, u mompelde een beetje toen u wegliep, te weinig gerealiseerd NNN omdat er te weinig geld is, maar was het maar een geldkwestie. Tot en met 2025 is er helemaal geen gelduitdaging, nee, het is juist dat wij het laaghangend fruit hebben geplukt waardoor het in de praktijk
2125 ingewikkelder wordt om nieuw NNN toe te voegen. Maar goed, daar gaan wij het straks bij de PMG nog over hebben. U heeft kunnen lezen dat wij veel meer willen kijken naar kansrijke projecten, veel meer integrale gebiedsaanpak om toch maar de NNN vooruit te helpen. Waarbij wij niet alleen willen focussen op kwantiteit, maar ook op kwaliteit. Betekent dat dat wij NNN loslaten? Dat is het dus absoluut niet, wij houden gewoon de doelstelling voor 2027 in beeld en
2130 wij moeten ieder jaar en niet een keer per jaar, want dat is nog een algemene opmerking, ik wil u veel meer meenemen in welke uitdagingen ik dagelijks tegenkom. Nu doen wij dat een keer per jaar en dat vind ik te weinig. Ik ga u daar op een ander moment een voorstel voor doen om u mee te nemen in het NNN-gebeuren. Wij doen het natuurlijk voor de biodiversiteit, absoluut, wat ik al eerder in de commissie heb gezegd en ook in andere uitingen doe, niet alleen maar blindstaren

2135 op de kwantiteit maar ook veel meer naar de kwaliteit van de biodiversiteit kijken en dan kijk ik naar mevrouw Weemhoff. *(16.36 uur de heer Hietbrink (GL) verlaat de vergadering)*. Daar hebben wij nu een paar instrumenten voor die wij vorig jaar nog niet hadden met elkaar. Wij hebben nu de biodiversiteitsmonitor, is zeker nog niet compleet maar het is een mooie eerste stap. Begin volgend jaar komt de volgende uit. Vrijdag hadden wij hier een mooie conferentie waarin ook
2140 weer informatie over de kwaliteit naar boven kwam. Ik ga verder – en dat heb ik ook toegezegd richting mevrouw Van Langen – met de weidevogels en hoe wij dat onderzoek met elkaar gaan doen. Dus daarvan verwacht ik zelf ook veel van. Op een gegeven moment ga ik u daarin meenemen, ook omdat wij nu met de recreatieschappen bezig zijn en het beschrijven van de wezenlijke kenmerken en waarden, wat ik hoop rond de zomer klaar te hebben, zodat wij dan
2145 veel meer de focus met elkaar op de biodiversiteit kunnen gaan leggen. Ik en ook u hebt daar informatie voor nodig. Dan het grootste politieke punt, het verkenningsjaar. Mevrouw Van Langen vroeg aan mij, kunt u toezeggen dat ik rond de zomer hiermee kan komen. Ik wil niet zoveel druk op de termijn leggen, mevrouw Van Langen, we hebben nog tot en met 2021. Ik zou ook liever willen dat het gisteren klaar was, maar ik zou niet zoveel druk op het proces willen
2150 gaan zetten. Ben ik neutraal als procesbegeleider? Ik ben dat helaas niet, laat ik daar duidelijk over zijn. Als het gaat over een instrumentenkoffer, dan komt er ook iets kijken vanuit mijn kant en uw kant, dan hebben wij het misschien ook over aanvullende subsidies en ruilverkavelingen. Ik ben daar niet neutraal in want ik moet ook iets leveren. Daarom vind ik het heel erg goed als een neutrale procesbegeleider dit doet. Ik ben natuurlijk wel nauw betrokken want als je ergens wilt
2155 uitkomen met elkaar, dan moet je mij niet aan het einde van het traject gaan informeren, dus ik ben heel nauw betrokken en ook ambtelijk zijn wij betrokken. In de fase waarin wij zitten, zou ik het heel verstandig vinden om daar een neutrale derde voor aan te trekken om die gesprekken, en die gesprekken zijn pittig en hebben tijd nodig en die gaan ook, mevrouw Koning, over subsidies. Dat hebben wij al gezien toen wij de expertmeeting hadden. Ik ga ervan uit dat de
2160 vraag die u aan mij stelt, hoe zit het met de verhouding van de subsidies, daarin zal terugkomen. U weet hoe het college erover denkt, wij willen niet gaan zitten tussen individuele pachtrelaties die aan de ene kant de pachter met de verpachter heeft. Ik weet dat er veel ongenoegen en ook wel onduidelijkheid in zit, dus ik neem aan dat dit onderwerp zal zijn van de gesprekken. Ik ondersteun daarom het voorstel om een neutrale procesbegeleider aan te trekken.

2165 Mevrouw **VAN LANGEN** (VVD): Voorzitter. Nog even ingaande op het antwoord. Wij hebben het niet voor niks over een overlegjaar en dan snap ik dat de zomer ook wel erg vlot is, maar anderzijds is het zo dat er ook steeds meer druk op het proces komt naarmate de datum van 2022 in beeld komt en dat wij steeds meer zienswijzen krijgen op de begrenzing. Het najaar, is
2170 dat misschien beter geformuleerd?

Gedeputeerde **TEKIN**: Ik denk dat dat al wat beter geformuleerd is. Kijk, ik sta hiervoor aan de lat met zijn allen en ik zou het in deze termijn waar wij hier zitten, willen afronden en dit niet overdragen in 2019. Laat ik daar heel duidelijk over zijn, want dit is een ingewikkeld traject en
2175 dat hebben wij met elkaar in gang gezet. Het is iets uit het verleden waarmee wij nu worden geconfronteerd en ik zou dat niet in de toekomst willen meegeven. Maar goed, het Natuurbeheerplan kent zijn eigen systematiek en u vraagt mij een-op-een dat te laten doen en

daarvan zeg ik, het is gewoon niet verstandig om dat een-op-een te laten lopen met elkaar, want dan zetten wij er te veel druk op.

2180

Mevrouw **VAN LANGEN** (VVD): Dank u wel, u bent in ieder geval iets concreter geworden.

2185

Gedeputeerde **TEKIN**: Mevrouw Weemhoff en u zijn niet de eersten die begonnen over de bodem-apk en bodemvruchtbaarheid. Dat worden steeds belangrijker onderwerpen. Dat is de reden waarom wij begin januari een gezamenlijke staf hebben over bodem. Dat is met de heer Bond en de heer Loggen en dit onderwerp ga ik daar inbrengen, want wij zijn bezig met de bodem-apk. Ik wil u voorstellen dat als wij dat overleg hebben gehad en omdat hier drie tot vier portefeuilles elkaar raken, dat wij dan in februari hierop bij u terugkomen. Inhoudelijk vinden wij hetzelfde, alleen hoe gaan wij dat in de week leggen, daar moeten wij in het college over spreken met elkaar. Nog even over de motie. Het is in de voordracht terechtgekomen, maar niet in het Natuurbeheerplan zelf. Dat was meer mijn opmerking. Ik denk dat hiermee de Staten een politiek signaal afgeven en ik denk dat het verstandig is dat u dat nu doet.

2190

Tweede termijn

2195

Mevrouw **KONING** (CDA): Nog een opmerking. Wij hebben het steeds over het overlegjaar, dus ik wil wel meegeven dat het CDA het belangrijk vindt dat wij proberen dat in een jaar tot resultaat te laten leiden en dat proberen voor de vaststelling Natuurbeheerplan 2019, want dan is het het meest effectief.

2200

De heer **VAN LIERE** (PvdD): Voorzitter. Het is in ieder geval een geruststelling dat de gedeputeerde straks niet aangeslagen uit deze vergadering komt vanwege een motie van wantrouwen, maar dat hij het fris tegemoet treedt als een neutrale procesbegeleider, daar kan ik wel wat aan hebben. Wij blijven nog steeds geen voorstander van deze motie, omdat er staat in de overwegingen dat PS zich onvoldoende of niet voldoende hebben gerealiseerd wat de gevolgen zijn van de besluitvorming. Daar schrik ik eerlijk gezegd wel van dat PS klaarblijkelijk zo lichtvaardig hebben besloten. Maar misschien moet ik dat in de context zien van het vorige agendapunt en niet zo verrast zijn iedere keer dat dat gebeurt. De motie is gebaseerd op een rapport dat in de expertbijeenkomst werd omschreven als een 'rapport geschreven vanuit een sectorbelang', het boerenbelang dus. Wij vinden het onverstandig dat dit zo expliciet in de motie wordt meegenomen en dat wij daarmee het beleid zo richting het boerenbelang steunen. Het gaat uiteindelijk om het natuurbelang. Zo is de maatregel destijds ingegeven en dat zou ook voor deze Staten de boventoon moeten voeren.

2205

2210

2215

Mevrouw **VAN LANGEN** (VVD): Voorzitter. Wij zijn blij met de beantwoording van de gedeputeerde dat hij streeft naar de resultaten in deze periode en dat betekent voor ons eigenlijk het Natuurbeheerplan 2019 waar ook het CDA al om vroeg.

2220 De heer **KRAMER** (VVD): Voorzitter. Dank voor de beantwoording over het realiseren van NNN, maar dat is vooral het kwantitatieve aspect. Ik heb ook nog geopperd dat de inzet zal blijven om uiteindelijk de natuurbestemming op NNN te leggen.

2225 Gedeputeerde **TEKIN**: De opmerking van de heer Kramer heb ik tot mij genomen. Toch even over dat overlegjaar, anders gaat er iets mis en ik houd niet van onduidelijkheid. Zoals het nu gaat, is dat het conceptbeheerplan rond de zomer naar GS gaat, u geeft het vrij voor een zienswijze en dan komt het na de zomer voor besluitvorming. Dat ga ik dus niet redden, dames. Ik kijk even naar mevrouw Koning en mevrouw Van Langen, laten wij daar nu duidelijk over zijn. Het natuurbeheerplan 2019, ik zou die druk er niet op willen zetten. Ik heb net gezegd wat ik heb gezegd. Stel dat wij dit natuurbeheerplan, volgend jaar staan wij hier weer met zijn allen en ik
2230 ben bijna klaar met die club, of wij hebben een deal of een overeenkomst, dat wij dat dan gewoon meenemen in de aanloop naar het Natuurbeheerplan 2020.

2235 Mevrouw **VAN LANGEN** (VVD): Voorzitter, maar dan gaan we gewoon naar een volgende periode toe.

Gedeputeerde **TEKIN**: Mevrouw Koning stelt hem even scherp, ik probeer u uit te leggen hoe het dan gaat. Rond de zomer moet ik het vrijgeven voor de zienswijzen en dat ga ik niet redden nu.

2240 Mevrouw **VAN LANGEN** (VVD): Dat snap ik ook wel en die zienswijzen hebben wij nu ook meegenomen en er is natuurlijk een hele goede expertmeeting geweest. Misschien komt er nog wel een dergelijke meeting en kunnen wij dat toch in november meenemen. Nou ja, ik denk dat wij op dezelfde lijn zitten.

2245 Gedeputeerde **TEKIN**: Het is een document dat wij formeel moeten gaan vaststellen en dat moet ik vrijgeven voor zienswijzen, dus als het rond de zomer nog niet klaar is en stel dat het wel na de zomer klaar is, dan moet ik het wel kunnen vrijgeven voor de zienswijzen en die mogelijkheid heb ik dan niet meer. Dan zouden wij een jaar moeten wachten en dan wordt het 2020.

2250 Mevrouw **KONING** (CDA): Voorzitter. Precies, ik snap inderdaad dat u het moet vrijgeven voor de zienswijzen, maar dan zou het mooi zijn als wij voor de vaststelling in november wel wat resultaten uit het overgangsjaar al mee kunnen nemen.

2255 Gedeputeerde **TEKIN**: Als u hem zo stelt, laten wij in ieder geval afspreken dat ik rond de vaststelling 2019 in ieder geval bij u ben teruggekomen want dat duurt nog een jaar en dat wij dan elementen die wij zouden kunnen meenemen, misschien gaan meenemen. Wij hebben nu heel veel zienswijzen gekregen, ook van agrarisch binnen NNN, die zijn er niet blij mee. Misschien krijgen wij straks ook zienswijzen van andere organisaties, dat weet ik nog niet, maar die moet je de ruimte geven om een zienswijze in te kunnen dienen. Ik moet ervoor waken dat het proces goed verloopt. Ik kan u wel toezeggen dat ik rond de vaststelling van 2019, in ieder
2260 geval bij u ben teruggekomen en dat wij misschien al wat duidelijkheid hebben, maar de formele

vaststelling en de vertaling worden hoogstwaarschijnlijk 2020 en dat is helemaal geen punt, want dit loopt tot en met 2021.

2265 De **VOORZITTER**: Dan gaan wij stemmen. De motie van de zes fracties. Stemverklaringen? Niet. Mag ik de tegenstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties PVV, PvdD, 50plus, de overige leden voor, zodat de motie is aanvaard. Dan de voordracht. Stemverklaringen? Niet. Mag ik de tegenstanders vragen de hand op te steken? Dat is de fractie PVV, de overige leden voor, zodat de voordracht is aanvaard.

2270 **23. Statenvoordracht 66 Provinciaal Meerjarenprogramma Groen 2018-2022**

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Voorzitter, mag ik even tussendoor? Misschien is het goed om even de spreektijden op te lezen, zodat iedereen weet hoeveel tijd er nog over is.

2275 De **VOORZITTER**: Dat kan wel even uitgedraaid worden. Dan zal ik dat zo doen.

Mevrouw **VAN LANGEN** (VVD): Voorzitter, ik zal het kort houden. Het Provinciaal Meerjarenprogramma Groen gaat over incidentele investeringen in de natuur. Er moet nog ruim 3.000 hectare NNN worden gerealiseerd. De resultaten van het onderzoekjaar kunnen hier een belangrijke bijdrage aan leveren. Dit zal in de toekomst ongetwijfeld nog veel kosten en inspanningen met zich mee gaan brengen. Investeringen in de natuur dragen echter bij aan een goede leefomgeving en een aantrekkelijk vestigingsklimaat en meer mogelijkheden voor recreatie en toerisme. Daarom is van belang dat al deze groepen daadwerkelijk kunnen gaan genieten van de nieuwe natuur. In de commissie hebben wij onze twijfels geuit bij de bomenkap. Wij zijn blij dat het terugkomt in de commissie en dat de gedeputeerde de door ons voorgestelde herplantplicht voor terrein behorende organisaties in overweging neemt. Ook zien wij uit naar het onderzoek over de natuurverbindingen. Natuurlijk is het goed nieuws dat er een otter over de dam is, maar wij hopen dat gezien de hoge investeringen die dit met zich meebrengt, toch echt dat er nog veel meer gaan volgen. Wat ons betreft was dit agendapunt een hamerstuk, dus ik zal mijn betoeg afsluiten.

2280

2285

2290

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Voorzitter. Alhoewel de heer Tekin al wat antwoord heeft gegeven op mijn vraag. Wij kunnen ons grotendeels vinden in het PMG, maar wij vinden ook dat GS er niet in geslaagd zijn voldoende NNN te verwerven en in te richten. Dat weten wij allemaal. Om de kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen in 2020-2027 te halen, zijn meer geld – blijkbaar niet – meer inventiviteit en wellicht andere regels en een hele andere mindset nodig. PS hebben hier al vaak om gevraagd en nu ook weer. De doelstelling van GS van 250 hectare per jaar wordt niet meer gehaald. In 2016 zijn slechts 32 hectare NNN via SKNL (Subsidie Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap) gerealiseerd en het moet toch echt van de overheden komen, lijkt het. GS beloven verbetering, dat hebben wij ook gehoord, en de SP is heel erg benieuwd waar de maatregelen tot verbetering uit bestaan. De tekst in paragraaf 1.1 is vaag. Wij vroegen u reeds om een uitgebreide toelichting met al uw maatregelen, maar wij hebben hem nog niet gevonden. Op de een of andere manier lijkt het erop dat er eerder meer natuur verdwijnt dan dat de natuur aan

2295

2300

2305 NNN wordt toegevoegd. Om ons heen zien wij heel veel ontwikkelingen die de natuur geen goed doen, zoals het bouwen van nieuwe recreatieparken, het kappen van heel veel bomen maar daar komt overleg over, het aanleggen van snelwegen en extra rijstroken door het open groene landschap en ongetwijfeld nog veel meer. Dit kan zo niet doorgaan. Ook zijn er sluipende ontwikkelingen die wij als PS niet goed in de gaten hebben. Er verdwijnt natuur die niet gecompenseerd wordt of er verdwijnt natuur waarvan de compensatie kan worden afgekocht.

2310 Fred Kramer van GL stelde daar terecht schriftelijke vragen over bij sommige van de antwoorden, hoewel wij het natuurlijk ook wel konden weten. De nieuwe Omgevingswet die veel overlaat aan gemeenten of combinaties ervan, zal er geen goed aan doen. Verandering en nieuwe natuur, dat hebben wij nodig voor de biodiversiteit en voor het welbevinden van de mens.

2315 De **VOORZITTER**: De vraag van mevrouw Alberts, spreektijden. VVD: 17 minuten, D66: 24 minuten, PvdA: 20 minuten, PVV: 32 minuten, SP: 16 minuten, CDA: 15 minuten, GL: 11 minuten, PvdD: 00.49, 50plus: 4 minuten, CU/SGP: 00.46 en ONH: 1.30 minuten. GS, via de bekende formule, ik heb er speciaal op gelet, het college heeft zich redelijk binnen de grenzen bewogen deze keer.

2320

Mevrouw **KONING** (CDA): Voorzitter. Zal ik dan die 15 minuten vol gaan praten? Nee, zal ik niet doen. Wel wil ik nog zeggen dat ik de mening van de SP niet deel dat de natuur verdwijnt. Er komt elk jaar natuur bij. Daar hebben wij ook gegevens over, dus ik deel die mening absoluut niet. Wat betreft het meerjarenprogramma Groen, het CDA kan instemmen met dat

2325 meerjarenprogramma Groen. Wij hebben wel nog een opmerking. Wij willen graag dat GS voorkomen dat er onomkeerbare acties worden ondernomen rond percelen die vallen onder de knelpunten rond agrarisch natuurbeheer binnen NNN, waarover komend jaar overleg wordt gevoerd met alle betrokkenen. Wij gaan ervan uit dat GS hier ook rekening mee zullen houden in dit onderzoekjaar.

2330

De heer **KRAMER** (GL): Voorzitter. Toch wel een bijzonder fenomeen dat alle partijen op GL na, in de commissie geen behoefte hadden aan behandeling en dat er zoveel verhalen worden gehouden, terwijl wij een poging hebben ondernomen om dit punt te schrappen maar dat kon niet meer. De aanleiding was namelijk dat wij van plan waren een motie in te dienen over de

2335 compensatieregeling bij ontgrenzing van NNN, met name ook de afkoopregeling daarin. Wij zien dat toch als een zo'n complex onderwerp dat wij daar een notitie over willen schrijven en dat wij dat dan eerst gewoon in de commissie kunnen behandelen.

Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Voorzitter. In het meerjarenprogramma concluderen GS zelf al dat de

2340 doelstellingen voor het NNN in 2027 niet gehaald worden zonder versnelling. In de behandeling van deze voordracht in de commissie NLM hebben wij geopperd dat het wellicht tijd is voor een deltaplan of een fonds. In de voordracht staat ook dat GS ervan uitgaan dat er nog Rijksmiddelen naar de provincies zullen toevloeien. Mijn fractie vindt het te voorbarig om daar nu al op te rekenen. Nu grondig nadenken over hoe wij de natuur in de nabije toekomst kunnen blijven

2345 beheren en verbeteren en met welke middelen wij dat dan gaan doen, is onzes inziens een goede zaak.

Gedeputeerde **TEKIN**: Voorzitter. Er zijn een paar opmerkingen van de leden. Mevrouw De Groot, u bent nog het meest kritisch als ik het zo mag zeggen, u zegt en mevrouw Koning heeft daar al
2350 antwoord op gegeven, er is helemaal geen NNN bij of maar heel weinig, als wij sec naar de cijfers
kijken de afgelopen twee jaren, ongeveer 493. Dan zou je zeggen, dan ben je dichtbij die 250 per
jaar, dat gaat hard genoeg, nee dat gaat natuurlijk niet hard genoeg. Daar moet nog even flink
gas gegeven worden. Wat blijkt nu ook, want vorig jaar is er nog de Horstermeerpolder
gepresenteerd in de commissie NLM, waarbij je dus al aan de voorkant samen met de omgeving
2355 begint na te denken over hoe wil je nou dat gebied ingericht zien. U ziet een paar van die
voorbeelden. Een daarvan is Waterland-Oost. Mevrouw Koning zei, eigenlijk zou je dus niks
moeten gaan veranderen als je met een verkenningsjaar bezig bent, maar Waterland-Oost is nou
juist zo'n voorbeeld waarom ik dat niet kan toezeggen. De insprekers hebben het erover gehad,
die hebben dit jaar ingesproken en ook nog vorig jaar ingesproken. Die zitten ook in Waterland-
2360 Oost. Het zou best eens kunnen dat juist door die gebiedsaanpak misschien hun uitdaging of
hun probleem wordt opgelost, als u begrijpt wat ik bedoel. Dan wil ik niet dat hele
verkenningjaar daarvoor afwachten. Zo'n gebiedsaanpak is echt iets anders, dat je van tevoren
niet wetende waar je met elkaar wil uitkomen, met een open agenda het gebied ingaat met alle
betrokken partijen gaat praten. Ik denk zelf dat dat het meest succesvolle is. Wij gaan het ook
2365 zien, wij hebben daar in klein verband al het een en ander over gezien. In het Gooi is er al mee
geëxperimenteerd, de Oostermerepolder. Ik hoop echt dat wij dan die extra push, die is echt
nodig richting mevrouw Jellema, die hebben wij hard nodig met elkaar. De heer Kramer deed een
aankondiging over natuurcompensatie. Mocht u daar nog van mijn kant enige hulp bij nodig
hebben, dan weet u mij te vinden. Voor de rest is het eigenlijk commissiewerk en daar heb ik al
2370 op gereageerd in de commissie.

De **VOORZITTER**: Er is geen behoefte meer aan een tweede termijn. Wij gaan over tot stemming.
Bestaat er behoefte aan een stemverklaring over de voordracht? Dat is niet het geval. Mag ik de
tegenstanders van de voordracht vragen hoe handen op te steken? Dat zijn de leden van de
2375 fractie van de PVV, de overige leden zijn voor, zodat de voordracht is aanvaard.

24. Statenvoordracht 67 Middelen Programma OV-Knooppunten

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter. Dank voor deze voordracht met de nadere invulling van de
2380 middelen voor het OV-Knooppuntenbeleid, een programma met een lange aanloop. Maar nu de
woningbehoefte in onze mooie provincie fors is gestegen, wordt goede spreiding steeds
belangrijker. Dit programma kan daarvoor een impuls geven, juist door stations beter bereikbaar
te maken en stationsgebieden te ontwikkelen. Hiervoor worden verbindingen tussen steden en
dorpen en werken en wonen versterkt. Een mooie rol voor de provincie waar zij als regisseur
2385 dienstbaar kan zijn naar gemeenten en regio's. Wel roep ik de provincie op dan ook woningbouw
rondom stations toe te staan. Soms zien wij dat slechts een zijde van het station bebouwd is met
een woonwijk, maar de andere zijde nog helemaal leeg is, daar ligt bijvoorbeeld een weiland. Dat
lege gebied buiten bestaand stedelijk gebied zou ook ontwikkeld moeten worden, zodat het OV-
Knooppuntenbeleid optimaal kan werken. Geeft de provincie die ondersteuning ook? In de

2390 commissie heb ik ook aandacht gevraagd voor het feit dat OV-Knooppunten alleen werken als het
onderliggende OV ook op orde is. Als voorbeeld heb ik de Kennemerlijn genoemd. Al enige tijd
bereiken ons signalen over te volle en te weinig treinen op dat traject. Nu kunnen wij als
provincie wel inzetten op het ontwikkelen van stations langs die lijn, maar wat blijft er van die
inspanningen over als NS en ProRail dat niet doen? Voert de gedeputeerde Mobiliteit ook zulke
2395 gesprekken, voordat wij aan een OV-knooppunt beginnen? Er zou ook schriftelijk op
teruggekomen worden, maar dat heb ik nog niet gezien. Het moge duidelijk zijn dat mijn fractie
deze inzet van harte ondersteunt.

De heer **STRUBEN** (D66): Voorzitter. D66 is blij dat het moeilijke en complexe beleidsdoel van
2400 OV-Knooppunten, dat de Staten bij de vaststelling in 2010 van de Structuurvisie zijn aangegaan,
nu tot concretisering komt. Met de voordracht komt er nu een aanzienlijk bedrag van totaal 16,8
miljoen euro beschikbaar. Dit programma heeft een lange looptijd en zal nog vele jaren op de
agenda van de provincie prijken en het zal veel overleg vragen met alle betrokken partijen. Vorige
week viel te lezen dat de NS vele miljoenen gaat investeren in stations die onderdeel vormen van
2405 het programma Hoog Frequent Spoor om de verwachte grote toestroom van reizigers te kunnen
verwerken. De noodzaak van provinciale inzet blijkt daaruit eens te meer. De stations beter
bereikbaar maken en veiliger voor bus, fiets en auto aansluitend op dit programma, het benutten
van de ruimte en het optimaal benutten ook van de buitenpoorten voor toerisme en recreatie en
met name de woningbouw in de MRA en de voorzieningen daarvoor. In 2014 is naar aanleiding
2410 van het programma Maak Plaats de Zaancorridor als pilot aangewezen. Begin 2017 is die pilot
afgerond met een onderzoek Lessons Learned. Daar staan goede aanbevelingen in over de
aanpak van de verschillende corridors. Bij de vaststelling van de actualisatie van de structuurvisie
in 2015 zijn 24 stationsgebieden aangewezen en 8 corridors met totaal 64 stationsgebieden. Nu
wordt het tijd voor concrete resultaten. In de beschrijving van de Kennemerlijn zijn keuzes
2415 gemaakt tussen de corridors en de stationsgebieden. Aangenomen wordt dat het ook afhangt van
de activiteit van de betreffende gemeente. Een vraag aan GS is natuurlijk van, moeten de
gemeenten verder ondersteund worden om werkelijk tot concretisering van beleid te komen? Is
daar nog meer ondersteuning voor nodig? Want de monitor van de knooppunten van april 2016
bij de ingekomen stukken, is aan de Staten toegekomen en het is goed dat GS zich voornemen
2420 om dat jaarlijks ook te gaan doen. Het gaat om doelen en de cofinanciering. De vier
beleidsdoelen van de knooppunten staan duidelijk in de voordracht verwoord en ook is duidelijk
aangegeven hoe het proces om tot afspraken te komen over de eventuele cofinanciering. Alle
aanvragen voor cofinanciering zijn nog in bewerking of voor het merendeel nog onbekend of in
onderhandeling. Zo vraagt Heerhugowaard alleen al 35% van de beschikbare middelen voor
2425 cofinanciering. Wat niet helemaal duidelijk wordt, is hoe bij de projecten een relatie gelegd wordt
met andere fondsen van Rijk, NS, ProRail, waterschappen, gemeenten, private investeerders en
verschillende fondsen van de provincie, zoals hoe gaat de afstemming bij eventuele bijdragen uit
BDU, fietsinvesteringen en bijdragen mkb, enzovoort. In de voordracht wordt aangegeven dat GS
een besluit nemen over cofinanciering op basis van de conceptuitvoeringsovereenkomst. Gezien
2430 het belang van het beleidsdoel en de complexiteit - een integrale aanpak - van de opgave vraagt
dit om de mogelijkheid voor een beoordeling van het uiteindelijke projectvoorstel zowel als de
bijdrage tot cofinanciering door PS. Wellicht is op den duur een vergelijkbare methodiek als het

PMI mogelijk. Omdat wij daarmee starten is het goed om met name PS daar ook bij te betrekken. Door verschillen in complexiteit van elk der OV-Knooppunten, de opgave, vraag, oplossing en het
2435 tijdpad kan pas wanneer het project helemaal rond is en de inzet van alle partijen bekend is, beoordeeld worden welk gat de provincie kan helpen dichten met cofinanciering. Eerder kan moeilijk ook de toezegging worden gedaan. Dat is de reden om een amendement in te dienen, mede namens de VVD.

2440 **Amendement 22/131117**
OV-Knooppunten

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 13 november 2017

2445 *Constaterende dat:*

- *Het ingezette beleid gericht op versterking en betere benutting OV-Knooppunten op gang komt;*
- *De vragen voor cofinanciering in veel gevallen nog in bewerking, nog onbekend, of in onderhandeling zijn;*

2450 - *Bij het aannemen van de voordracht de middelen voor de OV-Knooppunten verruimd worden tot ca 16,8 miljoen, maar beperkt zijn;*
- *Uit de bijlage bij de voordracht blijkt dat de gevraagde cofinanciering uit Heerhugowaard alleen al 35% van de beschikbare middelen bedraagt.*

2455 *Overwegende dat:*

- *Het beleidsveld OV-Knooppunten belangrijk maar complex is, er veel partijen bij betrokken zijn, waardoor de totstandkoming van een project veel tijd in beslag neemt en dat succes afhankelijk is van goede samenwerking;*
 - *Niet helemaal duidelijk is hoe bij de projecten een relatie gelegd wordt met andere fondsen van Rijk, de NS, ProRail, waterschappen, gemeenten, private investeerders en de verschillende fondsen van de provincie. Als voorbeeld de bijdrage aan busstation Alkmaar, maar ook de inzet van BDU-gelden, fietsinvesteringen, bijdragen mkb, et cetera;*
- 2460 - *Het van de provincie veel lef, politiek gevoel, geduld en vakmanschap vereist om bij OV-Knooppunten een regisserende rol te spelen en met alle betrokken partijen toch een goed*
2465 *resultaat te bereiken.*

Zijn van mening dat:

Gezien het belang van het beleidsdoel en de complexiteit (integraliteit) van de opgave, PS de gelegenheid moeten hebben om een uiteindelijk projectvoorstel alsook de bijdrage van de
2470 *provincie van advies te kunnen voorzien.*

Besluiten als punt 5 toe te voegen aan het besluit:

5. Dat de conceptovereenkomst van elk van de OV-Knooppunten waarin een provinciale cofinanciering wordt voorgesteld, eerst ter kennis gebracht wordt aan de betreffende provinciale
2475 *commissie met de mogelijkheid tot bespreking en advies*

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties D66, VVD

2480 De **VOORZITTER**: Het amendement maakt deel uit van de beraadslagingen.

De heer **PAPINEAU SALM** (PvdA): Voorzitter. Het is goed dat de voordracht er ligt. Het is een prima uitwerking van de nota Maak Plaats. De PvdA is groot voorstander van het beleid om bij
2485 en ervoor te zorgen dat mensen gemakkelijk met OV naar hun werk kunnen, maar ook met het OV naar recreatieplekken kunnen gaan. Door dit beleid wordt het noodzakelijk woningbouw in de provincie buiten het MRA-gebied te stimuleren en dat is hard nodig, want niet iedereen wil en kan in de MRA wonen. Nog een paar dingen uit de commissie. In de commissie is uitvoerig gesproken over de volgende punten. Er was nog overleg gaande met de gemeente Heerhugowaard over de
2490 bijdrage. Kunt u daar iets over zeggen en of het opgelost is? In het verlengde van de heer Heijnen over de Kennemerlijn, een vraag aan de gedeputeerde van mobiliteit. Wij vinden het zorgelijk dat de houding van ProRail niet echt enthousiast is over die lijn. Kunt u daar iets over zeggen, wordt het de komende jaren beter? Want anders moet je niet aan Beverwijk geld gaan geven als ProRail niet harder gaat lopen om die lijn beter te maken. De rol van PS, de heer Struben heeft er iets
2495 over gezegd. Wij willen vragen aan de gedeputeerde, hoe kunnen wij op een goede manier volgen dat de ambities van de provincie goed worden vertaald in de overeenkomst? Ik vraag mij af of zo'n amendement nodig is, maar wij willen wel dat u ons meeneemt in de besluitvorming toekenning van de gelden aan die projecten. Kunt u zeggen hoe u denkt de commissie daarbij te betrekken?

2500

De heer **BRUGGEMAN** (SP): Voorzitter. Een goed amendement van de heer Struben van D66, opdat wij kunnen controleren dat wij als provincie geen geld gaan stoppen in autowegen en tunnels in Heerhugowaard uit het budget dat voor bevordering voor het OV bedoeld is. Ik meld mij hier eigenlijk uitsluitend bij GS met nog een overgebleven vraag uit de commissie. Er is en dat
2505 staat ook in de voordracht, een samenhang tussen het OV-Knooppuntenplan en het hoogfrequent spoor. Slachtoffer De Groot van de SP heeft het vanochtend al verwoord hoe vol die treinen op dit moment zijn. Er rijden vier sprinters per uur per en vier intercity's. Dat zouden dan zes sprinters per uur moeten worden en zes intercity's met dat hoogfrequent spoor. Mogelijk gaat dat pas gebeuren in 2028, dat is over elf jaar. Dat lijkt mij erg laat vanwege juist wat wij met het OV-Knooppuntenbeleid willen, namelijk meer mensen in de trein krijgen die daar nu al helemaal niet in kunnen. Kortom, hoe staat het met het hoogfrequent spoor op de Zaanlijn?

2510

Gedeputeerde **GELDHOF**: Voorzitter. OV-Knooppunten, terecht is het ook door verschillende sprekers gememoreerd, een beleidsopgave, een traject dat wij al een aantal jaren geleden zijn
2515 gestart. Inderdaad rond 2010 is hiermee begonnen. Het is een speerpunt van de provincie Noord-Holland en ook uw coalitie heeft afgesproken om OV-Knooppuntenbeleid voort te zetten voor gebieden rondom selectief een aantal stations, want stationsomgevingen zijn betekenisvolle plekken in dorpen en steden. Ze zijn aantrekkelijk om te wonen op een bereikbare locatie,

2520 aantrekkelijk voor mensen om te werken en te verblijven, te ontmoeten, voor bedrijven, ondernemers om zich te vestigen en tegelijkertijd een prachtig aantrekkelijke entree voor het dorp, stad of groengebied. Inderdaad mijnheer Heijnen, vanuit de MRA, daar zit inderdaad een flinke woningbouwopgave waarbij ook de OV-Knooppunten steeds belangrijker worden. U vroeg daarbij ook van, hoe zit dat met een bepaalde locatie. Als je het aan een kant bebouwd of kan het aan twee kanten. Het gaat natuurlijk als volgt. Wij werken samen met heel veel partijen, het zijn 2525 langdurige processen die plaatsvinden met heel veel belangen, er zijn inhoudelijke opgaven, vaak versnipperd eigendom. Alles bij elkaar ben je zo'n zeven tot vijftien jaar wel bezig daarmee. In die tijd worden alle opgaven gewogen en bekeken. Soms kan het zo zijn dat er op een bepaalde plek aan de andere kant van het station een weidevogelleefgebied is. Dan is het de vraag hoe je die belangen dan moet wegen, of er wel of niet bebouwing zou plaats kunnen vinden. U vraagt, 2530 geeft de provincie ondersteuning of per definitie dat er aan de andere kant van het station dan ook gebouwd kan gaan worden. Dat hangt er dus vanaf wat de situatie daar ter plekke is en hoe dat verder gewogen wordt. Het is wel onderdeel van het proces om altijd te kijken wat de kansen en mogelijkheden van het stationsgebied zijn, want het is niet zo dat elk station zich ook leent voor heel veel intensivering van de verbouwing. Soms is het ook het anders inrichten ervan en er zijn ook buitenpoorten die je wat anders en aantrekkelijker zou kunnen inrichten om ook echt 2535 die toegangspoort tot het groen te kunnen zijn. De PvdA vroeg ook nog hoe zit dat met Heerhugowaard en de bijdrage en is dat opgelost? Er is een interessante ontwikkeling rondom het stationsgebied van Heerhugowaard. Ik schetste net een periode van tussen de zeven en vijftien jaar dat je daar wel mee bezig bent. Bij Heerhugowaard is het begonnen in 2013, die zijn 2540 nog niet zo heel lang bezig. Zij hebben hele interessante plannen voor het stationsgebied. Daar wordt naar gekeken. In de bijlage bij deze voordracht zit een overzicht van bedragen waarvan wij verwachten dat die wellicht op ons af zullen gaan komen. Het is geen enkele toezegging, er kan ook niks aan ontleend worden, het is een gewoon een bijdrage die indicatief is voor wat wij verwachten dat het zou kunnen zijn. Wij zijn in gesprek met Heerhugowaard om te kijken dat zij 2545 met de onderbouwingen komen, want hoe werkt dat dan zo'n procedure daarvoor. Er is altijd sprake van een samenwerking tussen de provincie en de gemeente. Het begint natuurlijk bij het delen van kennis, het inzetten van jouw expertrol als provincie en we gaan samen integraal kijken naar de knooppunten, naar de opgave. Er vindt een alliantiegesprek plaats, een schouw, verbanden met andere dossiers. Pas de allerlaatste stap is de aanvraag. Zo willen wij juist 2550 voorkomen dat er losse aanvragen binnenkomen en wij willen zeker weten dat er een goed financieel overzicht is, aan de ene kant van wat de kosten zijn en aan de andere kant welke behoefte er aan cofinanciering is en dat pas als bewezen is dat er een tekort is en er geen reguliere budgetten zijn, dan kan er dus ook een beroep gedaan worden op een financiële bijdrage. Dat is dus naast het inhoudelijke en het proces hebben wij nu uiteindelijk ook de 2555 mogelijkheid om financieel bij te dragen. Wij zijn dat allemaal nog tegen het licht aan het houden en daar wordt in ieder geval druk aan gewerkt en heel integraal wordt er ook naar gekeken. Op welke wijze kunt u dit nu volgen? Wij hebben u voorgesteld in de voordracht om dat te doen volgens een jaarlijkse voortgangsrapportage, want het zijn langjarige trajecten. Wij kunnen u dat met enige regelmaat dus terugrapporteren. Dat is het voorstel geweest en tegelijkertijd ligt hier 2560 nu ook een amendement van D66 en VVD om toch wat meer te kunnen volgen en zien, als ik het zo mag interpreteren, dat de uiteindelijke projectvoorstellen ook datgene is wat u voor ogen

heeft met knooppuntenontwikkeling. Ik kan mij er wat bij voorstellen. Wat ons betreft zijn het langjarige projecten. Het commitment van de Staten bij dit proces over de OV-Knooppunten kan ik eigenlijk alleen maar toejuichen. Wij hebben binnenkort ook een werkbezoek waarvoor u van harte bent uitgenodigd om te kijken hoe het knooppuntenproces in de praktijk in zijn werk gaat. Als u dit zou doen, het is ook een manier om te doen, maar het is aan u om te bepalen of u dit nodig heeft of dat u zegt ik heb aan de voortgangsrapportage, dat is natuurlijk altijd achteraf, heb ik genoeg of wilt u vooraf dit hebben. Dat is aan u om dat verder te besluiten. Uw betrokkenheid, uw commitment over knooppunten waardeer ik zeer, want het is een heel mooi traject waarbij wij heel veel mooie doelen kunnen gaan realiseren. Ja, er is natuurlijk altijd een relatie met andere fondsen. Ik zei net ook al, zijn er andere fondsen die beschikbaar zijn, wat kun je combineren met elkaar, intern bij ons, maar ook bij het Rijk, bij het bedrijfsleven, bij wellicht eigenaren van de grond die daar verder iets mee willen, of de gemeente zelf. Dat zal altijd met elkaar gewogen gaan worden. D66 vroeg ook nog, moet de gemeente verder ondersteund worden om bij de concretisering van het beleid te komen. In feite doen wij dat ook al door een alliantiegesprek te organiseren op een bepaald knooppunt. Daarmee faciliteren wij als het ware de gemeente om beide partijen die op een bepaald knooppunt belangen hebben, met elkaar te verbinden. Of wij doen een schouw of andere elementen erbij. Nogmaals, ik nodig u van harte uit bij het werkbezoek volgens mij over twee weken in Zaanstad. Er zijn nog een paar vragen voor mijn collega Mobiliteit.

Gedeputeerde **POST**: Voorzitter. Volgens mij vroeg de heer Heijnen van het CDA in algemene zin, wat doet nou eigenlijk de provincie als het gaat om bijvoorbeeld de Kennemerlijn. In het algemeen geldt dat wij in formele zin natuurlijk geen bevoegdheden hebben en geen taken en geen verantwoordelijkheden als het aankomt op het spoor, want dat is voorbehouden aan de NS en ProRail aan de ene kant en het Ministerie van I&W aan de andere kant. Dat betekent natuurlijk niet dat je je er helemaal niet tegenaan probeert te bemoeien, zeg ik dan maar voorzichtig, dat doen wij meestal in het verband van het platform Mobiliteit van de MRA als het gaat om het zuidelijk deel van de provincie en dat doen wij in verband van de Provinciale Verkeer- en Vervoersberaden als het gaat om de overige regio's. Wij zijn dan min of meer de verbindende schakel tussen ofwel NS en ProRail en de gemeente, ofwel tussen het Rijk en de gemeente. Zo hebben wij discussies, praten mee over PHS, over OV Zaal, over de dienstregeling, Schiphol Plaza, studie Utrecht Gooi Flevoland, et cetera. Ik kan ze allemaal wel opnoemen, maar er zijn er nog veel meer dan die ik nu even in de gauwigheid op papier kon zetten. Als het gaat om een reactie op wijzigingen in de dienstregeling, dan stem ik dat af met de regio en vervolgens brengen wij dat ook gezamenlijk in bij NS en ProRail. Soms helpt dat, soms ook niet. In dat verband hebben wij natuurlijk samen met de regio geijverd voor een verbetering op de Kennemerlijn. Dat heeft erin geresulteerd dat daar ook die spitstrein is gekomen. Dat is misschien in uw ogen niet voldoende maar het was al uitzonderlijk begreep ik, als je kijkt naar hoe andere aanpassingen in Nederland zijn doorgevoerd. Ik geloof dat de Kennemerlijn een van de weinige lijnen is geweest waar een extra inspanning door NS op is gepleegd. Wij hebben hetzelfde geprobeerd in Hilversum. Daar had men graag de bereikbaarheid van het sportpark willen verbeteren en dat is niet gelukt. NS heeft aangegeven, wij hebben gewoon te weinig passagiers in de avonduren om daar een rechtstreekse verbinding in de lucht te houden. Wij trekken ook samen met de

2605 vervoersregio op als het gaat om het OV-Toekomstbeeld en ook daarover spreken wij natuurlijk met andere gemeenten. De heer Papineau Salm zei ja, wat nou als ProRail weigerachtig blijft en specifiek in relatie tot de Kennemerlijn en moeten wij dan niet zelf gaan bijdragen. U suggereerde dat in elk geval wel in mijn beleving. Het is in dit geval niet ProRail die daarover gaat. ProRail gaat in de regel over alles wat met rails en wissels te maken heeft en bovenleidingen en de NS gaat
2610 over de dienstregeling. In dit geval was het dus niet de aanleg van extra rails of wissels of hoogspanningsleidingen die kapot zijn, maar ging het echt om het laten rijden van extra treinen en dat is voorbehouden aan de NS. Wij hebben in ons coalitieakkoord daar hele expliciete dingen over opgenomen. Als u suggereert om daar een bijdrage te gaan leveren, dan verwijst ik u naar pagina 28. Voor het overige heb ik al een aantal jaren de bestendige gedragslijn waarin wij
2615 aangeven, wij hebben geen bevoegdheden, geen verantwoordelijkheden en formeel geen taken als het gaat om het spoor. Wij krijgen ook op geen enkele manier een bijdrage voor beheer en onderhoud of exploitatie op het spoor en dat betekent dat ik mij ook niet gehouden zie om dan een bijdrage te leveren aan het spoor. De heer Bruggeman vroeg naar de Zaancorridor. Mijn antwoord op zijn vraag is, dat maakt onderdeel uit van het regionaal OV-Toekomstbeeld.

2620 De **VOORZITTER**: Ik denk wel dat het belangrijk is want dat misverstand kan heel gemakkelijk ontstaan, die motie conceptovereenkomst, als je dit uitsluitend doet, dan zien de Staten die overeenkomst als alle zaken al gedaan zijn. Dan ben je bijna per definitie te laat, hoewel ik begreep dat de gedeputeerde een toezegging gedaan heeft om in ieder geval een jaarlijkse
2625 rapportage te plegen. Het moet niet zo verstaan worden dat het een of het andere aan de orde is. Ik probeer u dit even mee te geven want die onduidelijkheid dreigde even boven het debat te blijven zweven en dat is volgens mij niet goed.

Tweede termijn

2630 De heer **STRUBEN** (D66): Om op dat punt in te gaan, in de voordracht staat dat er een jaarlijkse rapportage komt. Daar hebben wij ook van gezegd dat is heel goed dat dat gebeurt en daar zijn wij ook heel blij mee. Misschien kan het op den duur ook overgaan naar een PMI-achtige aanpak. Nu staat er inderdaad in de voordracht dat de concept-uitwerkingsovereenkomst naar GS gaat en
2635 wat wij voorstellen is dat het concept-uitwerkingsovereenkomst nadat GS daarover besloten hebben, ook ter inzage gelegd wordt bij de PS-commissies en mogelijkheid geeft tot bespreking. Dat is wat het amendement zegt. Dus dank GS voor de beantwoording daartoe. Ik had willen zeggen, de jaarlijkse rapportage daar zijn wij natuurlijk heel blij mee, maar gezien het begin eigenlijk van dit proces waar nu pas de verschillende casussen op tafel komen, lijkt het goed om
2640 PS daarbij te betrekken. Wij willen het goed monitoren, zonder daar nu al normatieve lading aan te geven en natuurlijk gaat het ons om de substantiële bijdrage in die langdurige processen. Wij verwachten dat het enkele voorstellen per jaar zijn, dus het is ook goed managen.

2645 De heer **BRUGGEMAN** (SP): Ik wil graag aan de heer Struben het volgende vragen. In het door ons zo toegejuichte amendement staat dat de conceptovereenkomst van elk OV-Knooppunt eerst ter kennis wordt gebracht aan de provinciale commissie met mogelijkheid tot bespreking en advies.

Heb ik u nu net horen zeggen in de mondelinge toelichting dat dat pas gebeurt nadat GS een besluit genomen hebben?

2650 De heer **STRUBEN** (D66): GS zullen natuurlijk in eerste instantie hun voornemen kenbaar moeten maken en als dat voornemen er ligt, dan brengen zij het ter kennisname van PS zodat wij dat kunnen zien dat voornemen en kunnen beoordelen. Dat is de strekking.

2655 De heer **BRUGGEMAN** (SP): Duidelijk, u heeft het dus niet over een besluit achteraf maar een voornemen vooraf.

De heer **STRUBEN** (D66): Ja, als dat niet duidelijk is in het amendement, dan is dat hierbij duidelijk gemaakt.

2660 De **VOORZITTER**: Dat is wel duidelijk

2665 De heer **STRUBEN** (D66): Dus natuurlijk GS eerst, dan voorleggen een concept, het voornemen tot een besluit zoals wij dat ook vroeger altijd met woningbouwlocaties deden. In de richting van het CDA, goed dat per locatie wordt gekeken en dat het overleg aansluit bij de wensen van de gemeenten. De zorgen over de Kennemerlijn deel ik, maar daar hebben wij niet zoveel invloed, maar het is wel een zorgelijke situatie die wij goed in de gaten moeten houden.

2670 De heer **PAPINEAU SALM** (PvdA): Voorzitter. Richting gedeputeerde mevrouw Post, het gaat niet om geld maar om de houding van ProRail en NS in de Beverwijkse krant, die willen ook rondom Beverwijk dingen gaan doen en dan heb je een goede samenwerking nodig en dat als wij geld geven om daar te gaan bouwen in de omgeving, dat NS en ProRail goed meewerken. Dat is de insteek en niet dat er geen oog voor is. Het gaat er niet om dat wij er geld bij zouden moeten doen. Wij hebben niet zo'n behoefte aan het amendement van VVD en D66. Ik denk dat er een goede toezegging is van GS dat wij regelmatig worden geïnformeerd. Wij kunnen altijd aan de bel
2675 trekken als dingen niet gaan zoals wij zouden willen.

2680 De heer **BRUGGEMAN** (SP): Over de Zaanlijn was mijn vraag aan GS niet van welk programma de Zaanlijn het hoogfrequent spoor uitmaakt, dat wist ik namelijk al. Mijn vraag was, klopt het nou dat hoogfrequent spoor mogelijk pas in 2028 klaar is? Wat is nu de stand van zaken?

2685 De heer **KRAMER** (VVD): Voorzitter. In de commissie hebben wij het ook voornamelijk gehad over de kaderstellende rol die PS hebben in dit verhaal. Nu heeft de gedeputeerde ook net gezegd dat het onduidelijk is wat de criteria zijn en welke projecten nou in aanmerking komen voor deze subsidie die de provincie gaat verstrekken. Dat is ook een van de redenen waarom dit amendement er ligt. Er is nu gekozen voor een conceptovereenkomst, maar wellicht kunnen GS aangeven dat er misschien een andere fase in het proces is waarop wij kunnen aansluiten, zeker ook in het licht van de bedragen die nu beschikbaar zijn gesteld. Het is een beperkt bedrag en als je al ziet wat Heerhugowaard vraagt, dan is het raadzaam om als PS een vinger aan de pols te

houden om dit zo te doen. Dus ik pleit ervoor om dit amendement wel aan te houden en aan te nemen als PS.

Gedeputeerde **GELDHOF**: Voorzitter. Ik dacht eerst, er zijn geen vragen totdat mijnheer Kramer kwam en zei dat ik heb gezegd dat het onduidelijk is welke criteria er gelden. Volgens mij heb ik dat niet gezegd. Er zijn duidelijke criteria waaraan getoetst wordt. Het is alleen niet zo dat zij altijd eenduidig zijn en zij voor alle plekken getoetst zijn. Ik heb aangegeven op welke wijze het proces verloopt, dat wij langtijdig met elkaar in gesprek zijn, dat er van alle kanten wordt gekeken welke opgave er nodig is, wie bereid is daartoe bij te dragen, om welke bedragen het gaat en zeker weten dat er geen andere financiering mogelijk is. U zegt er is onduidelijkheid over de criteria en dat bestrijd ik ten zeerste. Ook in de voordracht staat welke criteria dat zijn. Dus als u daarvoor dit amendement wilt aannemen, dan vind ik dat een hele bijzondere. Ik had begrepen dat u het interessant vond om gewoon ook voortijdig dat het definitieve besluit genomen wordt, daar ook in uw commissie over te kunnen spreken. Dat vind ik weer iets anders, maar als u zegt dat u dat doet omdat er geen duidelijke criteria zijn en dat ik dat gezegd heb, dan bestrijd ik dat ten zeerste.

Gedeputeerde **POST**: Ik ben blij dat de heer Papineau Salm en ik het eens zijn en ik verzeker hem dat in de afgelopen paar jaar mijn ervaring in ieder geval is dat wij een uitstekende samenwerkingsrelatie hebben met NS en ProRail. Dat wil niet zeggen dat er niet af en toe problemen zijn zoals op de Kennemerlijn en de afgelopen periode aan de orde is geweest. U geeft aan, in Beverwijk gaat er ook het een en ander gebeuren, maar het is natuurlijk voor NS ingewikkeld om aan de voorkant nog voor die ontwikkelingen tot stand zijn gekomen, uit te gaan van reizigersaantallen die passen bij een situatie waarbij die ontwikkeling wel tot stand is gekomen. In dat opzicht heb je soms ook wel een beetje te maken met een kip-ei-discussie. Dat maakt het af en toe lastig om over en weer begrip op te kunnen brengen voor elkaars standpunten. Ik vind dat NS de afgelopen periode echt en oprecht heeft geprobeerd en vandaar ook de toevoeging van de spitstrein. In de richting van de heer Bruggeman, nogmaals, het maakt onderdeel uit van het OV-Toekomstbeeld. Ik kan gewoon nog geen antwoord geven op uw vraag, want dat wordt pas helder op het moment dat het OV-Toekomstbeeld klaar is. Overigens valt dit wel een beetje buiten de OV-Knooppunten, want dit gaat over de dienstregeling en is daarmee geen onderdeel van het OV-Knooppuntenbeleid, maar dit terzijde.

De heer **BRUGGEMAN** (SP): Heeft de gedeputeerde kennis genomen van haar eigen voordracht 67, pagina 3, waar die koppeling wel wordt gelegd? Er staat waar de spoorsector zorgt voor snelle verbindingen en dat is onder het kopje invoering programma over hoogfrequent spoor.

De **VOORZITTER**: Stel uw vraag.

De heer **BRUGGEMAN** (SP): Moet de ruimtelijke sector zorgen voor meer woningen, werk en voorzieningen om die trein vol te krijgen? Klopt het dat in uw eigen voordracht staat, dat daar die samenhang gelegd wordt?

Gedeputeerde **POST**: Voorzitter. Het gaat om het OV-Knooppuntenbeleid, dat betekent dus de ruimtelijke consequenties.

2735 De heer **BRUGGEMAN** (SP): Ik vraag, klopt het dat in de voordracht staat dat er een samenhang is tussen het PHS en wat wij doen, ruimtelijke robuuste dingen maken?

Gedeputeerde **POST**: Zeker en omgekeerd, dat heb ik net aangegeven.

2740 De heer **BRUGGEMAN** (SP): Dan is mijn vraag, zou u dan toch niet eens kennis moeten nemen van wat de club van hoogfrequent spoor zelf schrijft, dat gaat waarschijnlijk pas in 2028 gebeuren. Sterker nog, mijn vraag aan de gedeputeerde is, maakt u zich dan niet een beetje zorgen dat dat pas over elf jaar eens een keer gebeuren gaat terwijl u daar ondertussen al die kantoren aan het faciliteren bent en woningen voor mensen die nu al niet in de trein weg kunnen komen omdat die
2745 treinen overvol zitten. Daar maakt u zich geen zorgen om want daar gaat u niet over?

Gedeputeerde **POST**: Volgens mij is dit de derde keer dat de heer Bruggeman mij in andere bewoordingen dezelfde vraag stelt. Ik heb hem aangegeven, dit maakt onderdeel uit van het programma OV Regionaal Toekomstbeeld. Ik kan er niet meer over zeggen en ook niet minder.

2750

De **VOORZITTER**: Wij gaan over tot stemming over het amendement. Stemverklaringen?

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter. Mijn fractie wil graag betrokken blijven bij dit onderwerp, maar wij hebben er vertrouwen in dat dat met de jaarlijkse voortgangsrapportage kan en op
2755 andere momenten zoals door de gedeputeerde toegelicht. Wij zullen tegen het amendement stemmen.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Ook wij zijn tevreden met de toezegging van de gedeputeerde en zullen daarom tegen het amendement stemmen.

2760

De **VOORZITTER**: Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties D66, SP, GL, VVD, de overige leden tegen en daarmee is het amendement aanvaard. Dan de voordracht. Stemverklaringen? Niet. Mag ik de tegenstanders vragen de hand op te steken? Ik constateer dat de voordracht met algemene stemmen is aanvaard.

2765

25. Statenvoordracht 68 Ontwerpverklaring van geen bedenkingen (vvgb) bij omgevingsvergunning Project versterking Markermeerdijken

De heer **KRAMER** (GL): Voorzitter. In de commissievergadering van 19 oktober jl. waren veel
2770 insprekers aanwezig die ervoor pleitten om nu geen ontwerpverklaring van geen bedenkingen af te geven. Ik hoop dat het begrip bij u bekend is. Hoofdmotief daarvoor was en is de aantasting van de karakteristieke Markermeerdijken en de effecten daarvan op het landschap en de leefomgeving van de bewoners van de aangrenzende dorpen en steden. Als je je realiseert dat de Markermeerdijken zijn aangewezen als provinciaal monument, dan zou de insteek moeten zijn

2775 om te zoeken naar een methode die het gevaar van overstroming afdoende terugdringt en
gelijktijdig de monumentale dijken in hun waarde laat. Dat er zo'n methode zou zijn werd eerder
weersproken door voormalig Minister Schulz van Infrastructuur en Milieu. Diverse alternatieven
zijn door haar te licht bevonden. De woordvoerders van CDA, D66, VVD en CU/SGP in de Tweede
Kamer hebben daarop een motie ingediend, de motie Geurts c.s., om alsnog door onafhankelijke
2780 deskundigen onderzoek te laten doen naar het alternatief van een innovatief gemaal in de
Houtribdijk, dat zorgt voor regulering van de waterstand op het Markermeer waardoor een
ingreep in de structuur van de dijken kan worden voorkomen en kosten kunnen worden
gereduceerd. Een methode die indien kansrijk, alle betrokkenen, burgers, deskundigen en
overheden zou moeten aanspreken. Schulz heeft de motie echter als demissionair minister
2785 afgeraden en stemming daarover heeft nog niet plaatsgevonden. GL heeft als belangrijkste
bedenking tegen het voorliggende projectplan dat het vergaande, vanuit het perspectief van een
goede ruimtelijke orde minder wenselijke ingrepen met zich meebrengt, terwijl niet vaststaat dat
deze nodig zijn. Ik verwijs u gemakshalve naar het onderzoek over nut en noodzaak in opdracht
van de gemeente Amsterdam – dat een belangrijk deel van het traject betreft maar niet alles –
2790 waarin naar voren komt dat het concept van bewezen sterkte effect kan hebben op de
versterkingsopgave en de selectie van voorkeursalternatieven. Wij onderschrijven derhalve de
Kamer motie en willen ook om die reden de besluitvorming daarover afwachten. Ook zien wij in
deze context geen enkele aanleiding om af te wijken van de standaardprocedure dat PS zich pas
uitspreken over eventuele bedenkingen nadat de zienswijze procedure is afgerond. Voor burgers
2795 is dat een soort van beroepsmogelijkheid informeel. Wij hebben geen behoefte aan het op
voorhand inperken van de vrijheidsmarges van PS om zich ten principale uit te spreken over het
projectplan en de gevraagde omgevingsvergunning. Dit zou ook van weinig respect getuigen
voor de positie van de bezwaarde burgers. Het liefst zien wij dat niet alleen PS maar ook GS een
pas op de plaats maken. Daartoe dienen wij samen met SP, 50plus, ONH en CU/SGP een motie in.
2800

Motie /131117

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 13 november 2017

2805 *Constaterende dat:*

- *GS voorstellen dat PS een ontwerpverklaring van geen bedenkingen afgeven betreffende de door het Hoogheemraadschap Hollands-Noorderkwartier aangevraagde omgevingsvergunning voor versterking van de Markermeerdijken;*
- *Daarmee in afwijking van de gebruikelijke (zienswijze)procedure, reeds nu zou worden*
2810 *besloten dat de beoogde afwijkingen van provinciale en gemeentelijke regels (zoals t.a.v. de Markermeerdijken als provinciaal monument) voldoen aan de eisen van een goede ruimtelijke ordening;*
- *Motie Geurts c.s. (Tweede Kamer nr. 395) over onafhankelijk onderzoek naar een (innovatief) gemaal in de Houtribdijk in relatie tot de noodzaak van dijkversterking bij*
2815 *'bewezen sterkte' nog niet in stemming is gebracht, waardoor een eenduidig kader voor de provinciale besluitvorming ontbreekt.*

Overwegende dat

- 2820 - *Het verzet tegen de methode van dijkversterking langs het hele tracé van de Markermeerdijken niet wijst op breed maatschappelijk draagvlak voor de voorgenomen ingrepen in het karakteristieke dijklandschap;*
- *De naar voren gebrachte bezwaren (o.m. in RWW 19-01-2017) zich voornamelijk richten tegen de aannames en effecten van de gekozen methode van dijkversterking en daarmee gerelateerd zijn aan (oordelen over) de ruimtelijke ordening,*
- 2825 - *Het onverstandig en onwenselijk is om besluiten te nemen over het dijkversterkingsproject zolang besluiten van de Tweede Kamer nog tot wijziging van de aanpak kunnen leiden.*

Concluderen dat:

- 2830 *Het prematuur is om in de gegeven situatie een besluit te nemen over het al dan niet afgeven van een (ontwerp) verklaring van geen bedenkingen.*

Besluiten:

- 2835 *1. Over de (ontwerp) verklaring van geen bedenkingen, zoals verwoord in voordracht 2017/68, pas te besluiten nadat over de motie Geurts c.s. door de Tweede Kamer is besloten;*
- 2. GS te verzoeken om de terinzagelegging van de ontwerpverklaring van geen bedenkingen aan te houden tot na besluitvorming over de motie Geurts, c.s.*

en gaan over tot de orde van de dag.

- 2840 *Fracties SP, GL, 50plus, CU/SGP, ONH*

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

- 2845 **Mevrouw DE GROOT (SP)**: Voorzitter. Laat ik vooropstellen dat de SP vindt dat waterveiligheid boven alles gaat, maar wij hebben er wel heel veel moeite mee om een voorlopige verklaring van geen bedenkingen af te geven voor het project versterking Markermeerdijken. Wat is daarvan de oorzaak? In de eerste plaats heeft volgens ons PS – de instantie die daarover gaat – niet de gelegenheid gehad zich voldoende te informeren gedurende de tijd. Enige tijd geleden waren er al mensen die kwamen inspreken in de commissie. Later werden een technische briefing en
- 2850 *werkbezoek georganiseerd. Er hebben mensen kunnen spreken maar het grote aantal sprekers in de commissie RWW van 19 oktober die allen verschillende onderwerpen aandroegen, heeft ons ervan overtuigd dat wij als PS lang niet genoeg weten van het project en van wat er leeft, dat terwijl de SP ook op eigen initiatief mensen was gaan spreken. Een gemiste kans. Hetzelfde doet zich voor bij het onderwerp kustbebouwing en de Oostelijke Vechtplassen. Ook daar krijgen PS te*
- 2855 *weinig te horen om zich een alomvattend oordeel te vormen. Wij zijn de volksvertegenwoordigers en inderdaad hebben wij de plicht onszelf te informeren, maar van GS mag ook wel wat meer verwacht worden. Nu de Markermeerdijken. Wij zien dat er veel mensen zijn van wie de bezwaren bij dit belangrijke project niet zijn weggenomen en wij hebben gezien dat lang niet alles*
- 2860 *onderzocht werd. Onlangs werden wij nog verrast door het protest van de inwoners van Scharwoude en de partijen in de gemeente Koggenland. En vanmorgen kwam er nog een briefje*

binnen. Hebben de mensen rondom de Markermeerdijken gelijk, hoeft het allemaal niet zo zwaar neergezet te worden? Zijn de dijken rond het Markermeer sterk genoeg? Per slot van rekening zijn er de Afsluitdijk en de Houtribdijk die van het Markermeer een zeer veilig binnenmeer gemaakt hebben. Is dit genoeg om de gevolgen van de klimaatveranderingen het hoofd te bieden? Gaan wij opnieuw met mensen in gesprek om hun wensen in te passen in hun plannen? Kan dit? Waarom moeten de mensen die het aangaat, nu weer allemaal een zienswijze gaan bedenken en schrijven? Is er wel genoeg met hen gepraat? Vragen wij niet te veel van hen? Kortom, dat zijn allemaal vragen die bij de SP nog leven. In de Tweede Kamer werd een motie ingediend door de leden Geurts, Visser, Jette en Dik-Faber. Dat zijn leden van de huidige

2865
2870
2875
2880

coalitiepartijen. Deze motie vraagt om meer onderzoek naar een gemaal in de Houtribdijk ten einde deze grote operatie aan de Markermeerdijken te voorkomen of te verzachten. Daarom hebben wij samen met GL een motie ingediend om even op de uitkomsten te wachten voordat wij een ontwerpverklaring van geen bedenkingen af gaan geven. Die meekoppelkansen zijn niet zo belangrijk, laten wij daar vooral niet alleen voor gaan. Meekoppelkansen zijn slechts een bijverschijnsel. De bewoner rond het Markermeer is daar niet per se bij geholpen. Ook vraagt de SP zich af of er geen discussie kan worden gevoerd over een goede ruimtelijke ordening. Er wordt bijvoorbeeld voorgesteld houtopstallen te vullen, maar de vraag is hoe het met de herplantplicht gesteld is. Past het dan wel in het beleid van het Rijk en de provincie? Is het milieu hiermee gediend?

2885
2890
2895
2900

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Voorzitter. De versterking van de Markermeerdijken is een groot project dat veel emoties oproept. Daarbij gaat het gelukkig niet over de vraag óf de dijken veilig moeten zijn, want dat moeten zij zijn, maar over hoe we die veiligheid kunnen bereiken. De oude Zuiderzeedijk is van grote cultuurhistorische en landschappelijke waarde en wordt daarom door inwoners en door ons allen gekoesterd. Voor de PvdA is de veiligheid van onze inwoners van het grootste belang. Om die veiligheid te garanderen is het nodig dat de dijk sterk genoeg is. Volgens de huidige stand van kennis en techniek bereiken wij dat met het voorliggende voorstel. Maar mocht echter alsnog blijken dat een andere en minder invasieve techniek hetzelfde doel bereikt, dan rekenen wij er wel op dat de plannen alsnog worden aangepast. Graag worden wij op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen op dit gebied. Het feit dat de huidige weg is ingeslagen betekent wat ons betreft, niet dat het de enige is die naar het doel van veilige dijken kan leiden. Er is al wat gezegd over de motie Geurts, dat begrijp ik en daar zitten ook een hoop aanknopingspunten in die ook ons sympathiek voorkomen, maar de vraag is wanneer gaat die dan behandeld worden? Daar is geen duidelijkheid over. Gaat hij überhaupt behandeld worden? Dat hoeft niet te gebeuren. Wat ik wel weet, is dat die motie vooral ziet op een gemaal en dat onderzoek is gedaan waaruit gebleken is dat een gemaal niet de oplossing is. Het is niet de hoge waterstand die een bedreiging vormt voor de dijken, maar zaken als overslag en dergelijke. Dus wij moeten sowieso iets met de dijken doen, zelfs als het gemaal er komt, dat weten wij inmiddels wel. Er is veel onduidelijkheid over en daarom zouden wij de gedeputeerde willen vragen of hij wil toezeggen dat hij de komende tijd nagaat wat de nieuwe coalitie en regering in Den Haag voor gevolgen hebben voor de houding en inzichten ten aanzien van dit project en PS daarover informeert.

2905 De heer **KRAMER** (GL): Ik wilde u vragen of u op de hoogte bent van het feit dat ook al gaat het in eerste instantie om onderzoek naar een gemaal in de Houtribdijk, dat in de motie zelf de connectie wordt gelegd met het concept van Bewezen Sterkte.

2910 De heer **VOSKUIL** (PvdA): Zeker ben ik daarvan op de hoogte want ik heb de motie immers gelezen. Alleen staat er inderdaad ook als een bijvangst bijna in, de kern blijft toch echt het gemaal. Wat betreft Bewezen Sterkte, het klinkt ontzettend elegant en ik wilde ook dat ik hier kon staan en zeggen dat is de methode en wij moeten dat gaan doen, omdat wij allemaal denken dat wij daarmee minder ingrijpende acties hoeven te ondernemen. Het probleem zit hem in dat denken. De Bewezen Sterkte is toegepast voor iets dat heet de zijwaartse stabiliteit, maar er zijn
2915 hier nog andere problemen met die dijken waar Bewezen Sterkte het nog niet voor doet. Ik wou dat ik hier kon zeggen en dat gaan wij doen, maar zolang dat niet zo is, is het een vraag van timing. Gaan wij nou proberen of uitstellen, uitstellen, uitstellen in de hoop dat de beste methode boven komt drijven of kunnen wij ons dat niet permitteren en gaan wij nu voort?

2920 De heer **KRAMER** (GL): De vraag lijkt mij meer in hoeverre u vindt dat wij op dit moment in staat zijn om, terwijl u weet dat er onderzoeken gaande zijn en dat er nog een motie ligt, gewoon voor een ontwerpverklaring van geen bedenkingen kunnen stemmen, want in die zin ben ik ook nog wel nieuwsgierig naar uw reactie op de motie.

2925 De heer **VOSKUIL** (PvdA): Er zitten twee kanten aan die vraag. Of je kiest voor uitstel of je vraagt je af of uitstel op dit moment te billijken is gelet op de veiligheidsrisico's die er zijn. Dat is een hele lastige worsteling geweest waarbij voor beide kanten wat te zeggen is. Ik kan u vast verklappen dat wij op dit moment ernaar neigen om het ontwerp vvgb te steunen, maar wel op de nadrukkelijke voorwaarde dat wij worden meegenomen in ontwikkelingen die er nog komen de komende tijd en dat dit niet betekent dat te zijner tijd wij dus ook blind de definitieve vvgb gaan
2930 steunen. Er zit een geclausuleerde voorwaardelijke steun aan vast.

2935 Mevrouw **DE GROOT** (SP): Ik wilde graag weten of de PvdA nu vindt dat er voldoende mensen gesproken zijn of dat zij voldoende informatie heeft gekregen van de mensen die er waren en of zij dat ook niet eerder in een vroeger stadium hadden willen hebben.

2940 De heer **VOSKUIL** (PvdA): Je kunt niet genoeg informatie hebben en je kunt niet genoeg bewoners spreken, dus wat dat betreft kan het altijd beter, maar ik denk dat wij op dit punt zowel vanuit GS in de vorm van werkbezoeken en andere dingen, als ook door onze eigen contacten heel veel informatie hebben gekregen, heel veel van de standpunten hebben gehoord ook, echt wel zicht hebben op waar de pijn zit en die pijn voor een deel ook herkennen. Nogmaals, het antwoord dat ik net aan de heer Kramer gaf, het is niet de vraag wel of niet, maar wat laten wij op dit moment prevaleren, het gevoel dat wij nog kunnen uitstellen of het gevoel dat veiligheid op dit punt voor moet gaan. Zoals ik heb gezegd, ik zou graag van de gedeputeerde de toezegging willen krijgen dat hij voor ons gaat uitzoeken wat de stand van zaken is en wat de gevolgen zijn van de nieuwe
2945 coalitie. Maar wat net al even door mevrouw De Groot werd aangehaald, de PvdA-fractie hecht erg aan een goede verstandhouding tussen inwoners en het bestuur. Herstel van het vertrouwen én

de dialoog moeten wat de PvdA betreft nadrukkelijk aandacht krijgen. Wij vragen GS daarin te blijven investeren, zodat niet alleen de relatie en communicatie met de provincie, maar ook tussen bewoners en Hoogheemraadschap en de alliantie verbeterd kunnen worden. De bewoners willen niet alleen gehoord worden maar ook serieus genomen worden. Ik heb GS gevraagd om een toezegging én op een positief resultaat op dit punt. Om de voortgang erin te houden zullen wij deze ontwerp-vvgb steunen zoals ik net al zei, maar wel voorwaardelijk. Procedureel zijn er op dit moment weinig aanknopingspunten om tegen te stemmen, maar voor wij met een definitief vvgb kunnen instemmen willen wij wel duidelijkheid hebben op punten die ik eerder noemde en vooral of het op dat moment ook echt technisch en maatschappelijk de beste oplossing is. Wij vertrouwen erop dat GS zorgvuldig omgaan met de verschillende belangen, die veel minder tegengesteld zijn dan ze misschien lijken, zodat wij in goede harmonie kunnen komen tot een veilige oplossing die voor iedereen aanvaardbaar is. En dijken die het nog heel lang houden.

2960 De heer **BAKKER** (D66): Voorzitter. De dijkversterking, net ook al gezegd, een project van groot belang en met veel verschillende belangen. Er bestaat duidelijk een spanning tussen de noodzakelijke versterking van de dijk en het behoud van het provinciaal monument met al haar cultuurhistorische en ruimtelijke karakteristieken. Voor D66 is het van primair belang dat wij 1,2 miljoen Noord-Hollanders achter de dijk veilig houden. Dat gebeurt wat ons betreft zoveel mogelijk met behoud van die karakteristieken van die dijk. Bij de vraag of sprake is geweest van een goede ruimtelijke ordening hebben wij daar dan ook met name naar gekeken. Onze eerste indruk is dat voldoende afgewogen tot een onderbouwing is gekomen. Wij constateren echter ook dat nog diverse belanghebbenden langs de dijk een andere mening hebben. Het is een utopie dat wij iedereen tevreden kunnen krijgen, maar de vraag is wel, is er echt voldoende draagvlak. Ik zou de gedeputeerde willen vragen of hij ook van mening is dat wel een grote meerderheid van de belanghebbenden achter het ontwerp kan staan of krijgen wij straks toch nog een herfststorm aan zienswijzen op ons afkomen? Wat dat betreft wil ik eigenlijk ook aansluiten bij de woorden van de heer Voskuil, dat ook voor ons van groot belang is dat wij goed in gesprek blijven met iedereen en dat ook die relatie goed blijft. Wij spreken nu over een ontwerp-vvgb, dus er komt nog een hele belangrijke stap aan en dat is de terinzagelegging waarop de zienswijzen komen en allerlei belanghebbenden nog hun zienswijze in kunnen dienen. Daar zullen wij kritisch naar gaan kijken. Voorlopig kunnen wij instemmen met dit ontwerp, maar zullen kritisch kijken naar de zienswijzen die komen en dat ook meenemen in ons oordeel voor de definitieve vvgb. Ingaand op de motie van GL, ik kan misschien al iets van helderheid scheppen want ik heb daar contact over gezocht met partijgenoot ons Kamerlid Rob Jette, mede-indiener van de motie. Die heeft aangegeven dat het nog maar zeer de vraag is of de motie überhaupt in stemming gebracht gaat worden, of daar nog iets mee gedaan gaat worden. Ik las ook eind oktober een artikel in Cobouw waarin de heer Geurts van het CDA aangaf dat hij eigenlijk niet meer zo de relatie zag met de Markermeerdijken, maar dat het meer in zijn algemeenheid ging om onderzoek naar dergelijke installaties. Dus die onzekerheid over een onzekere techniek daar zou ik niet op willen wachten, daar zou ik niet de veiligheid van een bewezen niet sterke dijk in het geding laten zijn. Laten wij gewoon het ontwerp-vvgb ter inzage leggen.

2990 Mevrouw **ROMMEL** (VVD): Voorzitter. Voor ons ligt de ontwerp-vvgb Markermeerdijken, laat dat helder zijn, dat maakt onderdeel uit van de Omgevingsvergunning en het zal nog besproken worden in de commissie en de vergadering van PS. Dat is al eerder aangegeven. Zover de VVD kan zien, lijkt de onderbouwing dusdanig te zijn dat het niet geweigerd kan worden in het belang van een goede ruimtelijke ordening. De procedure is helder. Ook is het voor iedereen helder dat

2995 de dijken veilig moeten zijn, de veiligheid is leidend. Op dat punt heeft de VVD geen ruis gehoord, ook niet bij de partijen die aan het woord geweest zijn. De onrust ontstaat bij de uitwerking van de plannen. De direct omwonenden van de dijk hebben direct te maken met de keuzes die worden en zullen worden gemaakt. Ze maken zich zorgen en dat is begrijpelijk. De VVD heeft ook diverse partijen gesproken bij diverse gelegenheden. Nogmaals vanuit de VVD de

3000 complimenten voor de constructieve wijze waarop omwonenden ons betrekken bij hun zorgen en ook voor de informatie die zij ons geven. Echter, wij hebben ook te maken en daar werd net ook aan gerefereerd, met de veiligheid van 1,2 miljoen mensen achter de dijken. Keuzes kunnen niet over een nacht ijs gaan, dat gebeurt ook niet. De VVD wil betrokken blijven bij de keuzes en de vinger aan de pols houden bij de omwonenden en de alliantie. D66, PvdA hebben het ook al

3005 eerder genoemd, de VVD zou graag van gedeputeerde Loggen horen hoe hij PS bij dit proces blijft betrekken. Daarnaast hebben wij vernomen dat op 29 november door de alliantie een rapport gepresenteerd zou worden over Bewezen Sterkte. Deze presentatie is nu uitgesteld tot 29 januari 2018. De VVD vraagt aan de gedeputeerde of dit de belanghebbenden kan benadelen bij het indienen van hun zienswijze. Er werd net al gerefereerd aan de motie Geurts, dat die

3010 waarschijnlijk niet meer ingebracht zou worden, maar mocht dat wel gebeuren, wat zou dan het gevolg zijn voor de vvgb die nu voorligt bij ons? Er moeten keuzes gemaakt worden en niet iedereen zal daar gelukkig mee zijn. Alleen wanneer de keuzes definitief zijn, dan is niet van belang dat iets niet anders kan, maar van belang is en helder moet zijn waarom iets niet anders kan.

3015 De heer **KLEIN** (CU/SGP): Voorzitter. Het gaat uiteraard niet over de vraag of wij voor veilige dijken zijn. Wij zijn er echter niet van overtuigd dat de alternatieven voldoende onderzocht zijn en het is duidelijk dat deze onzekerheid met zich meebrengt dat wij nog geen oordeel kunnen geven over de mate waarin dit plan voldoet aan de eisen van goede ruimtelijke ordening. Als het

3020 niet zo invasief nodig is, dan is dat natuurlijk niet zo. Het proces kent ook verschillende ongemakkelijke punten. Wij hebben als maatschappij de democratische inspraak grotendeels uitbesteed aan commerciële bedrijven. Ik realiseer mij dat het geen keuze van de provincie is maar het voelt wel ongemakkelijk. Ten tweede hebben wij gezien dat er in de afgelopen tien jaar heel veel wijzigingen mogelijk waren nadat bewoners klaagden. Voor ons betekent dit dat wij op

3025 dit moment nog geen besluit kunnen nemen. Vandaar dat wij mede deze motie indienen.

Mevrouw **HAAGSMA** (CDA): Voorzitter, net zomin als dat ik in mijn maidenspeech heel veel persoonlijks heb gestopt, ben ik net zo nuchter bij mijn afscheidsspeech. Helaas. De Markermeerdijken zijn namelijk van groot belang voor 1,2 miljoen mensen, de bescherming

3030 daarvan. Bij toetsing in 2006 bleek dat de dijk op enkele plekken niet sterk genoeg is. Er moet dus iets gebeuren en terecht en dat doen wij met een integrale visie op waterveiligheid. Bij de bespreking hiervan, het ontwerp-vvgb in de commissie, waren er veel insprekers. Insprekers die

een begrijpelijke poging doen ongewenste situaties voor hun leefomgeving te bespreken. Ook landelijk wordt hierover gesproken, de motie is al aangehaald. In de commissie begrepen wij van de gedeputeerde dat nu instemmen met de ontwerp-vvgb dit proces niet verstoort, zeker omdat deze ontwerpverklaring alleen gaat over de goede ruimtelijke ordening. Het CDA spreekt wel de hoop uit dat de begrijpelijke zorgen van de bewoners op het juiste niveau serieus genomen worden. Waar de provincie daarbij een rol kan spelen en wij horen graag de toelichting van de gedeputeerde daarop, bijvoorbeeld door mee te kijken naar het onderzoek en proces en de onafhankelijke toetsing daarvan moet de provincie dat doen. Er is ook al even het verschuiven in de timing aangehaald door de VVD. Wij horen heel graag de reactie van de gedeputeerde daarop. Nu heb ik nog elf minuten voor mijn afscheidsspeech die niet gaat komen. Ik wil u hartelijk danken, voorzitter en uw Staten.

3045 Gedeputeerde **LOGGEN**: Voorzitter, ik sluit niet uit dat ik iets verschrikkelijks ga zeggen zodat mevrouw Haagsma toch nog een keer moet terugkomen, maar laat ik proberen het kort te houden. Ik snap al die mensen langs de dijken. Ik ben in de afgelopen twee jaar meer langs de dijk geweest dan in de jaren daarvoor, terwijl ik daar al heel vaak was geweest. Dat heeft puur te maken met het feit dat er van alles speelt. Die mensen wonen langs een van de mooiste stukjes Nederland, op de Zaanstreek na dan. Ik snap die mensen echt heel goed dat zij zeggen, ja wat hier gaat gebeuren heeft zo'n grote invloed op ons leven, dat willen wij eigenlijk liever niet en als wij het willen, dan willen wij het zo beperkt mogelijk. Helaas, helaas, helaas is dat niet altijd mogelijk. Ik snap ook heel goed dat zij alle argumenten en dat zijn inmiddels op onderdelen echt specialisten geworden die mensen, maar dat je niet iedereen tegemoet kunt komen. Als het hier gaat, dat is door de heer Voskuil en mevrouw Haagsma correct aangehaald, het gaat hier sec om de beoordeling of een goede ruimtelijke ordening heeft plaatsgevonden en ik denk dat wij dat kunnen vaststellen met elkaar. Dat er nog heel veel onderzocht moet worden dat deel ik ook niet, want er is namelijk al heel veel onderzocht. Wij weten namelijk dat in 2006 de dijken zijn afgekeurd, niet alleen op hoogte maar ook op stabiliteit en dat betekent dat Bewezen Sterkte niet overal even toepasbaar is. Dat is ook onderzocht en het rapport heb ik begrepen, komt eind november beschikbaar voor de mensen, ik heb dat laten verifiëren bij HNK, en ik begreep dat het eind november naar de mensen toegaat. Zo kunnen wij ze betrekken bij hun zienswijzen. Verder als het gaat over de motie Geurts.

3065 Mevrouw **HAAGSMA** (CDA): Toch nog even over die onderzoeken. U refereert nu aan 2006 en dat betwist ook niemand. In de commissie zelf zijn wij ook in gesprek gegaan met de inwoners, althans mijn partij heeft ook aangegeven dat wij het niet op specialistenniveau kunnen beoordelen, want wij zijn politici. Wat wij ook hebben gezegd, is dat er wel daarna nog een aantal stappen heeft plaatsgevonden, bijvoorbeeld Uitdam waar met een onderzoek alsnog tot een andere keuze is gekomen. Ik kan mij wel iets voorstellen van de bewoners op dit moment. Zou u daar nader op in kunnen ingaan in uw beantwoording van onafhankelijke toetsing of onafhankelijk onderzoek, want zeker op het moment als er iets in je leefomgeving gebeurt wat je niet prettig vindt, is het wel prettig om op bepaalde vaste kaders terug te kunnen vallen.

3075 Gedeputeerde **LOGGEN**: Het is niet het enige onderzoek geweest. Wij hebben Dijk op Veen gehad, de pomp op de Houtribdijk gehad, wij hebben nu Bewezen Sterkte gehad. Dat zijn allemaal onafhankelijke onderzoeken geweest en die hebben gekeken of je de werkzaamheden aan die dijk zo beperkt mogelijk kunt houden. Iedere keer is uitgewezen dat er toch ingrepen nodig zijn op die Markermeerdijken. Dan kunt u zeggen en u haalt terecht ook Uitdam aan want

3080 daar is dat anders gebeurd. De opdracht die meegegeven is, is dat zo'n operatie sober en doelmatig uitgevoerd dient te worden. Wat wij hebben geconstateerd is dat er bij Uitdam een dusdanig stukje dijk is, dat heeft ook de Deltacommissaris als onafhankelijk onderzoeker daarvan bevestigd, dat je op sommige onderdelen een uitzondering zou kunnen maken, maar dat betekent wel dat je ook het principe van sober en doelmatig loslaat en dat betekent ook dat daar

3085 uiteindelijk een rekening voor betaald moet worden. Ik kan nu nog geen bedragen noemen maar dat zal fors hoger zijn en dat zal toch door het Rijk of waterschappen opgehoest moeten worden. Daar zit toch een beperkende factor aan. Daarnaast, laten wij ook eerlijk zijn, heeft de geschiedenis bewezen dat dijkversterkingen of dijken eigenlijk dynamische lichamen zijn. Als je kijkt naar die Markermeerdijken, die hebben in de loop van de jaren ook veranderingen

3090 ondergaan. Die zijn doorgebroken, er liggen nu prachtige gebiedjes die wielen, maar die hebben wel een verschrikkelijke historie, dat zijn gewoon doorbraken geweest waar het water met zoveel geweld het land in komt dat er enorme putten zijn geslagen. Dat moeten wij niet vergeten. Daarnaast hebben wij te maken met klimaatverandering. Wij constateren dat wij de buien die voorspeld waren in de modellen voor 2050, nu al constateren. Wij moeten ook constateren dat

3095 die dijken bescherming geven aan 1,2 miljoen mensen en ook nog eens een keer 25 miljard euro aan economische waarde achter die dijken. Dat zijn wel factoren waar wij rekening mee moeten houden. Ik was stiekem wel een beetje blij met het uitstel van deze vergadering en ook met de behandeling van dit onderwerp dat het een week opschoof, want dat gaf mij de gelegenheid om afgelopen woensdag met de heer Geurts te spreken, de indiener van de motie in de Tweede

3100 Kamer. Ik heb hem gevraagd of ik zijn artikel en opmerkingen in Cobouw waar ook door D66 aan gerefereerd wordt, of ik die goed heb begrepen en hij bevestigde dat. Hij gaf ook aan dat die motie los gezien moet worden van de Markermeerdijken en dat je het veel meer moet zien in het grotere watersysteem van Nederland, dat hij daar nieuwsgierig naar is om te kijken hoe dat verder tot stand komt. Ik denk dat hij daar wel een punt heeft, maar hij gaf geen relatie met de

3105 Markermeerdijken. Ik heb hem ook gevraagd of ik dat ook bij de behandeling mocht gebruiken en daar heeft hij ja op gezegd, dus ik kan u dit ook mededelen. Als je kijkt naar de verdere opmerkingen ontraad ik de motie, omdat a. de heer Geurts heel iets anders bedoeld heeft en b. de vraag is of de motie nog ingediend wordt en als hij al ingediend wordt, dan zal er een onderzoek worden gestart naar het grotere watersysteem en ik denk dat wij daarmee niet moeten

3110 wachten bij de Markermeerdijken. GL spreekt over respect over de burgers, dat dat misschien wel te weinig heeft plaatsgevonden. Ik deel die mening niet. Als de constatering is dat niet iedereen te horen heeft gekregen wat hij of zij graag wilde, dan deel ik die mening wel, want niet iedereen is tevreden natuurlijk bij wat zij krijgen. Nogmaals, ik kan mij dat ook heel goed voorstellen. Het is een van de mooiste stukjes Nederland, als je langs die dijken loopt en aantasting daarvan in

3115 welke vorm, als ik daar zou wonen, dan zou ik dat ook ervaren als een achteruitgang.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Voorzitter. Ik weet niet wat er gebeurd is voordat ik in de Staten kwam tweeënhalf jaar geleden, maar waar wij nu als Staten de kans hebben gehad om met de inwoners te spreken, dat was omdat ik een heleboel bordjes aan de ramen zag hangen en ik dacht ik moet
3120 toch eens in contact komen met al die mensen die kwamen inspreken.

De **VOORZITTER**: Wat is uw vraag?

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Ik ben van mening dat wij als Staten onvoldoende kennis hebben
3125 kunnen nemen op een tijdig tijdstip van de mening van de inwoners. Dat is niet een vraag, dat is een constatering. Bent u het daarmee eens?

Gedeputeerde **LOGGEN**: Zoals zo vaak mevrouw De Groot, nee, dat ben ik niet met u eens. Hoe komt dat nou? Ik heb de vorige periode wel meegemaakt, ook toen zijn de Markermeerdijken wel
3130 degelijk in beeld geweest, nog bij mijn voorganger. Alleen wat je nu ziet is dat het proces zich steeds verder uitkristalliseert en er inmiddels ten opzichte van de vorige periode, in deze periode ook visualisaties zijn gemaakt en dat heeft natuurlijk altijd een enorme impact op inwoners. Op een gegeven moment zijn het geen plannen meer, maar worden het visualisaties en dan zie je de impact in het land, dat zie je dan. Ik snap dat dat opnieuw een hele beweging heeft gegeven van
3135 mensen die het daar niet mee eens zijn en de politiek opzochten. Hebben de mensen gelijk? Ja, als je daar wandelt heb je natuurlijk voor jezelf altijd gelijk. Dat heb ik ook zojuist gezegd, als het een aantasting is in je directe leefomgeving, dan heb je dat liever niet, zeker niet zo groot en zo ingrijpend en ook nog op sommige plekken zo lang. Wat ik waardeer is de brede aandacht bij alle partijen voor de Markermeerdijken. Ik denk dat het verstandig is los van de vraag van de
3140 ontwerp-vvvgb dat wij als het ontwerpprojectplan er ligt, in januari met elkaar nog een uitvoerige toelichting krijgen van het Hoogheemraadschap op het ontwerp. U kunt daar opmerkingen op maken die ook meegenomen kunnen worden in de zienswijze. Ik denk dat u daarmee ook direct de vinger, zoals u die altijd al hebt gehad, aan de pols hebt om te kijken wat betekent dat allemaal en daarnaast geeft het ons ook nog de gelegenheid met alle nieuwe inzichten om op een
3145 gegeven moment ook te gaan verfijnen. Nu is er een bepaald ruimtebeslag genomen op basis van zo'n eerste aanzet van, dit hebben wij nodig, maar je kunt ook in de loop van het proces verder gaan verfijnen en de eerste beelden die ik daarbij heb, is dat daar ook serieus naar gekeken wordt en waar het kan, dat het ook gedaan wordt. Is er voldoende draagvlak, dat is door D66 gevraagd. Dat is maar net aan wie je het vraagt. Ik denk als je daar direct aan die dijk woont en je
3150 krijgt een, twee, drie jaar werkzaamheden in je achtertuin, dat je daar nooit draagvlak voor krijgt. Ik kan mij voorstellen dat als je aan een inwoner in bijvoorbeeld Amsterdam-Noord vraagt, realiseert u zich dat als de dijken doorgaan dat u ook natte voeten krijgt en vindt u dat daar wat aan gedaan moet worden, dan denk ik dat het antwoord ja is. Dus dat is net maar even aan wie je het vraagt. Betrokken blijven, ik denk dat ik daar al iets over gezegd heb. Ik denk dat als wij met
3155 elkaar in januari over het ontwerpprojectplan wisselen, bijgepraat worden en daar ook uw opmerkingen mee kunnen nemen als zienswijze, u de vinger helemaal aan de pols hebt. Waarom het niet anders kan, een vraag van mevrouw Rommel. Er liggen altijd alternatieven, maar dat zei ik ook al in antwoord op mevrouw Haagsma, de opdracht is wel om het sober en doelmatig in te richten en uit te voeren. Op het moment dat je iets anders wil, bijvoorbeeld

3160 vernagelingstechnieken, dan komt daar ook een ander prijskaartje aan en degene die dat moet opdragen komt uit het Hoogwaterbeschermingsprogramma waar de waterschappen voeding geven aan dat fonds en dat betekent dat je daar ook nog een hele aparte besluitvormingsprocedure in moet hebben, als de andere waterschappen daar al in zouden willen meegaan. Dat is niet de opdracht waarmee zij op pad zijn gestuurd.

3165 De **VOORZITTER**: Misschien komt mevrouw Haagsma dat in haar toekomst nog wel weer eens tegen.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Bewoners serieus nemen, een opmerking van mevrouw Haagsma. Ik durf
3170 echt wel te zeggen dat de ambtenaar van de provincie maar ook de ambtenaar van het Hoogheemraadschap en de bestuurders, bewoners serieus nemen. Ik ben zelf twee keer bij de minister geweest om de zorgen die de mensen hadden en ik heb daaraan voorafgaand ook met die mensen aan die dijken gesproken, hun zorg aangehoord en bij de minister neergelegd. De minister heeft daar voor een belangrijk deel ook in bewilligd. Daarvan is het onderzoek van de
3175 Deltacommissaris aanvullend geweest, daarvoor is er ook een knip gemaakt in Uitdam en Durgerdam. Ja, er is en er wordt serieus naar gekeken en er zal ook naar gekeken blijven worden. Nogmaals, wij zitten hier wel op een heel gevoelig stukje waar je niet iedereen tevreden kan krijgen. Alternatieven onvoldoende onderzocht van de CU/SGP, dat deel ik dus niet. Als ik kijk hoe wij in de afgelopen jaren, wij zouden in 2017 eigenlijk al klaar moeten zijn met deze
3180 operatie. Door alle onderzoeken die gepleegd zijn, hebben wij nu de tijd tot 2021 gezet en ik denk dat het ook onverantwoord is als wij nog verder uitstel gaan verlenen. Die dijken moeten weer veilig.

Tweede termijn

3185 De heer **KRAMER** (GL): Voorzitter. Fijn te horen dat de PvdA afhankelijk van de zienswijze en voortschrijdend inzicht over de methoden waar op dit moment nog naar gekeken wordt, bereid zou zijn om haar standpunt aan te passen, maar waarom zou je dat doen? Als je nu ja zegt tegen de ontwerp-vvvgb, dan zeg je in wezen want dat zijn de criteria waar het om gaat, er is niets mis met de ruimtelijke ordening, die is goed, maar dat is juist de vraag die je in historisch perspectief moet bekijken, het gaat om een historisch monument, erfgoed van de provincie en er zijn gesprekken gaande over de methode. Eigenlijk hadden wij het debat veel eerder moeten voeren want wij zijn al behoorlijk ver in de procedure en dat maakt het alleen maar lastig om ons rationeel over deze vraag te buigen. Een kwestie waar niet op is ingegaan, noch door de andere
3195 fracties of de gedeputeerde, waarom je überhaupt zou willen dat wij ongebruikelijkerwijs nu al een uitspraak doen over de ontwerpverklaring. Ik kan niets anders bedenken dan dat het een vorm is van bezwering van het verzet, versterking van de weg die is ingeslagen. Met andere woorden, een drempel opwerpend om een werkelijk oordeel te vellen naarmate wij beschikken over meer informatie. Uit het rapport dat ik net aanhaalde wat in opdracht van Amsterdam is
3200 geschreven, blijkt duidelijk dat het maar de vraag is, juist vanuit de Bewezen Sterkte van de dijken, dat het zo urgent is. Overall hoor je de uitspraak dat zorgvuldigheid gaat boven snelheid, met andere woorden, een pas op de plaats maken nu is geen probleem in het kader van het totale project en daar loop je geen risico's mee. Ik heb nergens een rapport gelezen waarin staat,

3205 het is al namelijk jaren vooruitgeschoven, waarin staat, als jullie het nu niet aanpakken, dan heb
je problemen. Er wordt zelfs ook niets gezegd over de mate waarin de Staat aansprakelijk
daarvoor zou zijn. Niet dus. Dan een uitspraak van de heer Geurts tegenover de gedeputeerde, ik
weet niet wat de heer Geurts bezield heeft en misschien denkt hij nu anders over zijn eigen
initiatief, maar de motie die hij heeft ingediend, is klip en klaar. Overwegende dat niet berekend
is welke versterking en kosten er nodig zijn bij een gelijkblijvende waterstand op het
3210 Markermeer, wat mogelijk zou zijn met een gemaal in de Houtribdijk. Dit heeft 100% betrekking
op het project waar wij het hierover hebben. Er is nog steeds niet over gestemd, D66 maakte daar
terecht een opmerking over, het kan best dat het niet meer gebeurt en in die zin vind ik het
prima dat daar zo snel mogelijk duidelijkheid over ontstaat. Eigenlijk had ik van de heer Geurts
willen horen via onze gedeputeerde wat er met de motie staat te gebeuren. Dat lijkt mij een heel
3215 relevant gegeven. Als hij tegen u niet heeft gezegd dat hij wordt ingetrokken, dan neem ik aan
dat hij op enig moment in stemming zal komen. Ik handhaaf dus mijn motie.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Voorzitter. Ik denk dat wij door het college niet goed ingelicht worden,
want de heer Kramer las het eerste stukje van de motie voor, maar er staat: "Verzoekt de regering
3220 op korte termijn analoog aan het huidige proces onderzoek te laten doen door deskundigen, niet
betrokken bij het huidige voorstel, naar het plan voor een gemaal in de Houtribdijk en daarbij te
kijken naar de mate van noodzakelijke dijkversterkingen en daarbij horen de kosten bij
gelijkblijvende waterstanden en bewezen reststerkte en realistische combinaties van belasting
mee te wegen." Niet alleen ondertekend door de heer Geurts, maar ook door Jette, Visser en Dik-
3225 Faber, ik weet niet precies wie dat allemaal zijn, maar in elk geval leden van de huidige
coalitiepartijen of het waren leden van partijen die in de huidige coalitie zitten, dus een hele
grote kans dat als die motie in stemming gebracht wordt, 76 Kamerleden voor gaan stemmen.
Daar wil ik het bij laten. Ik trek overigens de motie ook niet in.

3230 De heer **VOSKUIL** (PvdA): Voorzitter. De heer Kramer heeft mij een paar vragen gesteld waar ik op
in wil gaan. Wat ik meende in mijn betoog duidelijk te hebben gemaakt maar wat blijkbaar niet
goed is overgekomen, naar onze mening bij de huidige stand van kennis en techniek voldoet dit
aan de eisen van ruimtelijke ordening, omdat wij op dit moment nog niet meer kunnen zeggen
over alternatieven. Ik heb ook gezegd, als in de tussenliggende periode duidelijk wordt dat er
3235 alternatieven zijn of zoals de gedeputeerde zei, er verfijningen optreden, dat zouden wij
toejuichen, maar op dit moment is de vraag, veilige dijken of niet. Ze zijn niet veilig, daar hebben
wij het over gehad. Gaan wij dan wachten op wat er eventueel in de toekomst misschien zou
kunnen komen? Of gaan wij nu door om voortgang te houden want de werkzaamheden beginnen
niet morgen. Als wij nu zeggen, wij gaan het nog een tijdje aankijken, dan is morgen op hele
3240 lange termijn en wat er in de tussentijd gebeurt, vinden wij een risico.

De heer **KRAMER** (GL): In het eerste deel van uw betoog brengt u terecht een nuancering aan,
maar wat ik graag zou willen is dat u ook ingaat op de vraag waarom wij per se nu tegen de
normale procedures in, steun zouden moeten geven door een ontwerpverklaring aan te nemen.
3245

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Dat is mijn volgende punt. Ik wil mij in ieder geval distantiëren van de opmerking van GL dat het alleen maar bedoeld zou zijn om een drempel op te werpen voor het verzet. Ik geloof niet dat het is hoe wij hier met zijn allen politiek laat staan bestuur bedrijven, maar wij hebben ons ook die vraag gesteld omdat het niet helemaal is wat wij altijd doen. En als
3250 iets anders is dan altijd, dan vraagt dat om extra nadenken. Ik ben er stiekem eigenlijk wel blij mee omdat wij nu dit debat hebben en wij ons er op deze manier in hebben kunnen verdiepen en dat wij straks niet met een definitieve verklaring van geen bezwaar geconfronteerd worden en dan dit verhaal gaan doen. Wij kunnen nu gedachten, ideeën en zienswijzen meegeven aan GS. Ik heb ook gezegd, wij stemmen geclausuleerd in met deze verklaring van geen bezwaar. De vraag
3255 of dit nou zo ongebruikelijk is en of daar een diepere of sinistere gedachte achter zit, vind ik niet zo heel interessant, want ik ben heel blij dat wij vandaag dit gesprek hebben als Staten en is het een prijzenswaardige procedure die wij vaker zouden moeten doen in plaats van pas op het allerlaatste moment erbij betrokken worden. Er is veel gezegd over de motie. Ik vind het fascinerend dat zowel GL als de SP maar blijven aandringen op de inhoud van de motie die
3260 mogelijk door de indiener helemaal niet ingediend gaat worden. Dat is aan de indiener, misschien kunt u partijgenoten in de Tweede Kamer vragen om de motie alsnog in te dienen, zodat wij het erover kunnen hebben. Bovendien bereiken wij dan misschien het punt dat wij andere inzichten krijgen over ruimtelijke ordening dan wij nu hebben, wat ik in mijn eerste termijn ook zei.

3265 Mevrouw **HAAGSMA** (CDA): Voorzitter. Het gevaar dat u mij nu voor Heintje Davids gaat uitmaken, is reëel, dat snap ik, maar nog een vraag aan de gedeputeerde en een reactie op de motie die voorligt. Ik ben even nagegaan wat de procedure is in de Tweede Kamer. De motie ligt er al drie maanden exclusief reces, die wordt niet meer in stemming gebracht tenzij deze door een andere indiener in stemming gebracht wordt. Volgens mij hebben de indieners daarmee blijk
3270 gegeven van hoe zij denken over een mogelijke stemming over deze motie. Een vraag aan de gedeputeerde. Die spreekt over de Deltacommissaris en die heeft alleen naar het stukje bij Uitdam gekeken en dat is nou net de pijn bij de bewoners die inspraken. Ik weet dat de minister erover gaat en het Hoogheemraadschap, maar zou de gedeputeerde het signaal willen overbrengen wat het doet op het moment dat er een stukje van de dijk wordt uitgelicht, ook van
3275 de doelstelling sober en doelmatig en wat het creëert bij de bewoners van het overige gedeelte van de dijk die ook heel trots zijn op hun achterland. Ik weet dat u er niet over gaat, maar kunt u de signalen overbrengen dat het belang van onafhankelijke toetsing geborgd moet worden.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Voorzitter. Ik word niet snel opgewonden in deze zaal, maar de heer
3280 Kramer is daar wel in geslaagd. Hij zegt feitelijk, u bent bezig met een cover-up operatie en daar zou een soort complot denken van uitgaan. Dat wil ik verre van mij werpen. Dat is niet het geval. De Waterwet zegt het heel duidelijk, want wij hebben hier een wet voor. Het Rijk zegt, de dijk voldoet niet meer, Hoogheemraadschap doe er wat aan, maar het Hoogheemraadschap maakt er met een marktpartij een plan voor in de vorm van een alliantie en de provincie toetst en
3285 spannender dan dat is het niet, maar wij zijn het bevoegd gezag en wij moeten toetsen of het voldoet aan een goede ruimtelijke ordening, of het een goede landschappelijke inpassing heeft, is er een monumentale status en of het niet in strijd is met het bestemmingsplan, dat is de taak van de provincie. Als u dan zegt, ja maar, u doet het om een barrière op te werpen, dan werp ik

3290 dat verre van mij en dan weet u mijn temperatuur iets te verhogen, niet veel maar iets, want wij zijn het bevoegde gezag.

3295 De heer **KRAMER** (GL): Misschien heb ik het ongelukkig geformuleerd, maar het zou een hypothese kunnen zijn of u dat nou bewust doet of niet, ik ben geen complot denker. Mijn vraag is wel, waarom wijkt u hier af van de standaardprocedure? Zijn dan de redenen die net worden aangegeven door de PvdA, dat wij kunnen debatteren. Debatteren kunnen wij sowieso, dat zegt niets over wat wij met die ontwerpverklaring moeten doen. Ik ben zeer benieuwd of u haarfijn kunt uitleggen waarom u in dit geval afwijkt van de gangbare procedure.

3300 Gedeputeerde **LOGGEN**: Dat heb ik zojuist gezegd en dat kan ik wel weer herhalen, maar dat heb ik net gezegd. Als de heer Kramer ook nog zegt, u hebt wel gesproken met de heer Geurts maar dat heeft u kennelijk verkeerd begrepen, want zo staat het in zijn motie. Ik heb in het gesprek op basis van een artikel in Cobouw en daarin staat klip en klaar wat hij ermee bedoelt en ik heb gevraagd of het klopt wat daar staat en het klopt en dan trekt u dat nog in twijfel. Ik vind dat heel erg gek. Los daarvan, als wij verder gaan uitstellen, dan vind ik dat onverantwoord. Wij hebben 3305 ook te zorgen voor de 1,2 miljoen mensen die achter de dijk wonen en die er niet direct aan wonen. Dat wij dan zeggen, wij gaan nog verder uitstellen en wat u betreft, tot in het oneindige, dat vind ik onverantwoord en dat kunnen wij niet maken. Ik vind het ook voor de inwoners belangrijk dat zij uiteindelijk helderheid krijgen van wat er precies gaat komen.

3310 Mevrouw **DE GROOT** (SP): Wat ik nou niet begrijp, mijnheer Geurts schrijft klip en klaar wat hij wil in zijn motie, samen met nog wat anderen, en in Cobouw zegt hij blijkbaar wat anders.

De **VOORZITTER**: Die vraag moet u toch aan mijnheer Geurts stellen.

3315 Mevrouw **DE GROOT** (SP): Die had de gedeputeerde aan de heer Geurts moeten stellen.

3320 Gedeputeerde **LOGGEN**: Ik stel voor dat mevrouw De Groot echt een keer goed naar mij leert luisteren. Ik heb klip en klaar gezegd hoe het hier zit. Dan kunt u zeggen, er wordt wat anders gezegd, pakt u er de notulen na deze vergadering even bij. Ik ga verder met mevrouw Haagsma. Ik adviseer u en ik zal het u doen toekomen en ik denk dat de rest van de Staten daar ook in geïnteresseerd is, de opmerkingen van de Deltacommissaris bij de presentatie van zijn rapport waarom de uitzonderlijke status en waarom hij het verantwoord vindt om daar in sommige gevallen vanaf te wijken. Dat kunt u keurig in het rapport lezen, ik zal het aan alle woordvoerders toesturen maar u, mevrouw Haagsma, krijgt het speciaal van mij.

3325

De **VOORZITTER**: Wij gaan over tot stemming over de motie. Er bestaat behoefte aan stemverklaringen begrijp ik.

3330 De heer **KLEIN** (CU/SGP): Een punt van orde, zouden wij heel even kort kunnen schorsen?

De **VOORZITTER**: Op schorsingsverzoeken plegen wij over het algemeen als dat de kwaliteit van de besluitvorming verhoogt, dan zeker, ja te zeggen, dus gaan wij twee minuten schorsen. De vergadering wordt heropend. Stemverklaringen. De heer Klein gaat verklaren dat hij een door hem zelf ingediende motie gaat ondersteunen. Dat is een merkwaardige stemverklaring. Of gaat de heer Klein iets anders vertellen?

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Voorzitter, dat zou zomaar kunnen. Ik heb even overleg gehad en helaas heeft ons overleg niet tot een unaniem besluit geleid, maar ik ben wel overtuigd door de argumenten van mijn collega van de PvdA en de antwoorden van de gedeputeerde. Ondanks dat ik een week geleden mijn handtekening onder deze motie heb gezet, zal ik hem nu niet steunen.

De **VOORZITTER**: Zijn er andere stemverklaringen? Niet. Mag ik de voorstanders van de motie vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties GL, SP, ONH, 50plus, de overige leden tegen, zodat de motie is verworpen. Dan komen wij bij de stemming over de voordracht. Stemverklaringen? Niet. Mag ik de tegenstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties GL, SP, 50plus, ONH, de overige leden voor, zodat de voordracht is aanvaard.

26. Sluiting

De **VOORZITTER**: Dat betekent dat wij precies kunnen eindigen tussen het aanvankelijk beoogde sluitingstijdstip en het opgerekte sluitingstijdstip en dat is allemaal door u op een geweldige manier gebeurd. De maaltijd staat in het nieuwe deel zoals u weet. Ik wens u wel thuis en wij zien elkaar terug op 18 december.
